

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
ROK 2012**

Warszawa, 28 stycznia 2013 r.

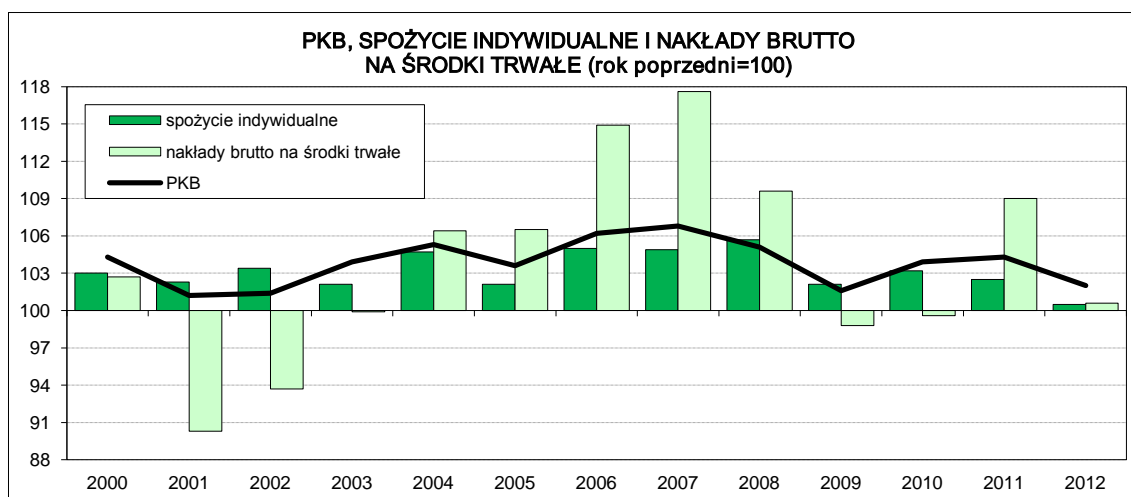
Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2001-2012	6
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2005-2012	7
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów.....	8
Sytuacja demograficzna Polski	9
Wychowanie i edukacja w roku szkolnym 2012/2013	18
Rynek pracy	20
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	26
Ceny.....	31
Rolnictwo	40
Przemysł	51
Budownictwo	57
Budownictwo mieszkaniowe	61
Rynek wewnętrzny	63
Transport.....	66
Łączność	69
Usługi biznesowe.....	70
Bilans płatniczy.....	71
Handel zagraniczny	73
Pieniądz	80
Giełdowy rynek papierów wartościowych	83
Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen	87
Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach	89
 Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju.....	 96
Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych.....	98
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	99

Wstęp

W 2012 r., przy utrzymujących się niekorzystnych uwarunkowaniach w gospodarce światowej i europejskiej oraz słabnącej koniunkturze krajowej, odnotowano spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. W kolejnych okresach nasilały się trudności na rynku pracy: pogarszała się dynamika zatrudnienia, rosło bezrobocie. Wysoki, chociaż wolniejszy niż przed rokiem, wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych uległ ograniczeniu w ostatnich miesiącach roku.

Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto w 2012 r. zwiększył się realnie o 2,0% w skali roku (wobec wzrostu o 4,3% w 2011 r.). Spożycie ogółem było wyższe niż w 2011 r. o 0,4% (w tym indywidualne – o 0,5%), a akumulacja brutto zmniejszyła się o 1,0%. Nieznacznie zwiększyły się nakłady brutto na środki trwałe (o 0,6%), po wzroście w 2011 r. Popyt krajowy był nieco wyższy niż przed rokiem (o 0,1%). Wstępnie ocenia się, że eksport netto miał dodatni wpływ na tempo wzrostu gospodarczego. Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej zwiększyła się o 1,9% w skali roku. W największym stopniu wzrosła wartość dodana brutto w transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,9%). Wzrost odnotowano również w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,5%) oraz w przemyśle (o 1,2%). Niższa niż w 2011 r. była natomiast wartość dodana brutto w budownictwie (o 0,5%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. tylko nieznacznie zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,1%). W kolejnych kwartałach jego dynamika słabła i w IV kwartale odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku (o 0,6%). Zwiększyło się bezrobocie rejestrowane. Przy wyższej niż w 2011 r. liczbie osób rejestrujących się, spadła liczba skreśleń z ewidencji. Liczba osób bezrobotnych w końcu grudnia 2012 r. znacznie przekraczała notowaną przed rokiem, a stopa bezrobocia wzrosła do 13,4%.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r. był znaczny, chociaż wolniejszy niż w roku poprzednim (3,7% wobec 4,3%). Jego tempo kształtowało się głównie pod wpływem wysokiej dynamiki cen towarów i usług związanych z transportem, cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz cen w zakresie mieszkania. W IV kwartale obserwowano osłabienie dynamiki cen konsumpcyjnych. W grudniu 2012 r. tempo wzrostu zwolniło do 2,4% (tj. nieco poniżej celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły wolniej niż w 2011 r. (3,4% wobec 5,0%), a ich siła nabywcza, po raz pierwszy od kilku lat, była niższa niż w roku poprzednim (o 0,2% wobec wzrostu o 0,9% w 2011 r.). Wyższe niż przed rokiem były natomiast realne świadczenia emerytalno-rentowe – w systemie ubezpieczeń pracowniczych wzrosły o 1,3%, a rolników indywidualnych – o 2,8%.

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2012 r. według wstępnych szacunków była wyższa niż przed rokiem o 0,8% (wobec wzrostu o 7,7% w 2011 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja zwiększyła się o 1,0%. Dynamika jednak stopniowo słabła: po wzroście produkcji w pierwszych dwóch kwartałach, w kolejnych okresach notowano jej spadek, w tym znaczny w czwartym kwartale. Produkcja sprzedana w 2012 r. wzrosła we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania. Wśród głównych grupowań przemysłowych zwiększyła się produkcja w przedsiębiorstwach wytwarzających głównie dobra konsumpcyjne nietrwałe oraz – nieznacznie – w produkujących głównie dobra zaopatrzeniowe. W grudniu 2012 r. spadek sprzedaży był głębszy niż przed miesiącem (10,6%, po wyeliminowaniu sezonowości – 5,1%), a produkcja zmniejszyła się w większości sekcji, w tym najbardziej w przetwórstwie przemysłowym.

Produkcja budowlano-montażowa ogółem w 2012 r. była o ok. 1% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 12,3% w 2011 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób notowano zmniejszenie sprzedaży o 1,0%, na co wpłynął spadek obserwowany w dwóch ostatnich kwartałach roku. W 2012 r. niższa niż przed rokiem była produkcja w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową budynków oraz robotami specjalistycznymi. Jednostki inżynierii lądowej i wodnej odnotowały niewielki wzrost produkcji. Obserwowany od czerwca spadek produkcji pogłębił się w grudniu 2012 r. do 24,8% (po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym – 21,5%).

Ceny producentów w przemyśle w 2012 r. rosły wolniej niż przed rokiem (3,3% wobec 7,6%). Dynamika w kolejnych kwartałach systematycznie słabła i w IV kwartale odnotowano nieznaczny spadek cen (o 0,1%). Ceny produkcji budowlano-montażowej w 2012 r. również rosły wolniej niż w 2011 r. i były tylko nieco wyższe niż przed rokiem.

Sprzedaż detaliczna ogółem, według wstępnych szacunków, w 2012 r. była o 0,8% wyższa niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 3,2% w 2011 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost wyniósł 2,3%, a w kolejnych okresach

dynamika słabła. W IV kwartale notowano spadek sprzedaży o 2,0%; wpłynęło na to obniżenie sprzedaży w grudniu, po niewielkim wzroście w dwóch poprzednich miesiącach.

Według wstępnych szacunków, globalna produkcja rolnicza w 2012 r. nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2011 r. (o 0,7%). Wpłynął na to wzrost produkcji roślinnej (o 2,6%), przy niższej niż przed rokiem (o 1,6%) produkcji zwierzęcej. Badania przeprowadzone w końcu 2012 r. wskazują na głęboki spadek liczebności stada trzody chlewnej (o 14,8% w skali roku) oraz nieznaczne zwiększenie pogłowia bydła (o 0,4%). Na rynku rolnym ceny większości produktów roślinnych kształtowały się na poziomie niższym niż w 2011 r. Znacznie wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen mleka. W rezultacie słabszej dynamiki cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników niż cen towarów i usług nabywanych przez producentów, wskaźnik „nożyc cen” ukształtował się na niekorzystnym poziomie i wyniósł 98,1, po dwóch latach korzystnych relacji cen. Grudniowe wyniki badania koniunktury w gospodarstwach rolnych wskazują na niekorzystne oceny ogólnej sytuacji gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolnej oraz popytu na produkty rolne. Pesymistyczne są również prognozy dotyczące I półrocza 2013 r. Gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej zdecydowanie lepiej oceniały koniunkturę niż gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zwierzęcej. Najgorzej kształtowały się opinie w grupie gospodarstw wielokierunkowych.

W okresie styczeń–listopad 2012 r. obroty towarowe handlu zagranicznego liczone w złotych wzrosły w skali roku, ale ich dynamika była wyraźnie słabsza niż przed rokiem. Wolniejszy wzrost importu niż eksportu wpłynął na poprawę ujemnego salda wymiany ogółem. Znacznie zwiększyły się obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Odnotowano natomiast spadek importu z krajów rozwiniętych (w tym z krajów UE), przy relatywnie niewielkim wzroście eksportu. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–październik 2012 r. był niekorzystny i wyniósł 98,0 (wobec 98,1 rok wcześniej).

Według badań przeprowadzonych w styczniu br., przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego formułują mniej pesymistyczne niż w grudniu ub. roku oceny ogólnego klimatu koniunktury, głównie w wyniku przewidywanego mniejszego ograniczania produkcji, portfela zamówień oraz poprawy niekorzystnych prognoz w zakresie sytuacji finansowej. Podmioty budowlane również oceniają koniunkturę negatywnie, ale nieznacznie lepiej niż przed miesiącem, na co wpływają głównie nieco mniej niekorzystne przewidywania dotyczące portfela zamówień, produkcji oraz sytuacji finansowej. W obydwu sekcjach pogarszają się oceny bieżące w większości badanych kategorii, w tym zwłaszcza dotyczące produkcji oraz krajowego portfela zamówień. Bardziej pesymistyczne niż grudniu ub. roku są nastroje jednostek handlu detalicznego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2001–2012^a

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^b
	rok poprzedni=100											
Spożycie	102,3	103,0	102,7	104,3	102,7	105,2	104,6	106,1	102,0	103,4	101,5	100,4
w tym:												
indywidualne	102,3	103,4	102,1	104,7	102,1	105,0	104,9	105,7	102,1	103,2	102,5	100,5
Akumulacja brutto	86,6	92,8	103,3	114,7	101,4	116,1	124,3	104,0	88,5	109,3	110,5	99,0
w tym nakłady brutto na												
środki trwałe	90,3	93,7	99,9	106,4	106,5	114,9	117,6	109,6	98,8	99,6	109,0	100,6
Popyt krajowy	98,7	101,0	102,8	106,2	102,5	107,3	108,7	105,6	98,9	104,6	103,4	100,1
Produkt krajowy brutto	101,2	101,4	103,9	105,3	103,6	106,2	106,8	105,1	101,6	103,9	104,3	102,0
Wartość dodana brutto	101,3	101,3	103,6	105,2	103,3	106,0	106,7	105,1	101,8	103,7	104,3	101,9
w tym:												
przemysł	99,9	99,8	108,7	110,9	103,5	109,9	110,0	106,0	101,2	107,3	110,0	101,2
budownictwo	97,0	92,5	97,2	101,1	106,6	112,5	109,4	105,8	111,6	106,4	108,2	99,5
handel; naprawa pojazdów												
samochodowych	102,9	103,0	99,4	103,9	104,1	104,7	104,7	106,4	104,3	105,7	98,2	101,5
transport i gospodarka												
magazynowa	94,7	103,2	104,5	103,0	108,6	109,9	104,2	98,5	96,3	100,9	112,1	107,9

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.^b Szacunek wstępny.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2005-2012

Wyszczególnienie a – rok poprzedni=100	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38157	38125	38116	38136	38167	38530 ¹	38538 ¹	38542 ^{1,2}
Pracujący w gospodarce narodowej (w końcu okresu) w tys.	12891	13220	13771	14037	13782	14107	14233	.
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³ w tys.	4769	4915	5146	5392	5327	5373	5544	5549
a	x	103,0	104,7	104,8	98,8	100,8	103,2	100,1
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	9169	9151	9189	9257	9332	9244	9124	9027
a	99,5	99,8	100,4	100,7	100,8	99,0	98,7	98,9
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	2773	2309	1747	1474	1893	1955	1983	2137
a	92,4	83,3	75,6	84,4	128,4	103,3	101,4	107,8
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	17,6	14,8	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych								
rok/rok	102,1	101,0	102,5	104,2	103,5	102,6	104,3	103,7
grudzień/grudzień	100,7	101,4	104,0	103,3	103,5	103,1	104,6	102,4
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ w zł	2515,70	2643,78	2889,09	3185,75	3324,91	3434,62	3604,68	3728,36
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w gospodarce narodowej .....a	x	104,0	105,5	105,9	102,0	101,4	101,4	.
w tym:								
w sektorze przedsiębiorstw ³ .....a	x	104,2	106,8	106,1	101,1	100,8	100,9	99,8
Przeciętna realna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ...a	100,3	106,2	100,0	104,1	104,3	103,6	100,3	101,3 ²
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto rolników indywidualnych .....a	99,2	104,4	98,4	100,5	101,9	101,9	98,6	102,8 ²
Mieszkania oddane do użytkowania w tys.	114,1	115,4	133,7	165,2	160,0	135,7	131,0	152,5
Globalna produkcja rolnicza (ceny stałe) .....a	95,7	98,8	105,9	103,2	102,4	97,3	102,1	100,7 ²
roślinna	88,1	94,8	108,9	108,3	103,0	90,6	105,8	102,6 ²
zwierzęca	105,2	102,6	102,9	97,1	101,7	105,0	97,9	98,4 ²
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) .....a	x	111,6	110,7	103,6	95,5	109,0	107,7	100,8 ²
Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) .....a	x	118,1	115,5	112,1	105,1	104,6	112,3	99,0 ²
Rentowność obrotu brutto ⁴ w %	4,9	5,8	6,1	4,2	5,0	5,5	5,6	4,6 ⁵
Rentowność obrotu netto ⁴ w %	3,9	4,7	5,0	3,3	4,1	4,6	4,7	3,8 ⁵
Handel zagraniczny								
eksport w mln euro	71423,5	87925,9	101838,7	116243,8	98218,0	120373,1	136693,9	131433,9 ⁶
import w mln euro	81169,7	100784,1	120389,5	142447,9	107528,9	134188,4	152568,4	139481,5 ⁶
saldo w mln euro	-9746,2	-12858,2	-18550,8	-26204,1	-9310,9	-13815,3	-15874,5	-8047,6 ⁶
Budżet państwa								
dochody w mld zł	179,8	197,6	236,4	253,5	274,2	250,3	277,6	262,9 ⁶
wydatki w mld zł	208,1	222,7	252,3	277,9	298,0	294,9	302,7	293,4 ⁶
wynik w mld zł	-28,4	-25,1	-16,0	-24,3	-23,8	-44,6	-25,1	-30,5 ⁶
PKB (ceny stałe) .....a	103,6	106,2	106,8	105,1	101,6	103,9	104,3	102,0 ⁷
spożycie ogółem	102,7	105,2	104,6	106,1	102,0	103,4	101,5	100,4 ⁷
spożycie indywidualne	102,1	105,0	104,9	105,7	102,1	103,2	102,5	100,5 ⁷
akumulacja brutto	101,4	116,1	124,3	104,0	88,5	109,3	110,5	99,0 ⁷
nakłady brutto na środki trwałe	106,5	114,9	117,6	109,6	98,8	99,6	109,0	100,6 ⁷
wartość dodana brutto	103,3	106,0	106,7	105,1	101,8	103,7	104,3	101,9 ⁷
przemysł	103,5	109,9	110,0	106,0	101,2	107,3	110,0	101,2 ⁷
budownictwo	106,6	112,5	109,4	105,8	111,6	106,4	108,2	99,5 ⁷
handel; naprawa pojazdów samochodowych .....a	104,1	104,7	104,7	106,4	104,3	105,7	98,2	101,5 ⁷
transport i gospodarka magazynowa .....a	108,6	109,9	104,2	98,5	96,3	100,9	112,1	107,9 ⁷

1 Dane opracowano na podstawie wyników NSP 2011.

2 Dane wstępne.

3 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

4 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

5 Dane za okres styczeń–wrzesień.

6 Dane wstępne; za okres styczeń–listopad.

7 Szacunek wstępny.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100	2011				2012			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Ludność ¹ (w końcu okresu) w tys.	38512	38526	38543	38538	38532	38534	38545	38542 ²
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³ w tys.	5511	5530	5552	5584	5545	5546	5552	5551
a	104,1	103,5	103,2	102,1	100,6	100,3	100,0	99,4
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	9172	9144	9119	9058	9053	9034	9020	9000
a	98,8	98,7	98,8	98,6	98,7	98,8	99,0	99,3
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys. ...	2133,9	1883,3	1861,7	1982,7	2141,9	1964,4	1979,0	2136,8
a	102,8	102,1	102,7	101,4	100,4	104,3	106,3	107,8
Stopa bezrobocia w % (w końcu okresu)	13,3	11,9	11,8	12,5	13,3	12,3	12,4	13,4
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych .....a	103,8	104,6	104,1	104,6	104,1	104,0	103,9	102,9
b	102,1	101,5	99,6	101,3	101,7	101,3	99,5	100,4
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu .....a	107,7	106,9	107,0	108,6	106,1	104,7	102,8	99,9
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ w zł	3478,91	3573,27	3593,42	3771,08	3664,16	3681,85	3689,81	3877,50
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ .....a	100,4	100,6	102,0	100,2	101,3	99,1	99,0	100,0
Przeciętna realna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....a	101,5	99,8	100,4	99,7	100,6	101,2	101,2	102,2
Przeciętna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych .....a	99,7	98,0	98,7	98,1	100,2	103,3	103,3	104,4
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys. ....a	27,5	54,6	87,0	131,0	36,3	67,8	104,8	152,5
Produkcja sprzedana przemysłu ³ (ceny stałe) .a	109,1	105,8	106,1	109,7	104,9	102,8	99,9	96,8
Produkcja budowlano-montażowa ³ od początku roku (ceny stałe) .....a	118,8	120,8	118,2	116,3	114,9	108,0	101,4	99,0
Rentowność obrotu brutto ⁴ w % (od początku roku).....	5,3	6,2	5,6	5,4	5,0	4,8	4,6	.
Rentowność obrotu netto ⁴ w % (od początku roku).....	4,3	5,2	4,7	4,5	4,1	4,0	3,8	.
Handel zagraniczny ² (od początku roku)								
eksport w mln euro	33310,7	67527,9	102371,9	136693,9	34257,1	69451,7	105230,4	131433,9 ⁵
import w mln euro	36779,8	75617,2	114349,5	152568,4	37454,9	75535,4	112572,5	139481,5 ⁵
saldo w mln euro	-3469,1	-8089,3	-11977,6	-15874,5	-3197,8	-6083,7	-7342,1	-8047,6 ⁵
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	62588,0	134662,5	205020,0	277557,2	63520,7	141720,8	213922,0	262900,1 ⁵
wydatki w mln zł	80087,6	154884,6	226908,5	302681,6	86489,4	162806,4	235050,8	293377,3 ⁵
wynik w mln zł	-17499,7	-20222,2	-21888,6	-25124,4	-22968,6	-21085,6	-21128,9	-30477,2 ⁵
PKB (ceny stałe) .....a	104,4	104,1	104,1	104,6	103,6	102,3	101,4	.
spożycie indywidualne .....a	103,2	103,1	102,5	101,4	101,7	101,2	100,1	.
nakłady brutto na środki trwałe .....a	107,3	107,5	109,0	110,4	106,0	101,3	98,5	.

¹ Dane opracowano na podstawie wyników NSP 2011.

² Dane wstępne.

³ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁴ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

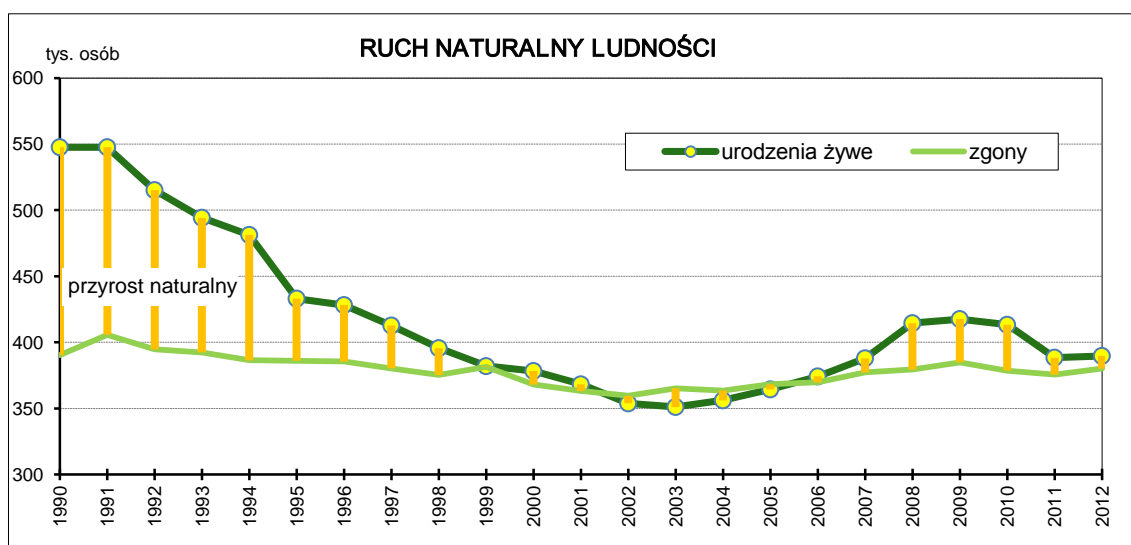
⁵ Dane wstępne za okres styczeń–listopad.

Sytuacja demograficzna Polski

Według wstępnych danych, w końcu 2012 r. liczba ludności zamieszkałej w Polsce wyniosła 38542 tys.¹, tj. zwiększyła się o ok. 4 tys. w stosunku do notowanej w końcu 2011 r. W piątym z kolei roku obserwowany jest dodatni przyrost rzeczywisty, po ubytku rzeczywistym notowanym w latach 1997–2007. Tempo przyrostu rzeczywistego było jednak coraz wolniejsze i w 2012 r. wyniosło 0,01%, co oznacza, że na każde 100 tys. mieszkańców Polski przybyła tylko 1 osoba (wobec 2 osób w 2011 r. i 8 osób w 2010 r.).

W 2012 r. odnotowano dodatni **przyrost naturalny** ludności wynoszący niespełna 10 tys. osób. W wyniku bilansu urodzeń i zgonów, na każde 10 tys. ludności przybyły przeciętnie 2 osoby (współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 0,2‰ wobec 0,3‰ w 2011 r. i w 2000 r. oraz ponad 4‰ w 1990 r.). Współczynnik przyrostu naturalnego był zdecydowanie wyższy na wsi – w 2011² r. wyniósł 0,8‰, podczas gdy w miastach ukształtował się na poziomie bliskim 0‰.

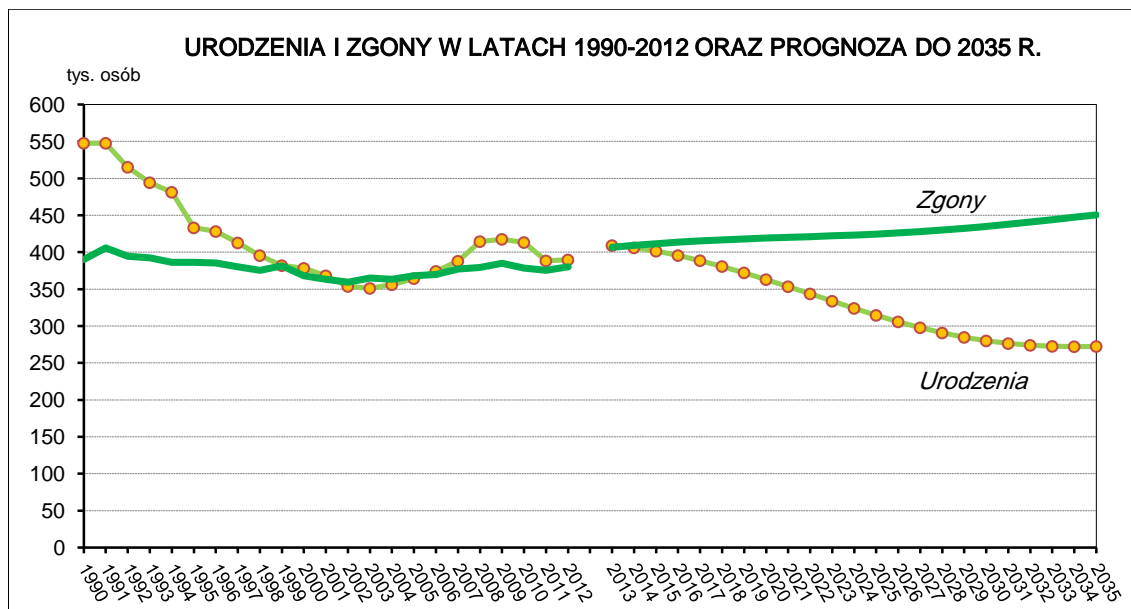

Szacuje się, że w 2012 r. zarejestrowano prawie 390 tys. **urodzeń żywych**. Po spadku w latach 2010–2011, w 2012 r. odnotowano nieznaczny wzrost w skali roku (o ok. 1,5 tys.). Po rekordowo małej liczbie urodzeń w 2003 r. (351,1 tys., tj. najmniej w okresie powojennym), w latach 2004–2009 liczba urodzeń wzrosła do prawie 418 tys. Był to wzrost spowodowany przede wszystkim realizacją „odłożonych” urodzeń i dotyczył głównie rodzin

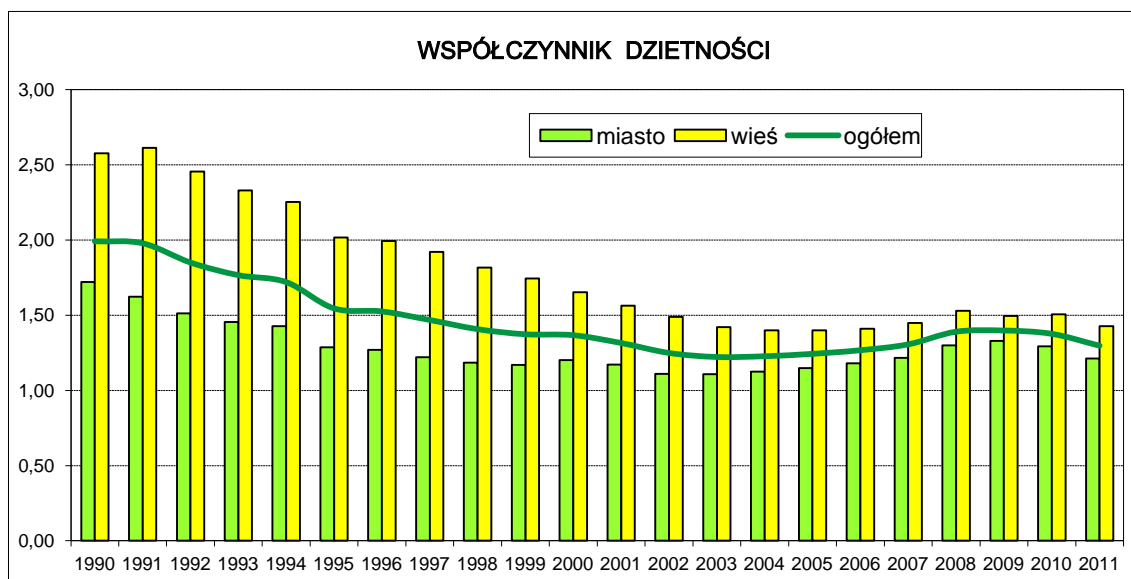
¹ Od danych za 2010 r. bilanse liczby i struktury ludności są opracowane na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011). Wyniki spisu z dnia 31.03.2011 r. wykazały liczbę ludności większą o 312 tys. (0,8%) w stosunku do bilansów prowadzonych w latach 2002–2010 na bazie NSP 2002. Liczba ludności na wsi była większa o 170 tys. osób (tj. o 1,1%), natomiast w miastach – o 145 tys. (tj. o 0,6%).

² Najbardziej aktualne dane szczegółowe przywołane w tekście dotyczą 2011 r.

zamieszkałych w miastach. Współczynnik urodzeń w 2012 r. pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 10,1‰. W 2011 r. współczynnik urodzeń na wsi wyniósł 10,8‰, a w mieście – 9,6‰.

Od ponad 20 lat utrzymuje się okres depresji urodzeniowej – **niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń**. W 2011 r. **współczynnik dzietności** wyniósł 1,3, co oznacza, że na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało ok. 130 urodzonych dzieci (w miastach – 121, na wsi – 143). Wskaźnik ten wzrósł o 0,08 pkt w porównaniu z notowanym w 2003 r., kiedy był najniższy w okresie powojennym. Mimo tego, jego wartość kształtuje się nadal poniżej wielkości optymalnej, określanej jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego, wynoszącej 2,1–2,15 (tj. gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) przypada średnio 210–215 urodzonych dzieci).

Zapoczątkowane w latach 90. XX w. przemiany demograficzne spowodowały przede wszystkim przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat, a także znaczący wzrost płodności w grupie wieku 30-34 lata, związany w głównej mierze z realizacją „odłożonych” urodzeń. W konsekwencji nastąpiło podwyższenie (w szczególności w minionych 10 latach) **mediany wieku kobiet rodzących dziecko**, która w 2011 r. wyniosła 28,8 lat wobec 26,1 lat w 2000 r. Zwiększył się także średni wiek kobiety w momencie urodzenia pierwszego dziecka (o ponad 3 lata do 26,9 lat).

Dzietność kobiet jest w Polsce istotnie determinowana liczbą zawieranych związków małżeńskich. W ostatnich latach ok. 80% dzieci родziło się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, przy czym prawie połowa spośród nich rodziła się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców. Systematycznie rośnie jednak odsetek urodzeń pozamałżeńskich. Na początku lat 90. XX w. ze związków pozamałżeńskich rodziło się ok. 6-7% dzieci, a w ostatnich latach – 17-20%. Odsetek ten jest wyższy w miastach – w 2011 r. wynosił ponad 23%, podczas gdy na wsi – niespełna 18%. Rosnący współczynnik dzietności pozamałżeńskiej może oznaczać, że zwiększa się liczba rodzin tworzonych przez związki nieformalne, a także wzrasta liczba matek samotnie wychowujących dzieci.

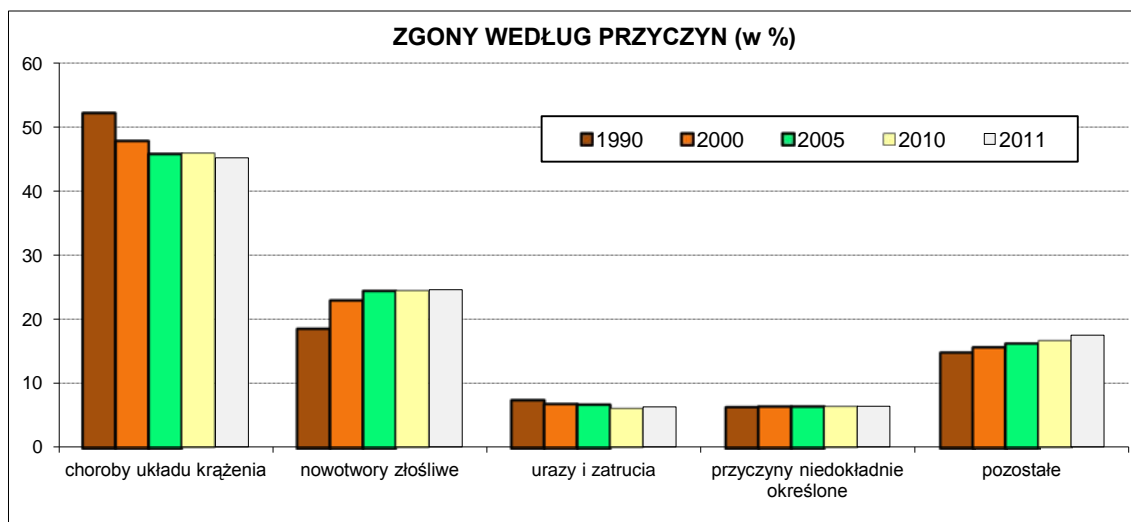
Szacuje się, że w 2012 r. zawarto ok. 204 tys. nowych **związków małżeńskich**, tj. o blisko 3 tys. mniej niż rok wcześniej. Liczba nowo zawieranych małżeństw zmniejszyła się w czwartym roku z kolei, po wzroście w latach 2005–2008. Niekorzystna tendencja w zakresie liczby nowo zawieranych małżeństw z pewnością będzie miała wpływ na zmniejszenie liczby urodzeń w kolejnych latach. Współczynnik małżeństw był na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem i wyniósł ok. 5,3‰. Częstość zawierania małżeństw w miastach i na wsi jest podobna. Małżeństwa wyznaniowe (tj. zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego) stanowiły w 2011 r. ok. 65% zawieranych prawnie związków (na wsi – blisko 75% wszystkich związków). Niezmiennie wśród nowo zawartych związków ok. 84% stanowią małżeństwa pierwsze, tj. panien z kawalerami (na wsi – ok. 90%). W ostatnich kilkunastu latach zdecydowanie zwiększył się wiek nowożeńców. W 2011 r. mediana wieku mężczyzny zawierającego związek małżeński wynosiła 28 lat, tj. o ponad 2 lata więcej niż w 2000 r., a kobiety – 26 lat, tj. również o ponad 2 lata więcej. W końcu 2011 r. w Polsce istniało 9109 tys. małżeństw. Od 2008 r. ich liczba wzrasta, tj. każdego roku liczba nowo zawartych małżeństw jest wyższa od liczby małżeństw rozwiązanych (w wyniku śmierci lub rozwodu).

Według wstępnych danych, w 2012 r. **rozwiódło się** ok. 61 tys. par małżeńskich, tj. o ponad 3 tys. mniej niż przed rokiem. W latach 1995–2002 orzekano ok. 40–45 tys. rozwodów rocznie, po czym w 2006 r. nastąpił gwałtowny wzrost ich liczby do prawie 72 tys. W ostatnich latach orzekanych jest ponad 60 tys. rozwodów rocznie. Współczynnik

rozwodów w 2012 r. wyniósł 1,6‰, tj. obniżył się o 0,1 pkt wobec notowanego przed rokiem. W 2011 r. na każde 10 tys. istniejących małżeństw 72 zostały rozwiązane na drodze sądowej, podczas gdy w 1990 r. – 46. W miastach częstość rozwodów jest ponad 2-krotnie wyższa niż na wsi (odpowiednio 92 wobec 41 rozwodów na 10 tys. istniejących małżeństw). Wśród rozwiedzionych w 2011 r. małżeństw ok. 58% wychowywało ponad 54 tys. nieletnich dzieci (w wieku do 18 lat). Najczęściej (w 2011 r. w ok. 60% przypadków) sąd przyznał opiekę nad dziećmi wyłącznie matce, natomiast wyłącznie ojcu – tylko w ok. 4% przypadków, a ok. 34% rozwiedzionych małżeństw wychowuje dzieci wspólnie.

Po obserwowanym w latach 2001–2005 systematycznym wzroście (do 11,6 tys.) liczby prawnie orzeczonych **separacji**, w ostatnich latach ustabilizowała się ona na poziomie ok. 2,5 tys. rocznie. Każdego roku odnotowuje się nieliczne przypadki zniesienia separacji, tj. powrotu do małżeństwa, jednak większość małżeństw pozostających w prawnej separacji wnosi o rozwód.

Według wstępnych danych, w 2012 r. **zmarło** ok. 380 tys. osób, tj. o ponad 4 tys. więcej niż przed rokiem. Współczynnik umieralności wyniósł 9,9‰ (wobec 9,7‰ w 2011 r.). W ogólnej liczbie osób zmarłych prawie 53% stanowili mężczyźni. W ciągu ostatnich kilkunastu lat natężenie zgonów w Polsce nie zmienia się istotnie, co może oznaczać, że poziom umieralności stabilizuje się.

Głównymi **przyczynami zgonów** są choroby układu krążenia i choroby nowotworowe. Stanowią one ponad 70% wszystkich zgonów. Trzecią grupą przyczyn są urazy i zatrucia (ponad 6% wszystkich zgonów).

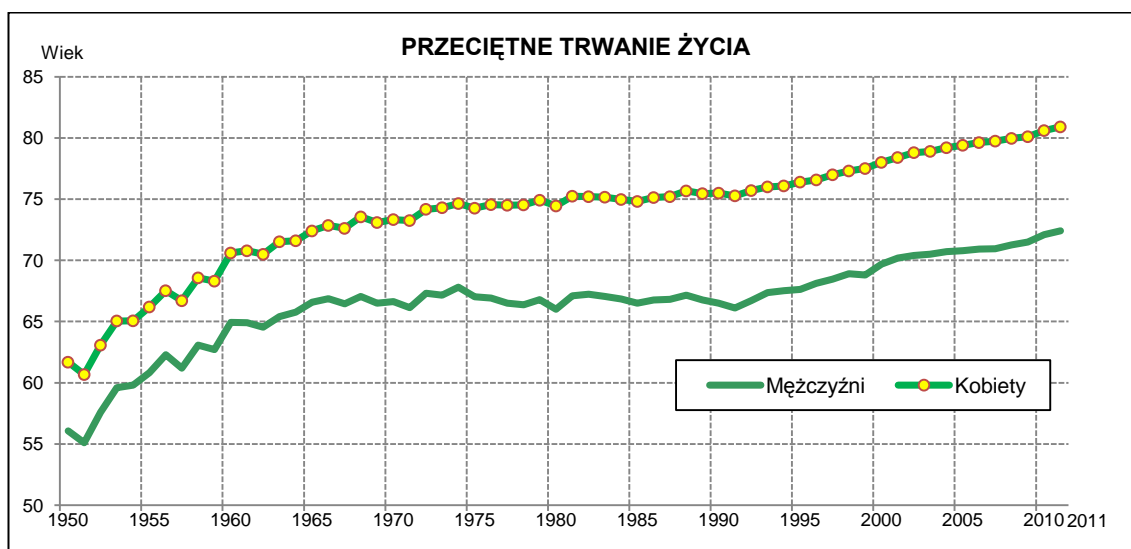
W zakresie umieralności z powodu chorób układu krążenia od kilku lat obserwuje się poprawę. W 2011 r. choroby te były przyczyną ok. 45% wszystkich zgonów, podczas gdy na początku tego stulecia powodowały prawie 48% zgonów. Wśród kobiet umieralność w wyniku chorób układu krążenia jest wyższa – w 2011 r. ich udział

w ogólnej liczbie zgonów kobiet wyniósł ponad 51% (wobec 53% w 2000 r.). Wśród mężczyzn udział ten wyniósł w 2011 r. ok. 40%, a w 2000 r. – 43%.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wzrost liczby zgonów powodowanych chorobami nowotworowymi – w 1990 r. nowotwory złośliwe były przyczyną niespełna 20% wszystkich zgonów, w 2000 r. stanowiły 23,0%, a w 2011 r. – prawie 25%. Choroby nowotworowe są częstszą przyczyną zgonów wśród mężczyzn (stanowią ok. 26% zgonów) niż wśród kobiet (ok. 23% zgonów).

Pozytywnym zjawiskiem jest obserwowany trend malejącej **umieralności niemowląt**. W 2012 r. zarejestrowano 1,8 tys. zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia, tj. podobnie jak przed rokiem. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 4,6‰ (wobec 4,7‰ w 2011 r., 8,1‰ – w 2000 r. i 19,3‰ – w 1990 r.).

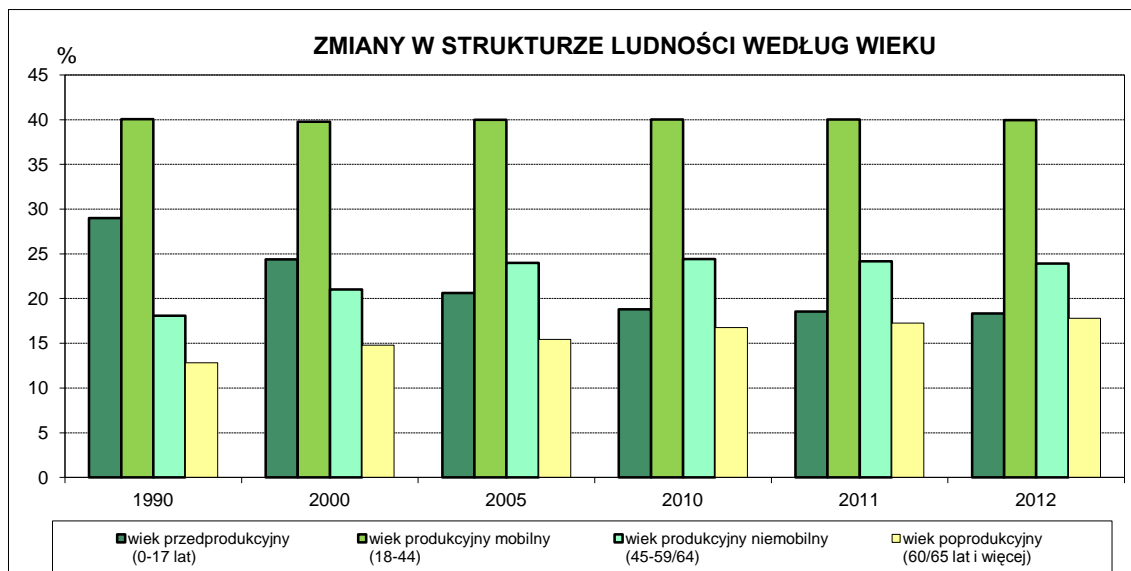
Obserwowana od początku lat 90. XX w. poprawa sytuacji w zakresie umieralności korzystnie wpływa na długość trwania życia, przy czym nadal utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet.

W 2011 r. **przeciętne trwanie życia** dla mężczyzn wynosiło 72,4 lat, a dla kobiet było o 8,5 roku dłuższe i wynosiło 80,9 lat. W porównaniu z początkiem lat 90. XX w. trwanie życia wydłużyło się o ponad 6 lat dla mężczyzn oraz o ponad 5,5 roku – dla kobiet. W Polsce występuje zjawisko **wysokiej nadumieralności mężczyzn** i jest obserwowane we wszystkich grupach wieku, a różnica ta zwiększa się wraz z wiekiem.

W ogólnej liczbie ok. 38542 tys. ludności Polski kobiety stanowią prawie 52%, a na 100 mężczyzn przypada ich 107 (w mieście 111, na wsi 101). Wskaźnik ten jest różny dla poszczególnych grup wieku ludności. Wśród ludności w wieku do 47 roku życia występuje liczebna przewaga mężczyzn (na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet). W grupie osób w wieku 48 lat i więcej współczynnik feminizacji wynosi 125, przy czym w najstarszych

rocznikach (70 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypada średnio 180 kobiet. Wśród mieszkańców wsi przewaga liczebna kobiet następuje dopiero począwszy od wieku 61 lat, natomiast w miastach – od 40 roku życia.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych są znaczące zmiany w **strukturze ludności według wieku**. W 2011 r. mediana wieku mieszkańców Polski wyniosła 38 lat, co oznacza, że wiek ten połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze go nie osiągnęła. Dla mężczyzn mediana wieku wyniosła 36,7 lat, natomiast kobiety są starsze (w wyniku dłuższego trwania życia) i mają średnio 40,2 lat. Mieszkańcy wsi są młodszy niż mieszkańcy miast, ich średni wiek to 36,6 lat (w miastach – 39,6 lat). W minionej dekadzie mediana wieku mieszkańca Polski zwiększyła się o 2,7 roku (w 2000 r. wynosiła 35,4; dla mężczyzn – 33,4, a dla kobiet – 37,4).

Ludność według ekonomicznych grup wieku w wybranych latach według stanu w dniu 31 grudnia:

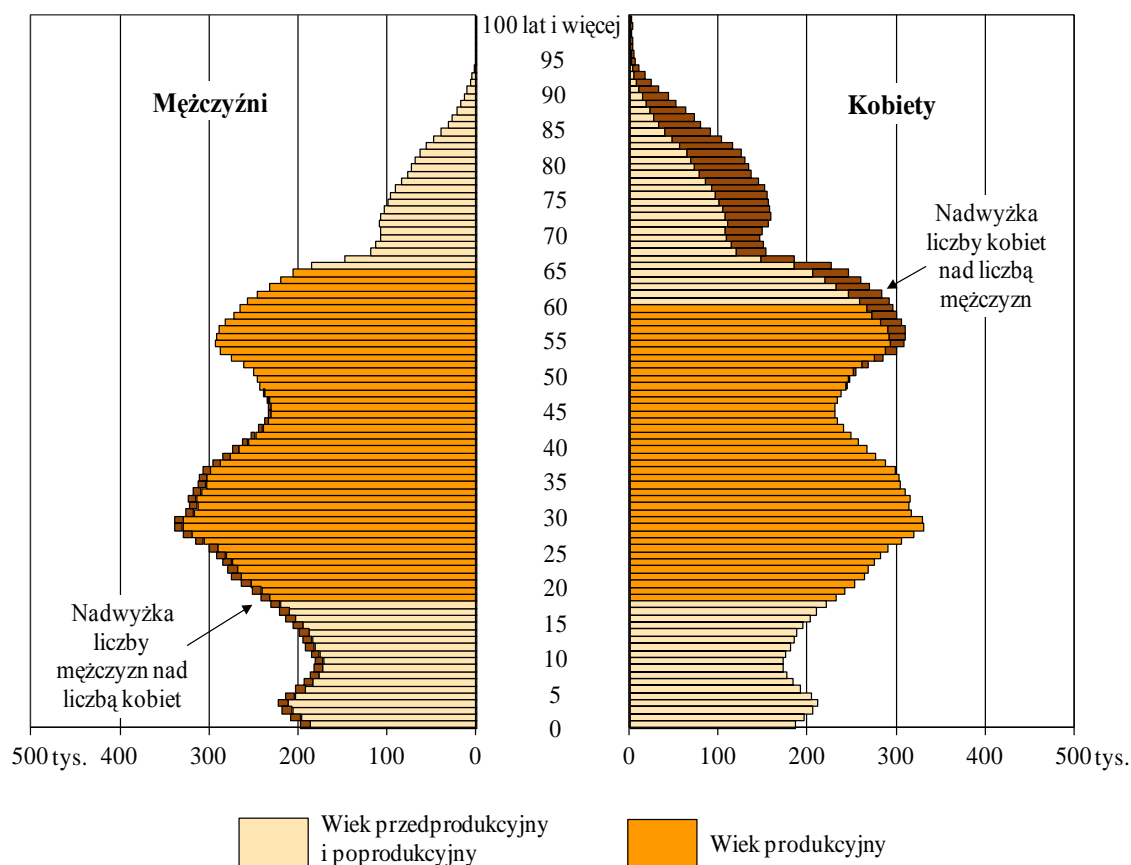
Grupy wieku	1990	2000	2011	2012 ^a	1990	2000	2011	2012 ^a
	w tysiącach				w %			
Ludność ogółem.....	38073	38254	38538	38542	100,0	100,0	100,0	100,0
w wieku:								
przedprodukcyjnym (0-17 lat)....	11043	9333	7147	7061	29,0	24,4	18,5	18,3
produkcyjnym (18-59/64).....	22146	23261	24739	24621	58,2	60,8	64,2	63,9
mobilnym (18-44)	15255	15218	15418	15401	40,1	39,8	40,0	40,0
niemobilnym (45-59/64)	6890	8043	9320	9220	18,1	21,0	24,2	23,9
poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej).....	4884	5660	6653	6860	12,8	14,8	17,3	17,8

^a Dane wstępne.

Od początku tego stulecia obserwowane jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (0-17 lat). Szacuje się, że w końcu 2012 r. ich udział w ogólnej liczbie

ludności wyniósł ok. 18,3% (wobec 24,4% w 2000 r.). Dzieci w wieku poniżej 15 roku życia stanowiły ok. 15% ogólnej populacji (wobec ponad 19% w 2000 r.).

Piramida wieku ludności (stan w dniu 30.06.2012 r.)

W wyniku wchodzenia w wiek produkcyjny (18-59 lat dla kobiet, 18-64 lata dla mężczyzn) osób urodzonych w okresie ostatniego wyżu demograficznego, w latach 2000-2008 obserwowano duże zmiany wśród ludności w tej grupie wieku. Rosła zarówno ich liczba, jak i udział w ogólnej populacji. Od 2009 r. udział tej grupy osób w liczbie ludności ogółem obniża się. W 2012 r. wyniósł on 63,9%, tj. o 0,3 p.proc. mniej niż w 2011 r., ale o 3,1 p.proc. więcej niż w 2000 r. Jednocześnie zahamowaniu uległ proces starzenia się zasobów siły roboczej, tj. zmniejszyło się tempo przyrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym (w wieku 45-59/64 lata). Udział ludności w tym wieku w 2012 r. wyniósł 23,9% i był o 2,9 p.proc. większy niż w 2000 r. Szacuje się, że od 2000 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym zwiększyła się o prawie 1,4 mln, przy czym przyrost ten dotyczył głównie osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (wzrost o prawie 1,2 mln) i koncentrował się w latach 2001-2005 (wzrost o 1,1 mln). W najbliższych pięciu latach można się spodziewać zmniejszania liczby ludności w wieku produkcyjnym (średnio o 170 tys. osób rocznie), przy czym ubytek ten będzie dotyczył

w większym stopniu ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym niż mobilnym. Szacuje się, że w 2012 r. liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się w stosunku do 2011 r. o prawie 118 tys., w tym o 100 tys. w wieku niemobilnym.

W ostatnich latach obserwowany jest także dalszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej dla kobiet, 65 lat i więcej dla mężczyzn). Według wstępnych danych, w końcu 2012 r. liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła ponad 6,8 mln osób, a jej udział w ogólnej populacji wyniósł 17,8% (wobec niespełna 5,7 mln, tj. prawie 15% w 2000 r.). W stosunku do 2011 r. liczebność tej grupy wzrosła o ponad 200 tys. osób.

Coraz bardziej istotne stają się relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności, co obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego. Obecnie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 56 osób w wieku nieprodukcyjnym (wobec 64 w 2000 r. i 72 w 1990 r.). Znaczące niekorzystne zmiany można zaobserwować, analizując wskaźniki cząstkowe, tj. relacje liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. W 2012 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 29 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 27 osób w wieku poprodukcyjnym (wobec odpowiednio 40 i 24 w 2000 r. oraz 50 i 22 w 1990 r.).

Zwiększa się odsetek osób starszych (w wieku 65 lat i więcej). W 2012 r. stanowiły one ponad 14% populacji ogółem (wobec 12,4% w 2000 r. i 10,2% w 1990 r.).

Obserwowane w ostatnich latach zmiany demograficzne wskazują, że **utrzymuje się trudna sytuacja ludnościowa Polski**. W najbliższej perspektywie nie można spodziewać się znaczących zmian gwarantujących stabilny rozwój demograficzny, zwłaszcza wobec utrzymującej się wysokiej skali emigracji Polaków za granicę (szczególnie emigracji czasowej ludzi młodych). Zmiany występujące w trendzie urodzeń będą miały negatywny wpływ na przyszłą dzietność. Niski poziom dzietności, przy jednoczesnym korzystnym zjawisku, jakim jest wydłużanie się trwania życia, będzie powodować dalsze zmiany w strukturze ludności według wieku oraz coraz szybsze starzenie się społeczeństwa. W efekcie malejącego udziału ludności w wieku produkcyjnym postępować będzie zmniejszanie się podaży siły roboczej na rynku pracy.

Podstawowe dane demograficzne w latach 1990–2012

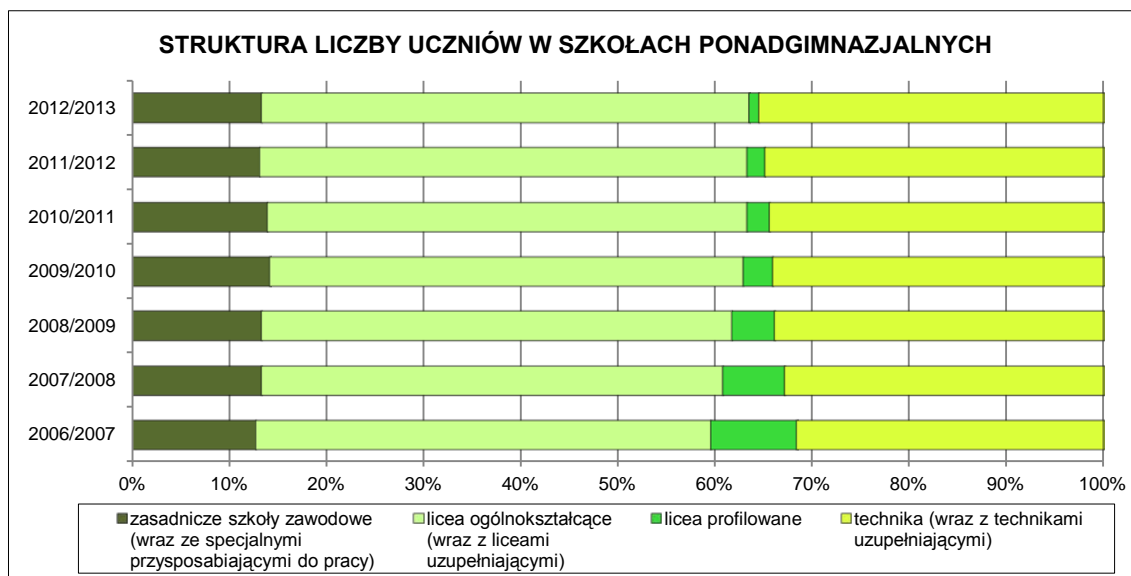
Wyszczególnienie	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ^a		2011	2012 ^b
									NSP 2002	NSP 2011		
Ludność ogółem (w tys., w dn. 31.XII)	38073	38284	38254	38157	38125	38116	38136	38167	38200	38530	38538	38542
Przyrost rzeczywisty												
w tys.	85	19	-9	-17	-32	-10	20	31	33		9	4
w %	0,22	0,05	-0,02	-0,04	-0,08	-0,03	0,05	0,08	0,09	0,08	0,02	0,01
Mężczyźni (w tys.)	18552	18628	18537	18454	18427	18412	18415	18429	18444	18653	18655	18656
Ludność miejska												
w tys.	23546	23675	23670	23424	23369	23317	23288	23278	23264	23429	23386	23352
w %	61,8	61,8	61,9	61,4	61,3	61,2	61,1	61,0	60,9	60,8	60,7	60,6
Ludność w wieku (%)												
przedprodukcyjnym	29,0	26,6	24,4	20,6	20,1	19,6	19,3	19,0	18,7	18,8	18,5	18,3
produkcyjnym (18-59/64 lata)	58,2	59,6	60,8	64,0	64,2	64,4	64,5	64,5	64,4	64,4	64,2	63,9
mobilnym (18-44)	40,1	40,0	39,8	40,0	40,0	40,1	40,1	40,1	40,1	40,0	40,0	40,0
niemobilnym (45-59/64 lata)	18,1	19,6	21,0	24,0	24,2	24,3	24,4	24,4	24,3	24,4	24,2	23,9
poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej)	12,8	13,8	14,8	15,4	15,7	16,0	16,2	16,5	16,9	16,8	17,3	17,8
0-14 lat (dzieci)	24,4	21,6	19,1	16,2	15,8	15,5	15,3	15,2	15,1	15,2	15,1	15,0
65 lat i więcej	10,2	11,3	12,4	13,3	13,4	13,5	13,5	13,5	13,6	13,5	13,8	14,2
Przeciętne trwanie życia												
mężczyźni	66,2	67,6	69,7	70,8	70,9	71,0	71,3	71,5	72,1		72,4	.
kobiety	75,2	76,4	78,0	79,4	79,6	79,7	80,0	80,1	80,6		80,9	.
Małżeństwa												
w tys.	255,4	207,1	211,2	206,9	226,2	248,7	257,7	250,8	228,3		206,5	204,0
na 1000 ludności	6,7	5,4	5,5	5,4	5,9	6,5	6,8	6,6	6,0	5,9	5,4	5,3
Rozwody												
w tys.	42,4	38,1	42,8	67,6	71,9	66,6	65,5	65,3	61,3		64,6	61,0
na 1000 ludności	1,1	1,0	1,1	1,8	1,9	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,6
Separacje (w tys.)	-	-	1,3	11,6	8,0	4,9	3,8	3,2	2,8		2,8	2,4
Urodzenia żywe												
w tys.	547,7	433,1	378,3	364,4	374,2	387,9	414,5	417,6	413,3		388,4	390,0
na 1000 ludności	14,3	11,3	9,9	9,6	9,8	10,2	10,9	11,0	10,8	10,7	10,1	10,1
Współczynnik dzietności	1,99	1,55	1,37	1,24	1,27	1,31	1,39	1,40	1,38	1,38	1,30	.
Zgony ogółem												
w tys.	390,3	386,1	368,0	368,3	369,7	377,2	379,4	384,9	378,5		375,5	380,0
na 1000 ludności	10,2	10,1	9,6	9,7	9,7	9,9	10,0	10,1	9,9	9,8	9,7	9,9
wg przyczyn (w %):												
choroby układu krążenia	52,2	50,4	47,7	45,7	45,6	45,4	45,6	46,2	46,0		45,2	.
nowotwory złośliwe	18,7	20,2	23,0	24,5	24,8	24,6	24,5	24,2	24,5		24,6	.
urazy i zatrucia	7,6	7,5	7,0	6,9	6,8	6,6	6,7	6,3	6,2		6,3	.
w tym:												
wypadki drogowe	2,12	1,83	1,58	1,37	1,29	1,39	1,38	1,08	1,10		1,09	.
samobójstwa	1,27	1,42	1,59	1,64	1,57	1,40	1,50	1,68	1,68		1,63	.
przyczyny niedokładnie określone	6,5	8,5	6,6	6,6	6,4	6,7	6,4	6,2	6,5		6,4	.
Zgony niemowląt												
w tys.	10,6	5,9	3,1	2,3	2,2	2,3	2,3	2,3	2,1		1,8	1,8
na 1000 urodzeń żywych	19,3	13,6	8,1	6,4	6,0	6,0	5,6	5,6	5,0		4,7	4,6
Przyrost naturalny												
w tys.	157,4	47,0	10,3	-3,9	4,5	10,7	35,1	32,7	34,8		12,9	9,6
na 1000 ludności	4,1	1,2	0,3	-0,1	0,1	0,3	0,9	0,9	0,9	0,9	0,3	0,2
Migracje zagraniczne na pobyt stały (w tys.)												
Imigracja	2,6	8,1	7,3	9,3	10,8	15,0	15,3	17,4	15,2		15,5	15,0
Emigracja	18,4	26,3	27,0	22,2	46,9	35,5	30,1	18,6	17,4		19,9	20,7
Saldo	-15,8	-18,2	-19,7	-12,9	-36,1	-20,5	-14,9	-1,2	-2,1		-4,3	-5,7

a Dane dla 2010 r. opracowane w oparciu o bilans ludności podano w dwóch wariantach: z uwzględnieniem wyników NSP 2002 i NSP 2011.

b Dane wstępne.

Wychowanie i edukacja w roku szkolnym 2012/2013

Według wstępnych danych w roku szkolnym 2012/2013 wychowaniem przedszkolnym objętych jest 1,2 mln dzieci w wieku od 3 do 6 lat, tj. o 4,8% więcej niż w roku poprzednim. Edukacja wczesna tych dzieci realizowana jest w 20,5 tys. **placówkach wychowania przedszkolnego**³, z czego 78,3% to placówki publiczne, a 21,7% – niepubliczne. Liczba przedszkoli wynosi 9,8 tys. (48,0% placówek wychowania przedszkolnego ogółem), oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 8,9 tys. (43,6%), zespołów wychowania przedszkolnego – 0,1 tys. (0,5%), a punktów przedszkolnych – 1,6 tys. (7,9%). W stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba placówek ogółem wzrosła o 2,9%, w tym liczba przedszkoli – o 5,3%. Obniżeniu uległa natomiast liczba oddziałów przedszkolnych – o 1,2%. Spośród wszystkich placówek zlokalizowanych w miastach przeważają przedszkola (69,5% placówek), a na wsi – oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (odpowiednio 60,8%).

Liczba dzieci uczących się w **szkołach podstawowych** w roku szkolnym 2012/2013 wynosi 2,2 mln, z czego 48,8% stanowią dziewczęta. W porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 1,3%. Liczba szkół podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 wynosi 13,5 tys. (w tym szkół publicznych jest 94,1%, a niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych – 5,9%) i jest o 1,7% mniejsza niż w poprzednim roku szkolnym.

Liczba gimnazjalistów zmniejszyła się w roku szkolnym 2012/2013 o 4,0% – do 1,2 mln. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba **gimnazjów** wzrosła

³ Dotyczy placówek przedszkolnych prowadzących wychowanie i zarejestrowanych w Systemie Informacji Oświatowej (SIO); nie obejmuje dziennej opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym prowadzonej przez podmioty gospodarcze nie zarejestrowane w Systemie Informacji Oświatowej.

o 0,7% i wynosi 7,6 tys., z czego 88,2% to szkoły publiczne, a 11,8% – szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Liczba absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2011/2012 była mniejsza niż w poprzednim roku. Szkoły podstawowe ukończyło 363,3 tys. absolwentów (o 4,0% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym), a gimnazja 400,9 tys. absolwentów (odpowiednio o 3,7% mniej).

Liczba uczniów **szkół ponadgimnazjalnych** w roku szkolnym 2012/2013 zmniejszyła się o 4,4% w stosunku do roku poprzedniego i wynosi 1,6 mln. Nauka tych uczniów realizowana jest w 10,8 tys. placówkach szkolnych tego typu (o 1,0% mniej niż w roku szkolnym 2011/2012).

Do **liceów ogólnokształcących** (wraz z liceami ogólnokształcącymi uzupełniającymi) uczęszcza 797,0 tys. licealistów – tj. o 3,8% mniej niż w poprzednim roku szkolnym. Wśród osób uczęszczających do liceów kobiety stanowią 58,0%. Licea ogólnokształcące, których liczba w roku szkolnym 2012/2013 wynosi 5,2 tys. (tj. wzrost w skali roku o 1,8%), wciąż cieszą się największą popularnością. Uczy się w nich 49,8% wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W przypadku **techników** (wraz z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi) zanotowano spadek w skali roku zarówno liczby uczniów (o 2,0%), jak również liczby szkół (o 4,2%). W roku szkolnym 2012/2013 do 2,9 tys. szkół tego typu uczęszcza 573,0 tys. uczniów, a kobiety stanowią 39,9% tej zbiorowości.

W porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym zanotowano spadek liczby uczniów **zasadniczych szkół zawodowych** – o 7,4% do 200,8 tys., jak również niewielkie zmniejszenie liczby szkół tego typu – o 0,1% do 1,9 tys. W ogólnej liczbie uczniów zasadniczych szkół zawodowych 30,0% stanowią kobiety.

Odnotowano dalszy znaczny spadek liczby **liceów profilowanych**⁴ oraz liczby uczniów tych szkół w roku szkolnym 2012/2013. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, liczba uczniów w szkołach tego typu zmniejszyła się o 44,6% i wynosi 17,6 tys., a liczba szkół spadła o 20,5% do 341. Udział kobiet w ogólnej liczbie uczniów liceów profilowanych wynosi 65,7%.

W roku szkolnym 2011/2012 w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyła się **liczba absolwentów** liceów ogólnokształcących (o 1,7% do 260,0 tys.) oraz liceów profilowanych (o 19,7% do 11,2 tys.). Mniej osób ukończyło zasadnicze szkoły zawodowe (spadek o 5,3% do 72,3 tys.). W technikach (wraz z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi) także spadła liczba absolwentów – o 2,1% do 133,3 tys.

Liczba uczniów **szkół policealnych** zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym o 1,3% i wynosi 334,7 tys., z czego 67,5% stanowią kobiety. Nauka jest prowadzona w 2,7 tys. szkół policealnych (spadek w ujęciu rocznym o 3,3%). Liczba absolwentów z roku szkolnego 2011/2012 była wyższa o 6,3% w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosła 87,2 tys.

⁴ Spadek liczby liceów profilowanych (oraz liczby ich uczniów i absolwentów) związany jest z likwidacją tego typu szkół na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty.

Rynek pracy

Przeciętne zatrudnienie w 2012 r. w sektorze przedsiębiorstw nieznacznie zwiększyło się w porównaniu z odnotowanym w poprzednim roku. Jego dynamika stopniowo słabła w kolejnych kwartałach, a w IV kwartale 2012 r. zatrudnienie było niższe niż przed rokiem. Więcej niż w 2011 r. osób zarejestrowało się w urzędach pracy jako bezrobotne, mniej osób skreślono z rejestrów. Stopa bezrobocia i liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2012 r. były wyższe niż przed rokiem. Od maja 2012 r. liczba długotrwale bezrobotnych przekraczała połowę bezrobotnych zarejestrowanych.

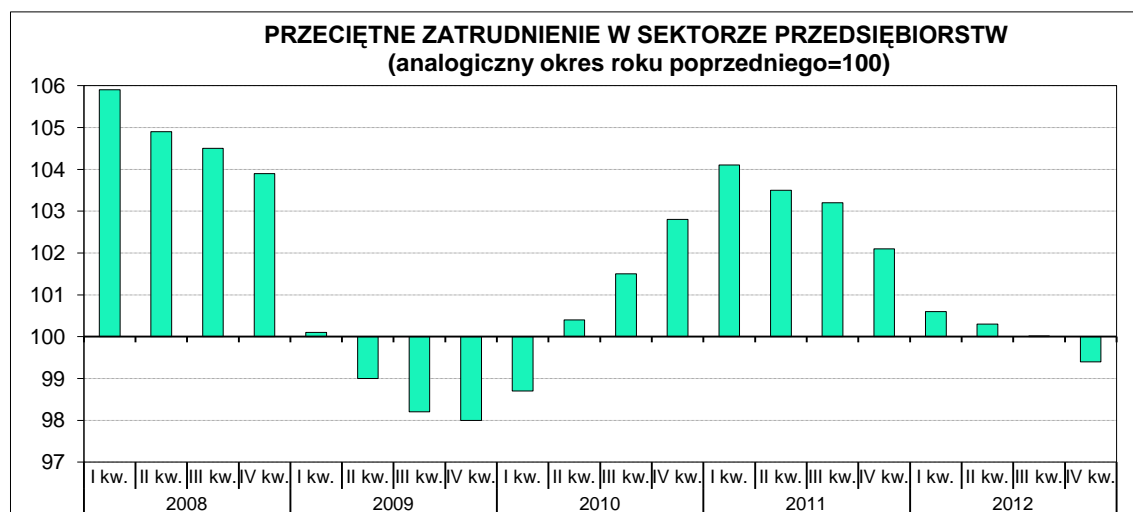
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw⁵ w 2012 r. ukształtowało się na poziomie 5548,7 tys. osób, tj. o 0,1% więcej niż w 2011 r. (wobec wzrostu o 3,2% przed rokiem). Wzrost notowano m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,2%), informacji i komunikacji (o 3,8%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,4%), budownictwie (o 2,1%, ale od października 2012 r. obserwowano spadek w ujęciu rocznym) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 1,7%). Najbardziej obniżyło się zatrudnienie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,9%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,3%). W przetwórstwie przemysłowym przeciętne zatrudnienie było również niższe niż w 2011 r. (o 0,9%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	XII			I-XII		
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys.	
Sektor przedsiębiorstw.....	5474,2	99,5	102,3	103,2	100,1	5548,7
w tym:						
Przemysł.....	2445,8	98,9	101,3	102,1	99,0	2470,5
górnictwo i wydobywanie.....	169,2	99,8	101,6	95,5	101,7	170,7
przetwórstwo przemysłowe.....	2025,9	99,0	101,5	102,6	99,1	2045,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	140,4	93,5	96,4	102,2	94,1	144,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	110,3	101,4	103,8	104,8	101,3	110,5
Budownictwo.....	460,8	98,2	106,0	107,6	102,1	486,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1111,7	99,7	101,8	102,2	100,4	1121,9
Transport i gospodarka magazynowa	478,5	102,1	101,1	101,5	102,4	482,0
Zakwaterowanie i gastronomia.....	107,1	93,0	108,2	107,5	95,7	111,7
Informacja i komunikacja	171,0	103,1	107,1	103,8	103,8	171,2
Obsługa rynku nieruchomości	95,5	99,4	105,4	107,5	98,5	96,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	168,1	103,8	108,8	109,6	105,2	168,6
Administrowanie i działalność wspierająca.....	304,7	100,0	98,7	103,9	98,8	308,2

^a Nie obejmuje działań: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

⁵ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu w 2012 r. wzrost przeciętnego zatrudnienia obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 4,0%), w transporcie lądowym i rurociągowym (o 3,9%), budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,2%, choć od października 2012 r. notowany jest spadek w ujęciu rocznym), produkcji wyrobów z metali (o 3,0%), a także magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport oraz produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 2,5%). Utrzymał się obserwowany od kilku lat spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (w 2012 r. wyniósł 8,8%). Obniżyło się także zatrudnienie m.in. w produkcji mebli (o 5,0%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 4,5%), produkcji artykułów spożywczych (o 3,6%) oraz produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 3,3%).

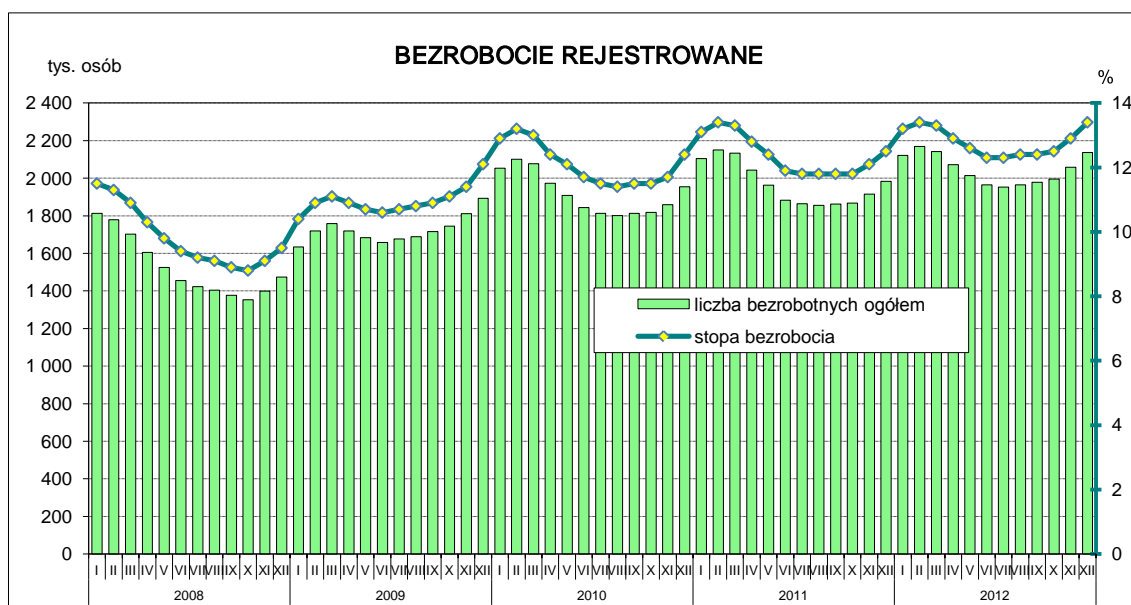
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100							
Sektor przedsiębiorstw.....	104,1	103,5	103,2	102,1	100,6	100,3	100,0	99,4
w tym:								
Przemysł.....	102,9	102,2	102,1	101,3	99,5	99,1	99,0	98,5
górnictwo i wydobywanie.....	92,9	93,2	95,0	101,3	101,8	102,1	102,4	100,5
przetwórstwo przemysłowe	103,6	102,7	102,6	101,5	99,4	99,1	99,1	98,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	105,6	105,0	101,9	96,8	96,0	94,3	93,7	92,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	104,3	103,8	105,6	105,4	102,5	102,0	99,8	101,1
Budownictwo.....	108,4	108,3	107,3	106,7	105,0	103,2	102,4	97,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	102,8	102,5	102,4	101,2	100,9	100,9	100,4	99,3
Transport i gospodarka magazynowa	101,7	101,9	101,3	101,0	102,6	102,9	102,7	101,6
Zakwaterowanie i gastronomia.....	109,5	108,5	108,4	104,0	95,5	95,3	95,6	96,2
Informacja i komunikacja	102,2	102,5	103,4	107,3	104,1	103,2	103,4	104,4
Obsługa rynku nieruchomości.....	109,1	108,1	109,0	103,7	99,7	97,7	96,9	99,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	108,0	111,1	111,0	108,2	105,8	105,8	102,9	106,4
Administrowanie i działalność wspierająca.....	110,7	105,8	102,5	97,4	97,4	98,1	98,7	100,8

^a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

W grudniu 2012 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5474,2 tys. osób i było o 0,5% niższe niż przed rokiem (wobec spadku o 0,3% przed miesiącem i wzrostu o 2,3% w grudniu 2011 r.).

W końcu grudnia 2012 r. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 2136,8 tys., tj. zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem – o 3,8% (tj. o 78,7 tys.) i w skali roku – o 7,8% (tj. o 154,1 tys.). **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 13,4%, tj. była wyższa o 0,5 p.proc. niż przed miesiącem i o 0,9 p.proc. – niż przed rokiem.

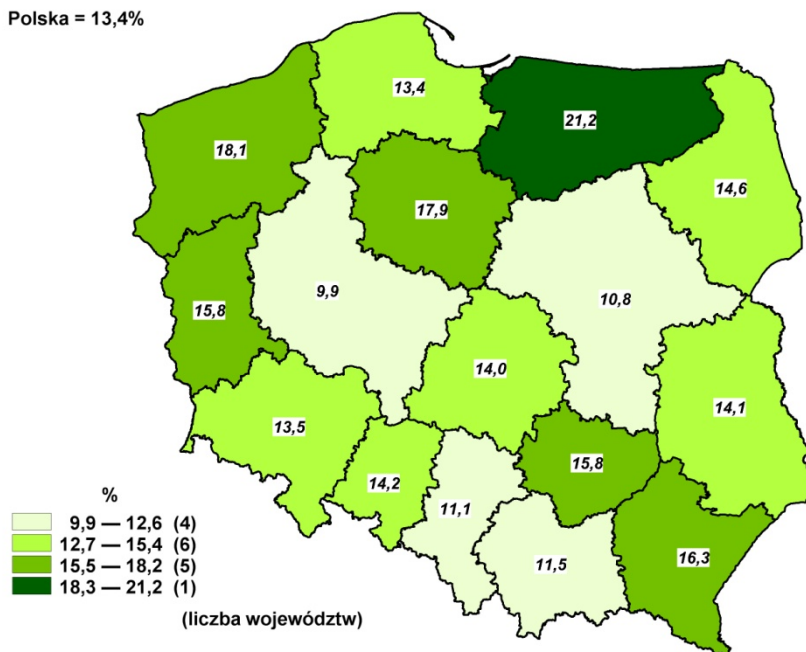

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 9,9% w wielkopolskim do 21,2% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym zwiększyła się we wszystkich województwach, najbardziej – w warmińsko-mazurskim (o 0,8 p.proc.) oraz zachodniopomorskim, podkarpackim i lubuskim (po 0,7 p.proc.), a najmniej – w śląskim i mazowieckim (po 0,3 p.proc.). W porównaniu z grudniem 2011 r. stopa bezrobocia wzrosła również we wszystkich województwach, w największym stopniu – w województwie łódzkim i dolnośląskim (po 1,1 p.proc.), a w najmniejszym – w województwie lubuskim (o 0,4 p.proc.) oraz zachodniopomorskim i podlaskim (po 0,5 p.proc.).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan na koniec grudnia 2012 r.

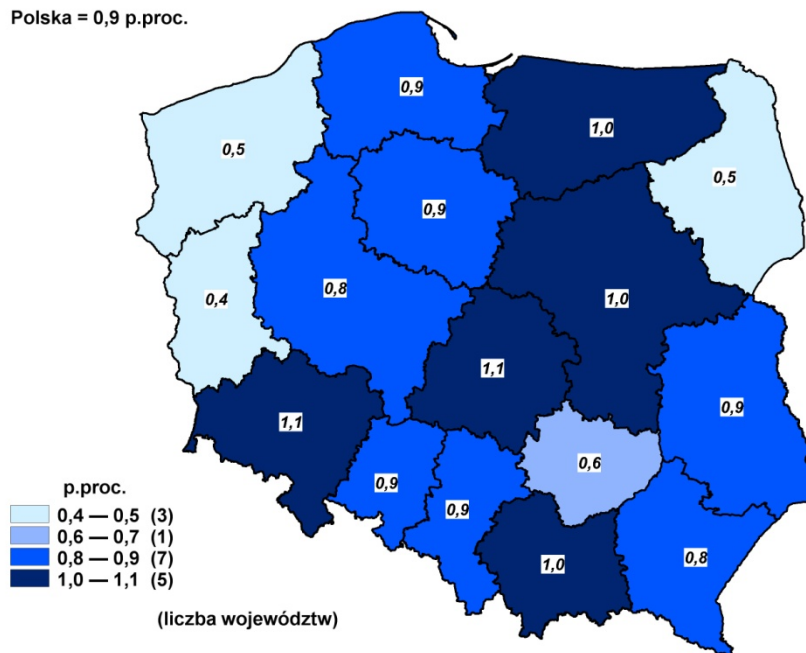
Polska = 13,4%

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Grudzień 2012 r. do grudnia 2011 r.

Polska = 0,9 p.proc.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012	2011					2012			
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII		I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu) w tys. osób.....	2136,8	1982,7	2133,9	1883,3	1861,7	1982,7	2141,9	1964,4	1979,0	2136,8
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	107,8	101,4	102,8	102,1	102,7	101,4	100,4	104,3	106,3	107,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani w tys. osób.....	2655,0	2591,5	734,0	517,7	646,8	692,9	692,4	526,4	675,4	760,8
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	102,5	85,2	91,9	82,2	83,9	82,2	94,3	101,7	104,4	109,8
Bezrobotni wyrejestrowani w tys. osób.....	2500,8	2563,5	554,8	768,3	668,4	571,9	533,2	703,8	660,9	603,0
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	97,6	86,0	90,3	89,1	83,3	81,7	96,1	91,6	98,9	105,4
Płynność bezrobocia (napływ – odpływ).....	154,2	28,0	179,2	-250,6	-21,6	121,0	159,2	-177,4	-14,5	157,8
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %.....	13,4	12,5	13,3	11,9	11,8	12,5	13,3	12,3	12,4	13,4

W końcu grudnia 2012 r. w **strukturze bezrobotnych** zarejestrowanych zmniejszył się w skali roku udział kobiet (o 2,1 p.proc. do 51,4%) oraz osób bez prawa do zasiłku i absolwentów (po 0,3 p.proc. do odpowiednio 83,2% i 5,9%). Zwiększył się natomiast odsetek osób wcześniej pracujących – o 1,3 p.proc. do 81,4% (w tym osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy stanowiły 5,0% wobec 3,7% w grudniu 2011 r.).

Spśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w końcu grudnia 2012 r. nieznacznie obniżył się w skali roku udział osób długotrwale bezrobotnych⁶ (o 0,1 p.proc. do 50,2%). Zmniejszył się również odsetek osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,1 p.proc. do 19,9%), osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,6 p.proc. do 29,2%) oraz osób niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc. do 5,2%). Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,5 p.proc. do 22,8%) oraz osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,2 p.proc. do 8,8%). Liczba bezrobotnych zwiększyła się w ujęciu rocznym we wszystkich wymienionych kategoriach, najbardziej wśród osób powyżej 50 roku życia i osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (po 10,2%).

W 2012 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2655,0 tys. osób i zwiększyła się o 2,5% w skali roku (wobec spadku o 14,8% w 2011 r.). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem obniżył się w porównaniu z notowanym przed rokiem

⁶ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

(o 0,7 p.proc. do 78,3%). Zmniejszył się również odsetek osób dotychczas niepracujących (o 1,6 p.proc. do 20,2%) oraz absolwentów (o 0,8 p.proc. do 11,6%). Wzrósł natomiast udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 1,4 p.proc. do 3,9%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,4 p.proc. do 40,9%).

Z ewidencji bezrobotnych w 2012 r. **skreślono** 2500,8 tys. osób, tj. o 2,4% mniej niż przed rokiem (wobec spadku o 14,0% w 2011 r.). Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 1096,4 tys. osób (wobec 1130,7 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się o 0,3 p.proc. w ujęciu rocznym (do 43,8%). Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło mniej osób niż w 2011 r. (957,1 tys. osób wobec 1019,9 tys.), a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – więcej osób (139,2 tys. wobec 110,8 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji zmniejszył się odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 2,7 p.proc. do 29,6%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (o 0,1 p.proc. do 0,9%). Wzrósł natomiast odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 3,9 p.proc. do 10,2%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p.proc. do 5,8%).

W 2012 r. do urzędów pracy zgłoszono 787,0 tys. **ofert zatrudnienia**⁷, tj. o 5,9% więcej niż w 2011 r. Oferty z sektora publicznego stanowiły 22,1% ogółu ofert (wobec 19,6% przed rokiem). Liczba ofert była większa w obu sektorach własności, w sektorze prywatnym – o 2,6%, a w sektorze publicznym – o 19,4% (wobec spadku w 2011 r. odpowiednio o 17,4% i o 51,0%). W końcu grudnia 2012 r. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 32,8% ogółu ofert, tj. podobnie jak przed rokiem. Spośród wszystkich ofert jedynie 3,7% dotyczyło stażu, 13,6% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 0,2% – do absolwentów.

W końcu grudnia 2012 r. zadeklarowano więcej niż przed rokiem zwolnień grupowych – 433 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 38,6 tys. pracowników, w tym 9,0 tys. osób z sektora publicznego (w końcu grudnia 2011 r. odpowiednio 344 zakłady, 24,2 tys. pracowników, w tym 7,9 tys. z sektora publicznego).

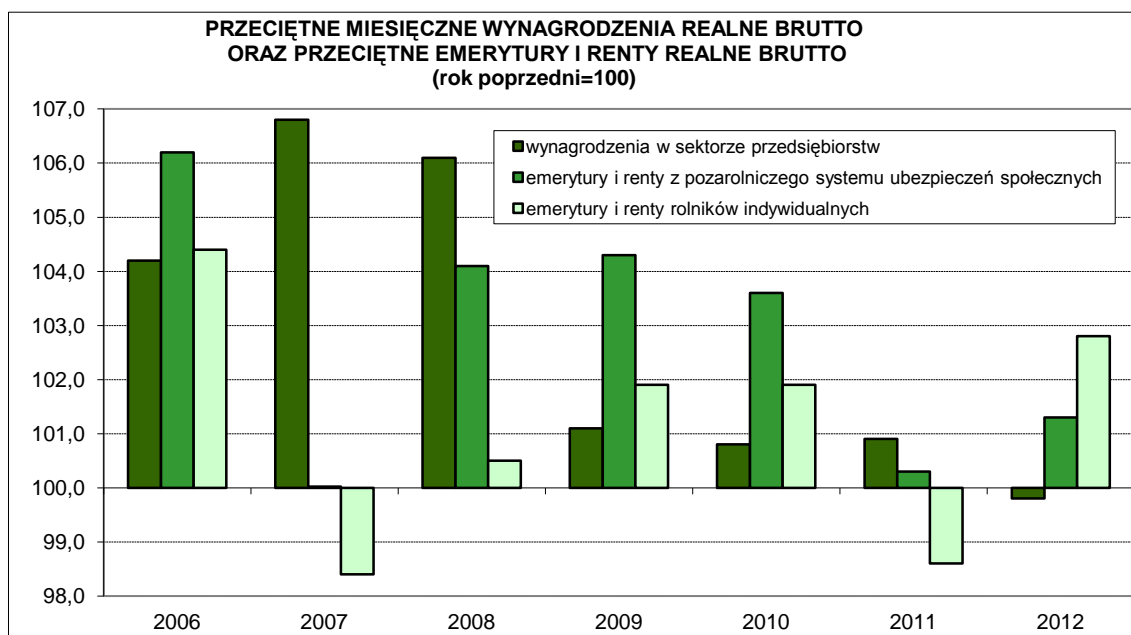
W 2012 r. zarejestrowano 17 **strajków**, w których uczestniczyło 18,7 tys. pracowników, tj. 33,0% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w 2011 r. odpowiednio 53 strajki, 18,7 tys. strajkujących pracowników, tj. 32,2%). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 102,3 tys. roboczogodzin, tj. 5,5 godzin nieprzepracowanych przez 1 strajkującego (przed rokiem odpowiednio 207,9 tys. roboczogodzin, tj. 11,1 godziny).

---

⁷ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły w skali roku wolniej niż w 2011 r. Ich siła nabywcza ukształtowała się nieco poniżej poziomu sprzed roku. Przeciętne nominalne emerytury i renty brutto w obu systemach rosły szybciej niż płace w sektorze przedsiębiorstw, a ich siła nabywcza była większa niż w 2011 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁸
w 2012 r. ukształtowało się na poziomie 3728,36 zł i było o 3,4% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,0% w 2011 r.). Wzrost odnotowano w większości sekcji, w tym największy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,4%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,7%), obsłudze rynku nieruchomości (o 4,5%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 4,4%). Wynagrodzenia w budownictwie pozostały na poziomie sprzed roku.

Spśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu znacznie zwiększyły się płace w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego oraz magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (po 5,8%), produkcji maszyn i urządzeń (o 5,6%), produkcji odzieży, a także w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (po 5,5%). Spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto odnotowano jedynie w dziale budowa budynków (o 0,5%).

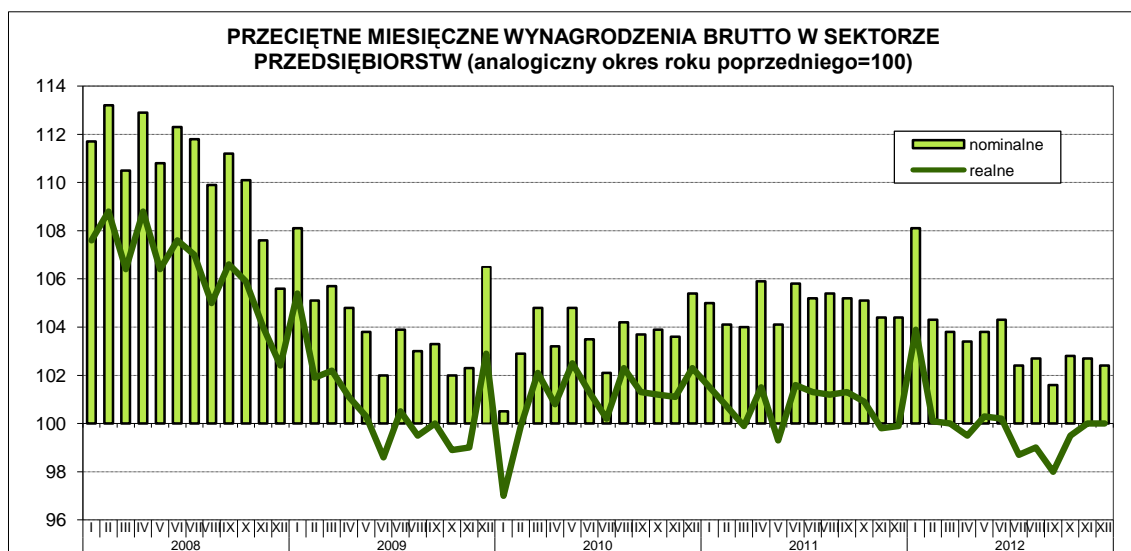
⁸ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	XII		I–XII		I–XII	
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w zł		
Sektor przedsiębiorstw	4111,69	102,4	104,4	105,0	103,4	3728,36
w tym:						
Przemysł	4388,52	103,7	105,0	105,5	104,3	3836,97
górnictwo i wydobywanie	11966,12	108,5	107,1	109,2	103,8	6646,88
przetwórstwo przemysłowe	3525,64	101,9	105,1	105,5	104,4	3465,96
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	7792,64	108,9	103,4	106,0	104,7	5900,93
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	4284,85	103,0	103,6	103,9	103,1	3674,09
Budownictwo	3783,96	95,5	103,5	104,6	100,0	3702,05
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3478,84	101,0	104,1	105,0	102,4	3345,14
Transport i gospodarka magazynowa	3751,81	102,8	102,4	103,4	102,9	3528,90
Zakwaterowanie i gastronomia	2624,06	101,6	103,0	103,5	102,8	2533,38
Informacja i komunikacja	6486,54	98,3	103,2	104,2	100,6	6489,97
Obsługa rynku nieruchomości	4537,85	104,4	103,2	104,2	104,5	3876,35
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5737,70	98,9	98,7	100,1	101,0	5363,71
Administrowanie i działalność wspierająca	2511,52	105,0	107,5	107,4	107,4	2482,89

^a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

W grudniu 2012 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 4111,69 zł i było większe niż przed rokiem o 2,4% (w listopadzie 2012 r. wzrost wyniósł 2,7%, a w grudniu 2011 r. – 4,4%). Płace wzrosły w większości sekcji, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,9%) oraz w górnictwie i wydobywaniu (o 8,5%), co wynikało m.in. z wypłat premii i nagród. Wyższe niż przed rokiem były także wynagrodzenia m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,0%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 4,4%). Spadek wynagrodzeń obserwowano w sekcji budownictwo (o 4,5%), informacja i komunikacja (o 1,7%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 1,1%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w kolejnych kwartałach kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100							
Sektor przedsiębiorstw	104,1	105,0	106,1	104,6	105,3	103,0	102,7	102,8
w tym:								
Przemysł.....	104,2	107,1	106,2	104,6	106,6	103,6	102,6	104,5
górnictwo i wydobywanie.....	103,8	114,5	114,0	103,9	105,2	104,1	97,5	107,8
przetwórstwo przemysłowe	104,8	106,3	105,6	105,1	106,7	104,1	103,3	103,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	105,0	109,4	106,5	104,4	108,1	99,9	104,1	106,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	103,1	105,0	104,1	103,5	104,4	102,4	101,8	103,6
Budownictwo.....	104,3	103,9	106,6	103,7	104,0	99,1	98,4	99,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych..	104,3	102,6	106,8	106,4	104,5	102,6	102,7	99,9
Transport i gospodarka magazynowa	106,0	104,1	101,8	102,1	100,4	102,5	105,2	103,6
Zakwaterowanie i gastronomia.....	102,6	103,1	104,9	103,6	103,8	101,3	103,9	102,4
Informacja i komunikacja	104,6	106,5	105,0	100,8	98,6	100,8	102,1	101,2
Obsługa rynku nieruchomości	103,4	104,4	104,8	104,7	107,0	103,5	104,2	103,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	100,2	95,4	106,1	99,6	103,5	99,7	102,1	98,9
Administrowanie i działalność wspierająca.....	105,8	106,8	110,2	107,0	110,0	107,3	105,2	107,1

^a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. była wyższa niż przed rokiem o 3,5% (w 2011 r. wzrost o 8,3%).

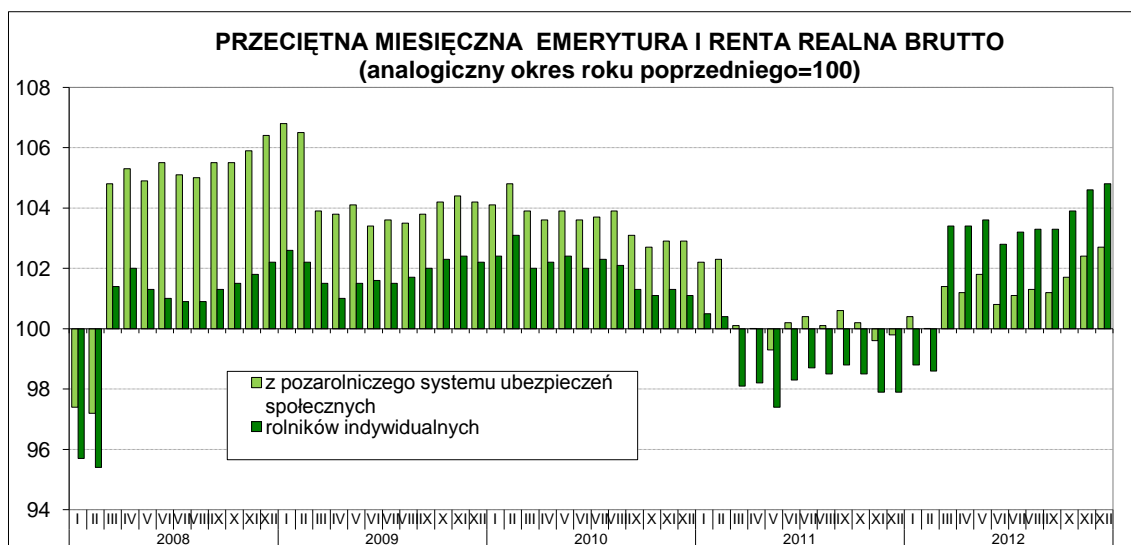
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** w 2012 r. ukształtowało się na poziomie 4618,86 zł (tj. o 4,3% wyższym niż przed rokiem). W grudniu 2012 r. przeciętna płaca brutto wyniosła 6632,17 zł i wzrosła o 9,7% w skali roku. W **sektorze prywatnym** w 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3591,49 zł i zwiększyło się o 3,5% w porównaniu z poprzednim rokiem, a jego relacja w stosunku do płacy brutto w sektorze publicznym nieznacznie spadła (z 78,4% w 2011 r. do 77,8%). W grudniu 2012 r. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym było o 1,1% wyższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 3722,72 zł.

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. była niższa niż przed rokiem o 0,2% (w 2011 r. odnotowano wzrost o 0,9%). W grudniu 2012 r., podobnie jak miesiąc wcześniej, przeciętna miesięczna płaca realna brutto nie zmieniała się w skali roku.

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011	2012					
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	
Przeciętna liczba emerytów i rencistów							
w tys. osób	9123,5	9026,7	9052,8	9034,2	9020,1	9000,1	9001,7
analogiczny okres poprzedniego roku=100	98,7	98,9	98,7	98,8	98,9	99,4	99,3
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7796,9	7741,1	7751,9	7743,6	7740,0	7729,1	7732,6
rolników indywidualnych w tys. osób	1326,6	1285,6	1300,9	1290,6	1280,1	1271,0	1269,1
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł.....	1727,25	1821,01	1775,07	1832,96	1834,59	1841,50	1839,61
analogiczny okres poprzedniego roku=100....	105,1	105,4	105,0	105,6	105,5	105,5	105,5
rolników indywidualnych w zł	986,24	1054,46	1016,28	1067,75	1067,27	1067,52	1058,67
analogiczny okres poprzedniego roku=100....	103,3	106,9	104,6	107,7	107,7	107,7	107,6

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w 2012 r. wyniosła 1821,01 zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 5,4%, a jej siła nabywcza zwiększyła się o 1,3%. W grudniu 2012 r. nominalna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym ukształtowała się na poziomie 1839,61 zł i wzrosła w skali roku o 5,5%, natomiast realnie zwiększyła się o 2,7%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 1054,46 zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 6,9%, a jej siła nabywcza zwiększyła się o 2,8%. W grudniu 2012 r. przeciętna nominalna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1058,67 zł i była wyższa niż przed rokiem o 7,6%, a realnie wzrosła o 4,8%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w 2012 r. wyniosła 2678,3 mln zł, tj. wzrosła o 10,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. W grudniu 2012 r. wypłacono bezrobotnym 224,4 mln zł, tj. o 5,3% więcej niż przed miesiącem i o 14,3% więcej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w 2012 r. wyniosła 1765,2 mln zł i była o 9,9% większa niż w poprzednim roku. W grudniu 2012 r. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 155,3 mln zł, tj. więcej o 0,5% niż przed miesiącem i o 15,3% więcej niż w grudniu 2011 r.

W 2012 r. **wypłaty z Funduszu Emerytur Pomostowych** pobierało przeciętnie 6,0 tys. osób, a suma wypłaconych świadczeń wyniosła 160,4 mln zł, podczas gdy w 2011 r. – 116,4 mln zł. W grudniu 2012 r. zrealizowano 6,9 tys. wypłat z tego źródła (wobec 5,1 tys. przed rokiem) na łączną kwotę 15,5 mln zł, tj. o ponad 4,4 mln zł więcej niż w grudniu 2011 r.

Ceny

W 2012 r. średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był wolniejszy niż przed rokiem, ale wyższy od założonego w ustawie budżetowej. Utrzymał się wysoki, choć nieco mniejszy niż w 2011 r., wzrost cen towarów i usług związanych z transportem oraz mieszkaniem, a także żywności i napojów bezalkoholowych. Słabsza niż w poprzednim roku była dynamika cen producentów w przemyśle i budownictwie.

Według wstępnych danych, wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu w 2012 r. w stosunku do poprzedniego roku wyniósł 3,3% (wobec wzrostu o 7,6% w 2011 r.). Podniesiono ceny w większości sekcji, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania (spadek cen o 0,3%, wobec wzrostu przed rokiem o 16,8%). Najbardziej wzrosły ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,7% wobec wzrostu o 3,5% w poprzednim roku) oraz w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 3,9% wobec 5,5%). Ceny w sekcji przetwórstwo przemysłowe podniesiono o 3,2% (przed rokiem wzrost o 7,5%), w tym m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 10,5%, artykułów spożywczych – o 4,5%, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 4,2%, pozostałego sprzętu transportowego (o 4,1%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 3,7%. Wyższe niż przed rokiem były również ceny produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 2,9%, maszyn i urządzeń – o 2,8%, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 2,0%, mebli – o 1,9%, napojów – o 1,4%, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 0,9%, a także wyrobów z metali – o 0,8%. Obniżono natomiast m.in. ceny produkcji metali oraz urządzeń elektrycznych – po 0,7%.

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w grudniu 2012 r. były niższe o 1,1% niż przed rokiem. W sekcji górnictwo i wydobywanie obserwowano spadek cen o 5,9%. W przetwórstwie przemysłowym ceny spadły o 1,7%, w tym m.in. w produkcji metali – o 6,4%, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 5,7%, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 4,3%, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 3,6%, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 3,1% oraz urządzeń elektrycznych – o 3,0%. Obniżeniu uległy również ceny w produkcji wyrobów z metali – o 2,0%, pozostałego sprzętu transportowego – o 1,7%, mebli – o 0,8%, maszyn i urządzeń – o 0,4% oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 0,2%. Wzrosły natomiast ceny m.in. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 1,0%, artykułów spożywczych – o 2,3% oraz napojów – o 3,1%. Wyższe niż przed rokiem były ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 2,8%. Wzrost w skali roku obserwowano również w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 5,7%, w tym w zakresie wytwarzania paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym – o 11,5%, wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 5,0% oraz wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 2,9%.

Szacuje się, że w 2012 r. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były nieznacznie wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,2% wobec wzrostu o 1,0% w 2011 r.). Wzrosły ceny robót budowlanych specjalistycznych – o 0,5% oraz budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 0,4%, przy spadku cen budowy budynków – o 0,2%. W grudniu utrzymał się notowany od sierpnia 2012 r. spadek cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku (o 1,4%).

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2011	Grudzień roku poprzedniego=100					
XII.....	108,2	105,9	109,0	102,8	104,6	101,8
2012						
XII	98,9	94,1	98,3	105,7	102,8	98,6
2011	Miesiąc poprzedni=100					
XI	100,9	101,9	100,9	100,1	99,8	100,0
XII.....	100,4	101,3	100,3	100,0	100,9	100,0
2012						
I.....	100,1	101,9	99,8	101,4	102,1	99,9
II.....	99,5	99,3	99,3	100,2	100,6	99,9
III.....	100,1	99,4	100,1	100,1	100,4	100,0
IV	100,7	98,6	100,5	103,5	100,1	100,0
V.....	100,4	100,2	100,5	100,1	99,9	99,9
VI.....	99,5	98,4	99,5	100,1	99,3	99,9
VII.....	99,6	100,1	99,6	100,1	100,0	99,8
VIII.....	100,0	98,6	100,1	100,0	100,4	99,8
IX.....	100,5	102,1	100,5	100,1	100,2	99,8
X.....	99,3	97,7	99,3	100,0	99,8	99,9
XI	99,8	98,9	99,8	100,0	99,9	99,9
XII	99,4	98,9	99,3	100,0	100,1	99,8
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
XI	109,1	110,6	109,9	102,9	104,3	101,7
XII.....	108,2	105,9	109,0	102,8	104,6	101,8
I-III.....	107,7	122,2	107,3	104,1	106,6	100,4
IV-VI	106,9	120,6	106,6	103,2	105,0	100,7
VII-IX.....	107,0	116,5	106,9	103,7	105,8	101,4
X-XII	108,6	108,9	109,4	102,9	104,6	101,7
I-XII.....	107,6	116,8	107,5	103,5	105,5	101,0
2012						
I.....	107,9	108,0	108,5	103,6	104,4	101,5
II.....	106,0	105,0	106,3	103,6	104,7	101,4
III.....	104,4	104,5	104,4	103,6	105,3	101,3
IV.....	104,4	98,8	104,4	107,2	105,1	101,1
V.....	105,2	100,8	105,2	107,3	104,7	100,9
VI.....	104,4	98,4	104,4	107,2	103,3	100,5
VII.....	103,6	97,3	103,6	106,4	102,9	100,1
VIII.....	103,0	96,9	103,0	105,8	103,1	99,7
IX.....	101,8	98,1	101,5	105,8	103,3	99,3
X.....	101,0	99,4	100,4	105,8	103,6	99,1
XI	99,9	96,4	99,3	105,7	103,6	98,9
XII	98,9	94,1	98,3	105,7	102,8	98,6
I-III.....	106,1	105,8	106,4	103,6	104,8	101,4
IV-VI	104,7	99,3	104,6	107,2	104,3	100,8
VII-IX.....	102,8	97,4	102,7	106,0	103,1	99,7
X-XII.....	99,9	96,6	99,4	105,8	103,3	98,9
I-XII.....	103,3	99,7	103,2	105,7	103,9	100,2

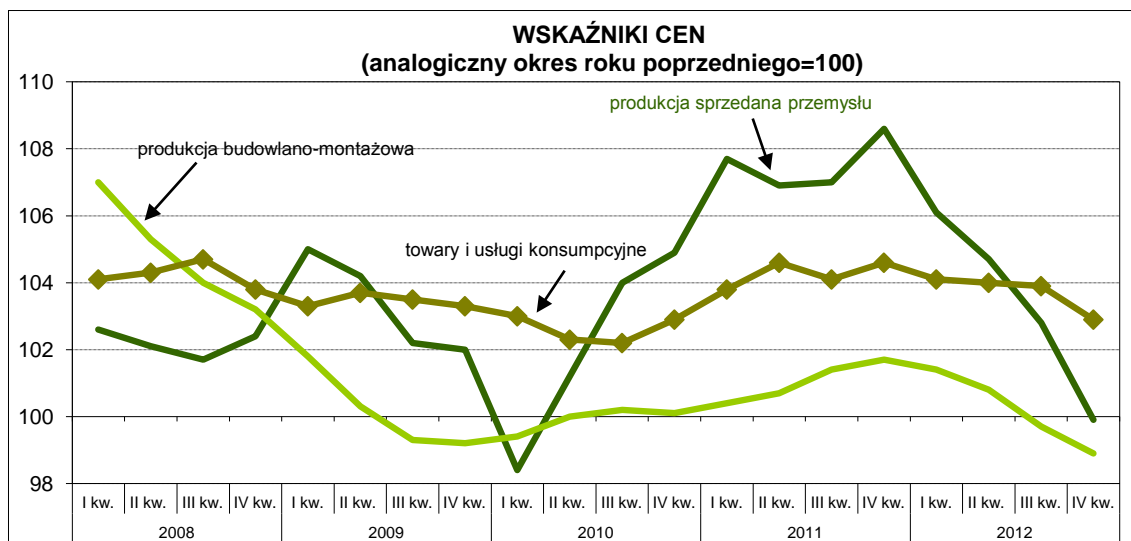

Według wstępnych danych, w grudniu 2012 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z poprzednim miesiącem spadły o 0,6%, w tym w górnictwie i wydobywaniu – o 1,1% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 0,7%. Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem kształtowały się ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Nieznaczny wzrost cen notowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,1%). Ceny producentów w budownictwie były o 0,2% niższe niż w listopadzie 2012 r.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen w przemyśle i budownictwie kształtowało się następująco:

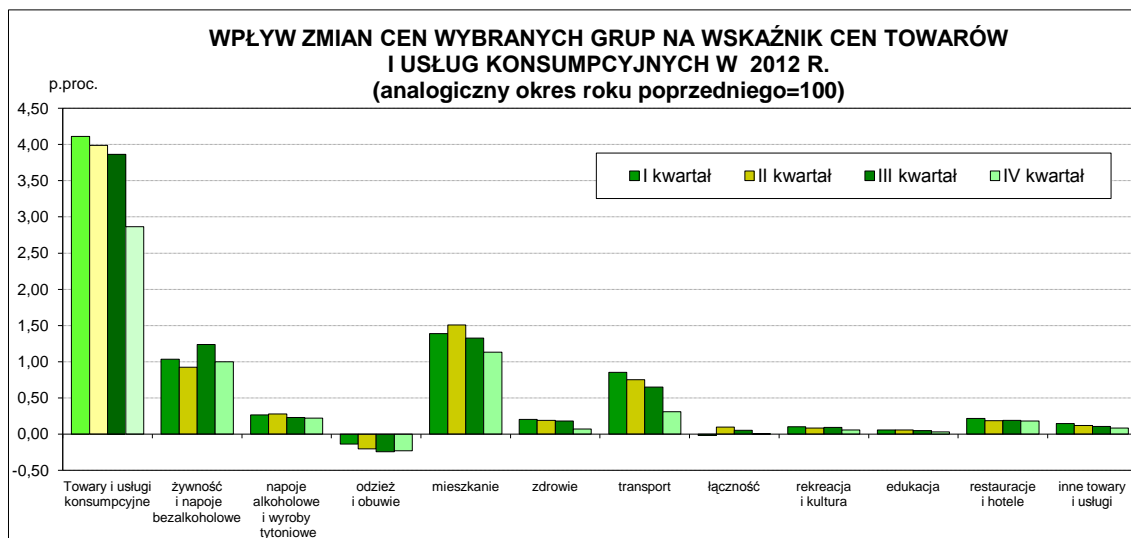
Wyszczególnienie	2011					2012				
	tempo wzrostu cen (w %)									
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	IX-XII	I-XII
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	0,7	1,1	0,2	0,9	0,5	-0,1	0,2	0,0	-0,5	-0,1
górnictwo i wydobywanie	0,5	0,7	1,1	0,4	-0,2	0,2	-0,9	0,3	-1,5	-0,5
przetwórstwo przemysłowe	0,7	1,2	0,2	1,0	0,5	-0,3	0,2	0,1	-0,5	-0,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	0,2	0,3	0,0	0,5	0,0	0,6	1,2	0,1	0,0	0,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ..	0,4	0,8	0,4	0,2	0,1	1,0	-0,2	0,2	-0,1	0,2
Ceny produkcji budowlano-montażowej	0,2	0,1	0,2	0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1

W 2012 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w stosunku do poprzedniego roku w mniejszym stopniu niż w 2011 r. (3,7% wobec 4,3%). Wzrost cen zanotowano w większości grup towarów i usług, w tym znaczny – w zakresie transportu, mieszkania oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny odzieży i obuwia. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2012 r. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie transportu, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,34 p.proc., 1,05 p.proc. i 0,64 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik ogółem o 0,20 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholo- we i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszka- nie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauro- cje i hotele
2011	Grudzień roku poprzedniego=100										
XII	104,6	104,7	103,4	97,9	106,0	108,0	109,0	100,8	101,0	104,8	104,4
2012											
XII	102,4	103,9	103,6	95,3	104,2	99,8	101,1	100,1	100,6	102,7	102,8
2011	Miesiąc poprzedni=100										
XI	100,7	101,2	100,2	100,0	100,4	102,3	101,5	99,7	100,1	100,1	100,1
XII	100,4	100,8	100,0	99,3	100,1	101,6	100,9	100,0	100,0	100,0	100,2
2012											
I	100,7	101,6	100,7	96,8	101,6	97,4	101,2	100,0	100,3	100,4	100,2
II	100,4	100,7	101,3	97,9	100,3	100,4	100,6	100,1	100,7	100,1	100,2
III	100,5	101,2	100,5	100,5	100,2	100,5	100,8	100,0	100,0	100,0	100,3
IV	100,6	100,2	100,2	103,1	100,9	100,3	101,2	100,0	100,1	100,0	100,3
V	100,2	100,8	100,2	99,8	100,1	100,3	99,7	100,0	99,0	100,1	100,3
VI	100,2	100,7	100,1	99,1	100,1	100,2	99,8	100,0	100,6	99,8	100,4
VII	99,5	98,0	100,2	97,6	100,2	100,4	98,8	100,0	101,1	100,1	100,3
VIII	99,7	98,9	100,1	97,2	100,1	100,3	100,7	100,0	100,0	100,1	100,2
IX	100,1	99,9	100,1	100,6	100,2	99,8	100,8	100,0	99,2	101,3	100,2
X	100,4	100,6	100,1	103,5	100,2	99,8	99,9	100,0	99,6	100,5	100,2
XI	100,1	100,5	100,2	99,9	100,1	100,4	98,8	100,0	100,0	100,1	100,1
XII	100,1	100,8	99,9	99,4	100,0	100,1	99,0	100,0	99,9	100,0	100,1
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
XI	104,8	104,6	103,7	98,4	106,1	106,4	111,0	100,8	101,2	105,0	104,3
XII	104,6	104,7	103,4	97,9	106,0	108,0	109,0	100,8	101,0	104,8	104,4
I-III	103,8	105,5	103,9	96,8	104,9	103,5	107,1	98,8	100,2	102,7	103,7
IV-VI	104,6	107,5	103,1	100,2	105,1	104,0	106,9	97,9	100,6	102,6	104,4
VII-IX	104,1	104,4	104,1	98,7	105,8	104,3	107,2	99,1	100,5	103,5	104,5
X-XII	104,6	104,4	103,7	98,2	106,0	106,1	109,7	100,9	101,0	104,9	104,3
I-XII	104,3	105,4	103,7	98,5	105,5	104,5	107,7	99,2	100,5	103,4	104,2
2012											
I	104,1	104,5	103,6	97,9	105,4	104,0	109,2	99,5	100,7	105,1	103,7
II	104,3	104,5	104,6	98,2	105,4	104,1	110,3	99,7	101,4	105,1	103,3
III	103,9	103,7	104,8	95,6	105,4	104,2	109,3	99,7	101,7	105,0	103,1
IV	104,0	103,2	105,0	97,4	106,0	104,1	108,7	101,2	101,7	105,0	102,9
V	103,6	102,7	104,7	95,4	105,8	103,7	108,1	102,3	100,6	105,0	102,9
VI	104,3	105,4	104,1	95,0	105,8	103,6	108,2	103,3	100,9	104,9	102,9
VII	104,0	105,0	103,8	94,9	105,3	103,7	106,8	103,6	101,3	104,7	102,9
VIII	103,8	105,3	103,7	94,9	105,0	103,8	106,5	100,1	101,3	104,9	103,0
IX	103,8	105,3	103,7	95,0	104,9	103,4	108,0	100,1	100,9	102,5	102,9
X	103,4	104,7	103,7	95,4	104,6	103,2	106,0	99,9	100,9	102,7	102,9
XI	102,8	103,9	103,6	95,2	104,3	101,3	103,1	100,1	100,7	102,7	102,8
XII	102,4	103,9	103,6	95,3	104,2	99,8	101,1	100,1	100,6	102,7	102,8
I-III	104,1	104,2	104,3	97,2	105,4	104,1	109,6	99,6	101,3	105,1	103,4
IV-VI	104,0	103,7	104,6	95,9	105,9	103,8	108,3	102,3	101,1	105,0	102,9
VII-IX	103,9	105,2	103,7	94,9	105,1	103,6	107,1	101,2	101,2	104,0	102,9
X-XII	102,9	104,2	103,6	95,3	104,4	101,4	103,4	100,0	100,7	102,7	102,8
I-XII	103,7	104,3	104,1	95,8	105,2	103,2	107,0	100,8	101,1	104,2	103,0

W 2012 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się w porównaniu z poprzednim rokiem o 4,3% (wobec wzrostu o 5,4% w 2011 r.), przy czym zarówno żywność, jak i napoje bezalkoholowe podrożały po 4,3%. Wyższe niż w 2011 r. były ceny m.in. ryb (o 8,5%) oraz mięsa (przeciętnie o 8,4%, w tym mięsa wołowego – o 14,3%, wieprzowego – o 10,3%, wędlin – o 8,1% oraz drobiu – o 6,0%). Droższe były również artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 6,9%, w tym jaja – o 31,9%, „jogurty, śmietana, napoje i desery mleczne” – o 4,5%, mleko – o 3,0% oraz sery – o 2,2%), a także ryż (o 3,9%) oraz oleje i pozostałe tłuszcze (o 3,7%). Więcej konsumenci płacili również za makarony (o 2,8%), pieczywo (o 2,3%), owoce (o 1,8%) oraz mąkę (o 1,6%). Niższe niż w 2011 r. były natomiast ceny m.in. warzyw (o 6,4%) i cukru (o 1,6%).

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły w większym stopniu niż przed rokiem (o 4,1% wobec odpowiednio o 3,7%). Wyroby tytoniowe podrożały o 8,8%, a napoje alkoholowe – o 0,9%.

Ceny odzieży i obuwia w 2012 r. były o 4,2% niższe niż w 2011 r. (wobec spadku o 1,5% przed rokiem), przy czym większe obniżki cen dotyczyły odzieży (spadek o 4,4%) niż obuwia (o 3,7%).

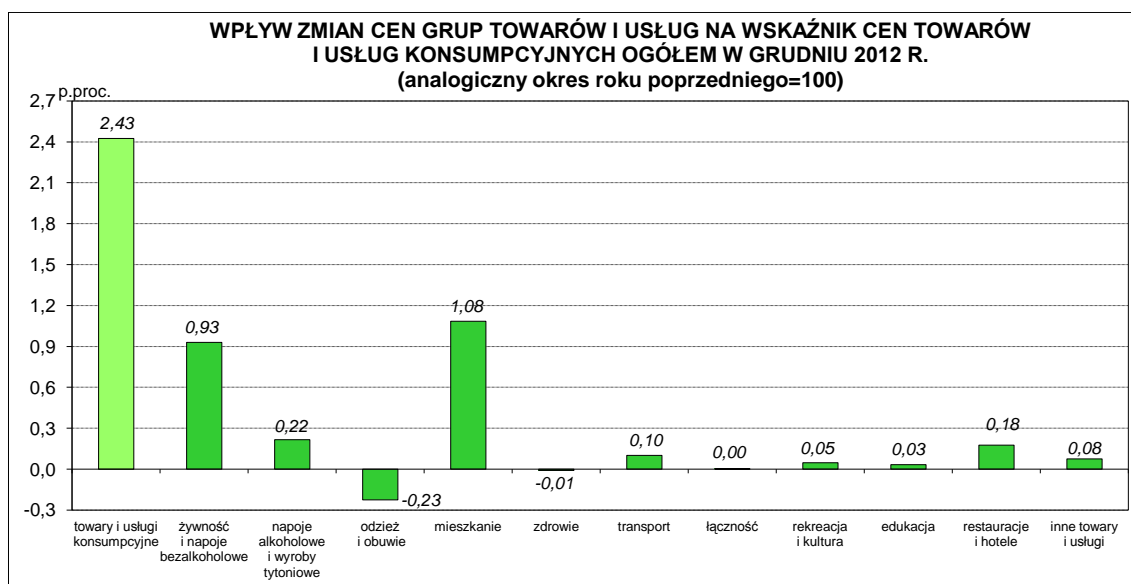
Wyższy niż przeciętnie wzrost obserwowano w zakresie cen towarów i usług związanych z mieszkaniem (5,2%). Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne – o 8,1%, zaopatrywanie w wodę – o 6,0% oraz wywóz nieczystości (śmieci) – o 5,9%. Więcej niż przed rokiem należało zapłacić za nośniki energii (o 6,7%), w tym gaz (o 10,2%), energię elektryczną (o 5,9%), energię ciepłą (o 5,8%) i opał (o 5,7%). Wyższe były również ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 2,3%).

Opłaty związane ze zdrowiem podniesiono o 3,2% (wobec wzrostu o 4,5% przed rokiem). Droższe były usługi stomatologiczne (o 4,6%), lekarskie (o 4,2%), a także szpitalne i sanatoryjne (po 2,5%). Wzrosły również ceny artykułów farmaceutycznych (o 3,0%).

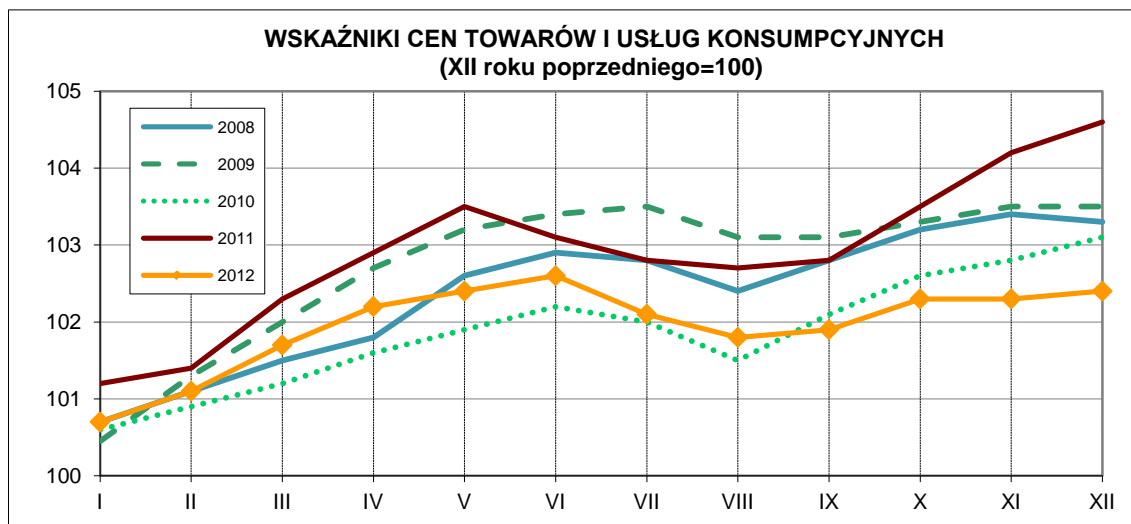
Ceny w zakresie transportu w 2012 r. były o 7,0% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,7% w 2011 r.). Znacznie więcej konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (o 10,9%, w tym za olej napędowy – o 12,7%, benzyny silnikowe – o 11,0% oraz gaz ciekły – o 6,9%). Opłaty za usługi transportowe wzrosły o 7,1%. Niższe były natomiast ceny samochodów osobowych (o 2,6%).

Ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury w 2012 r. wzrosły w skali roku o 1,1% (wobec wzrostu o 0,5% w 2011 r.). Podrożały m.in. książki – o 5,0%, usługi związane z turystyką zorganizowaną (o 4,1%) oraz bilety do kin, teatrów i na koncerty – o 3,8%. Spadły natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego – o 5,8%, a także gazet i czasopism – o 1,4%.

Wyższe niż w 2011 r. były ceny w zakresie edukacji (o 4,2%) oraz restauracji i hoteli (o 3,0%). Spośród innych towarów i usług podrożały m.in. usługi w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,1%) oraz ubezpieczenia (o 0,6%).

W grudniu 2012 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** były wyższe o 2,4%. Znacznie podniesiono ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 4,2%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 3,9%) oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,6%). Wzrosły również ceny w zakresie restauracji i hoteli (o 2,8%), edukacji (o 2,7%), transportu (o 1,1%), rekreacji i kultury (o 0,6%) oraz łączności (0,1%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny odzieży i obuwia (o 4,7%) oraz towarów i usług związanych ze zdrowiem (o 0,2%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w grudniu 2012 r. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,08 p.proc. i 0,93 p.proc. Spadki cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych ze zdrowiem wpłynęły na obniżenie wskaźnika ogółem o 0,23 p.proc i 0,01 p.proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w grudniu 2012 r. były o 3,9% wyższe niż przed rokiem, przy czym żywność była droższa o 4,0%, a napoje bezalkoholowe o 2,4%. Wzrosły ceny m.in. warzyw (o 7,2%) oraz mięsa (przeciętnie o 5,0%, w tym mięsa wołowego – o 8,7%, wędlin – o 6,0%, mięsa wieprzowego – o 5,1% oraz drobiu – o 1,2%), a także owoców (o 5,0%) oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 4,9%, w tym jaj – o 26,2%, jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych – o 1,9%, mleka – o 1,3% oraz serów – o 1,1%). Więcej konsumenci płacili również za ryż (o 3,0%), ryby (o 2,8%), makarony (o 2,4%), pieczywo (o 1,2%) oraz mąkę (o 0,6%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego w grudniu 2011 r. kształtowały się ceny oleju i pozostałych tłuszczów. Nieznacznie obniżyły się natomiast ceny m.in. cukru (o 0,1%).

Wyroby tytoniowe w grudniu 2012 r. były o 7,4% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 1,0%.

Ceny odzieży obniżyły się w stosunku do notowanych w grudniu 2011 r. o 4,9%, a obuwia – o 4,1%.

Ceny w zakresie mieszkania w grudniu 2012 r. były wyższe niż przed rokiem o 4,2%. Podrożały usługi kanalizacyjne – o 7,6%, zaopatrywanie w wodę – o 5,9% oraz wywóz nieczystości (śmieci) – o 5,7%. Ceny nośników energii wzrosły o 5,1%. Wyższe niż przed rokiem były ceny gazu (o 6,9%), energii elektrycznej oraz ciepłej (po 5,9%), a także opału (o 1,8%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego zwiększyły się o 1,9%.

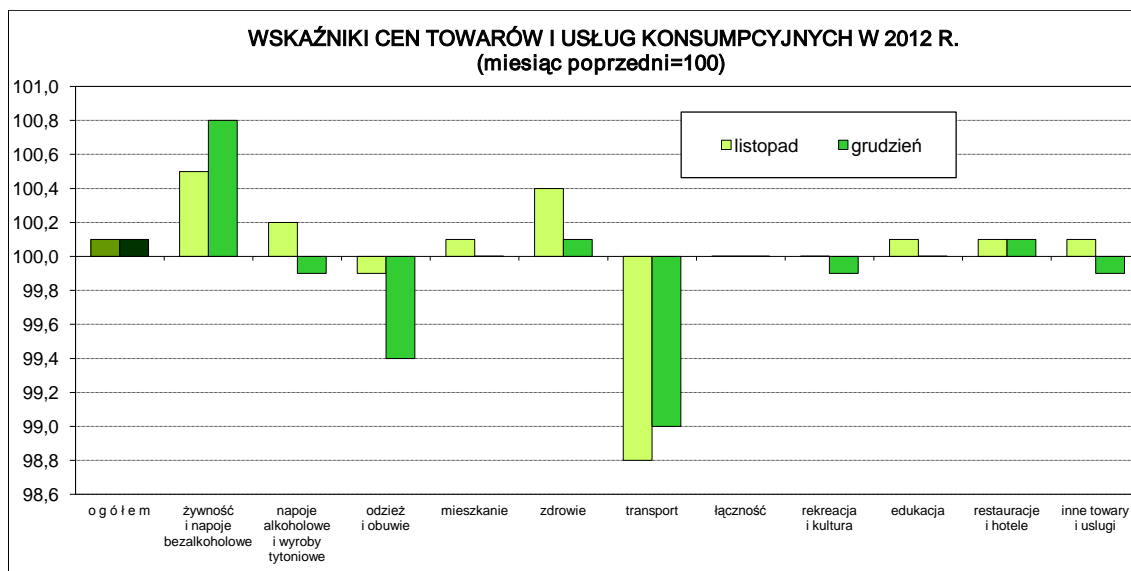
Niższe niż w grudniu 2011 r. były ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 0,2%), w tym artykułów farmaceutycznych (o 2,4%). Podniesiono natomiast opłaty za usługi sanatoryjne (o 4,4%), lekarskie oraz stomatologiczne (po 4,2%), a także szpitalne (o 2,4%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż w grudniu 2011 r. o 1,1%, w tym ceny usług transportowych – o 2,3%, a ceny paliw do prywatnych środków transportu – o 0,7%. Ceny samochodów osobowych obniżono o 0,3%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą w grudniu 2012 r. wzrosły o 0,6% w skali roku. Podniesiono opłaty za turystykę zorganizowaną (o 7,1%). Wyższe były również ceny książek – o 4,5% oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,6%. Obniżyły się m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 7,7%) oraz gazet i czasopism – o 6,8%.

Opłaty w zakresie edukacji były wyższe niż przed rokiem o 2,7%, a w zakresie restauracji i hoteli – o 2,8%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,0%), natomiast obniżono – ceny ubezpieczeń (o 0,6%).

W grudniu 2012 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były wyższe niż w listopadzie o 0,1%. Wyższe były ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 0,8%), a także towarów i usług w zakresie zdrowia oraz restauracji i hoteli (po 0,1%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem kształtowały się ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem, łącznością oraz edukacją. Spadły natomiast ceny towarów i usług związanych z transportem (o 1,0%), odzieży i obuwia (o 0,6%), a także napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (po 0,1%).

W 2012 r. średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych było niższe od obserwowanego przed rokiem i wyniosło 0,2% (wobec 0,4% w 2011 r.). Najwyższe średnie miesięczne tempo wzrostu cen zanotowano w zakresie żywności i napojów

bezalkoholowych, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, a także towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2011					2012				
	tempo wzrostu cen (w %)									
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	0,4	0,8	0,2	-0,1	0,6	0,6	0,3	-0,2	0,2	0,2
żywność i napoje bezalkoholowe	0,4	1,5	0,1	-1,1	1,0	1,2	0,6	-1,1	0,6	0,3
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	0,3	0,4	0,4	0,2	0,1	0,8	0,2	0,1	0,1	0,3
odzież i obuwie	-0,2	-0,8	0,9	-1,5	0,8	-1,6	0,7	-1,5	0,9	-0,4
mieszkanie	0,5	0,9	0,2	0,4	0,3	0,7	0,4	0,2	0,1	0,3
zdrowie	0,6	0,6	0,5	0,2	1,3	-0,6	0,3	0,2	0,1	0,0
transport	0,7	0,9	0,6	0,1	1,4	0,9	0,2	0,1	-0,8	0,1
łącznie	0,1	-0,2	-0,9	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rekreacja i kultura	0,1	0,1	0,2	0,1	-0,1	0,4	-0,1	0,1	-0,2	0,1
edukacja	0,4	0,2	0,0	1,3	0,2	0,2	0,0	0,5	0,2	0,2

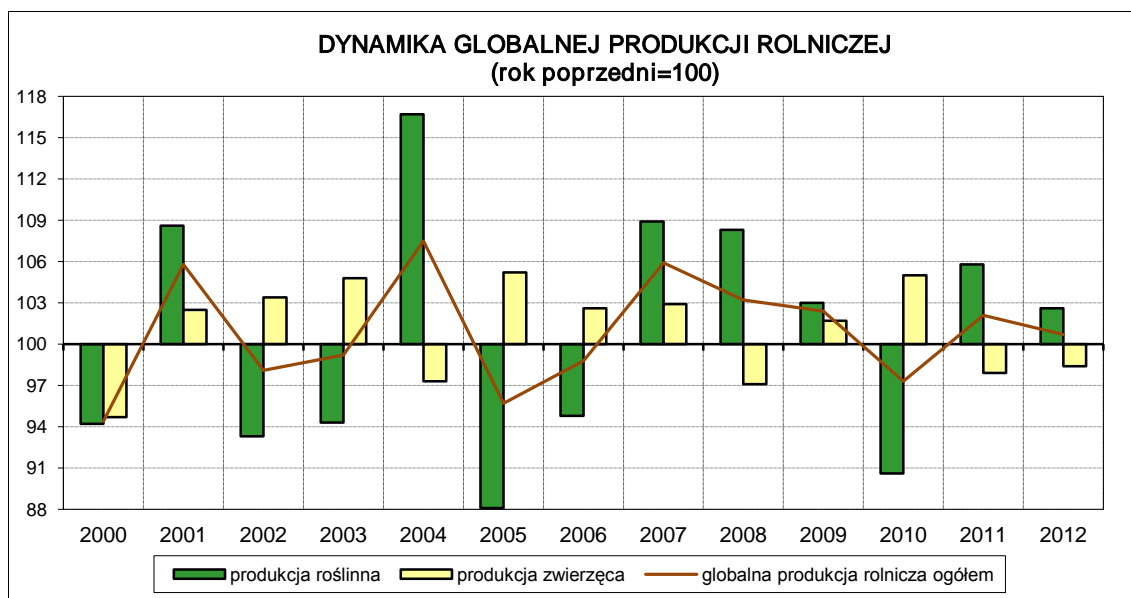
Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r. był wyższy od wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (3,7% wobec 3,4%). Zmniejszyła się **siła nabywcza** płac w odniesieniu do niektórych towarów żywnościowych: ryb, mięsa, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”, ryżu oraz olejów i pozostałych tłuszczów. Relatywnie droższe były również towary i usługi w zakresie transportu (w tym m.in. paliwa do prywatnych środków transportu i usługi transportowe), mieszkania (w tym nośniki energii, usługi kanalizacyjne, zaopatrywanie w wodę oraz wywóz nieczystości (śmieci)), edukacji, a także napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Zwiększyła się natomiast siła nabywcza płac w odniesieniu do części towarów żywnościowych (w tym m.in. warzyw, cukru, mąki, owoców, pieczywa oraz makaronów). Relatywnie tańsze niż przed rokiem były odzież i obuwie, samochody osobowe, sprzęt gospodarstwa domowego, towary i usługi w zakresie łączności, rekreacji i kultury, restauracji i hoteli, a także zdrowia.

Wzrost cen według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁹ obliczonego metodą średniej ruchomej w okresie styczeń–grudzień 2012 r. w stosunku do analogicznego okresu 2011 r. wyniósł 3,7% (wobec 3,9% odpowiednio w 2011 r.).

⁹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2011 r. – struktura spożycia z 2009 r. w cenach grudnia 2010 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Według wstępnych szacunków **globalna produkcja rolnicza** w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, nieznacznie wzrosła – o 0,7%. **Produkcja roślinna** zwiększyła się o 2,6%, natomiast **produkcja zwierzęca** była niższa niż przed rokiem o 1,6%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) globalnej produkcji rolniczej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^a	2011	2012 ^a
	rok poprzedni=100										struktura w %	
Ogółem	99,2	107,5	95,7	98,8	105,9	103,2	102,4	97,3	102,1	100,7	100,0	100,0
Produkcja roślinna	94,3	116,7	88,1	94,8	108,9	108,3	103,0	90,6	105,8	102,6	56,3	55,4
Produkcja zwierzęca.....	104,8	97,3	105,2	102,6	102,9	97,1	101,7	105,0	97,9	98,4	43,7	44,6

^a Dane wstępne.

Na wzrost **produkcji roślinnej** wpłynęły przede wszystkim większe niż w 2011 r. zbiory: zbóż – o 6,6%, rzepaku i rzepiku – o 2,2%, owoców z drzew – o 13,9% oraz owoców jagodowych – o 5,0%. Mniejsze były natomiast zbiory warzyw gruntowych – o 5,2%, ziemniaków – o 3,4% i buraków cukrowych – o 0,6%.

Niższa niż w 2011 r. **produkcja zwierzęca** kształtowała się pod wpływem spadku produkcji żywca wieprzowego – o 7,1%, żywca wołowego (bez żywca cielęcego) – o 5,6%, mniejszej produkcji jaj kurzych – o 9,9% oraz pogłębiającego się procesu redukcji pogłowia trzody chlewnej. Wzrost odnotowano jedynie w produkcji żywca drobiowego oraz mleka (odpowiednio o 10,9% i o 2,0%).

W 2012 r. przeciętne **cenę zbóż** w skupie wzrosły w skali roku o blisko 7% (wobec wzrostu o ok. 48% w 2011 r.). W obrocie targowiskowym zmiany cen były niewielkie i nie przekraczały 1%, oprócz cen żyta (wzrost o 2,6%) i owsa (spadek o 2,3%). Ceny **ziemniaków** obniżyły się zarówno w skupie, jak i w obrocie targowiskowym (odpowiednio o 7,9% i o 44,5%). Odnotowano dalszy znaczny wzrost cen **żywcza wołowego (bez cieląt)** – zarówno w skupie, jak i na targowiskach (odpowiednio o 15,8% i o 14,1%) oraz **żywcza wieprzowego** (stosownie o 19,3% i o 15,6%). Wyższe niż w 2011 r. były również ceny **drobiu rzeźnego** (wzrost o 2,8%). Obniżyły się natomiast **cenę mleka** – o 1,4%. Ceny **krów dojnych i jałówek** w obrocie targowiskowym były wyższe niż w 2011 r. (wzrost odpowiednio o 10,0% i o 11,3%).

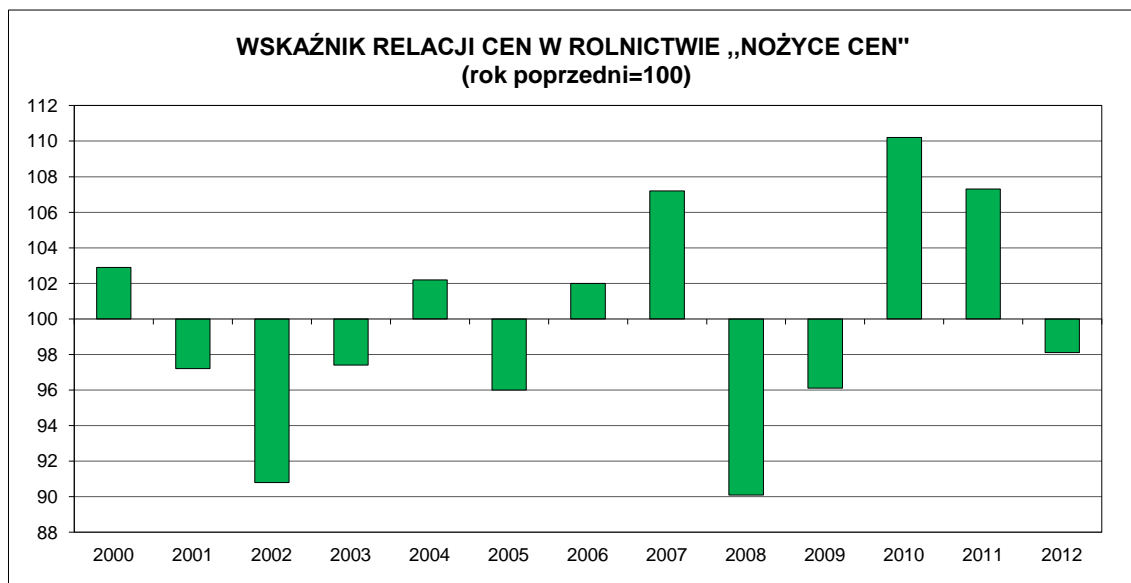
W 2012 r. utrzymał się (notowany również przed rokiem) wzrost cen towarów i usług zakupywanych na bieżącą produkcję rolniczą oraz przeznaczonych na cele inwestycyjne, jednak tempo wzrostu większości cen towarów i usług było wolniejsze niż w 2011 r. Najbardziej zwiększyły się ceny w grupie paliw, olejów i smarów technicznych (łącznie z węglem) – o 11,2%, nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych – o 10,0%, obsługi maszynowej produkcji rolniczej i ogrodniczej – o 7,8% oraz pasz – o 7,3%. Relatywnie niskie były dynamiki cen maszyn i narzędzi rolniczych, zwierząt hodowlanych i ptactwa, materiałów budowlanych, środków ochrony roślin, usług weterynaryjnych oraz nasion siewnych, drzewek, sadzonek i innych.

Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^a
	rok poprzedni=100										
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne...	105,6	101,0	111,0	95,4	110,1	132,8	103,0	89,9	102,9	132,1	101,0
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe.....	101,6	100,5	114,0	107,9	100,4	106,6	138,4	107,1	89,4	119,6	110,0
w tym:											
azotowe.....	102,9	101,5	120,6	108,9	100,4	108,4	128,9	102,7	91,4	128,7	110,0
fosforowe.....	101,5	100,2	103,7	101,8	98,4	106,4	155,9	110,8	82,9	107,4	109,9
wapniowe.....	103,3	101,4	105,2	103,7	101,9	103,2	108,8	105,5	101,6	105,6	104,4
Środki ochrony roślin.....	100,5	99,4	101,9	101,7	100,8	101,1	109,9	107,0	100,8	100,8	102,2
Zwierzęta hodowlane i ptactwo	102,5	98,5	107,0	107,6	102,9	102,3	104,1	103,5	104,8	103,5	102,7
Pasze	98,1	102,6	112,1	90,4	99,1	116,2	114,5	94,0	100,4	122,9	107,3
Maszyny i narzędzia rolnicze	102,7	102,7	117,7	110,6	102,2	103,1	102,9	102,1	101,4	103,0	103,3
Materiały budowlane.....	100,6	100,1	111,1	104,9	100,9	113,0	105,0	98,1	99,2	104,8	102,5
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem).....	101,2	105,0	112,6	107,7	99,6	104,2	107,2	97,4	108,8	112,5	111,2
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej.....	102,3	102,8	106,2	105,1	104,0	103,9	111,4	106,2	103,5	106,9	107,8
Usługi weterynaryjne.....	105,4	104,8	102,1	102,3	101,4	101,2	103,1	102,9	101,6	102,8	102,1

^a Dane wstępne.

W 2012 r. odnotowano pogorszenie rynkowych uwarunkowań produkcji rolnej w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost przeciętnych cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolnej i na cele inwestycyjne wyniósł 6,7% i był wyższy niż wzrost cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (odpowiednio o 4,7%). W rezultacie **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** był niekorzystny i wyniósł 98,1 (wobec 107,3 w 2011 r. i 110,2 w 2010 r.).

Dynamika cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników, cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne oraz wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^a
	rok poprzedni=100									
Wskaźnik cen produktów rolnych sprzedawanych	99,5	111,4	97,9	102,6	114,5	101,2	97,9	112,1	118,8	104,7
Wskaźnik cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjnej.....	102,2	108,9	102,0	100,5	106,8	112,3	101,9	101,7	110,7	106,7
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen” ^b)..	97,4	102,2	96,0	102,0	107,2	90,1	96,1	110,2	107,3	98,1

^a Dane wstępne. ^b Relacja cen produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjnej.

W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano niewielką poprawę relacji cen środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego i wołowego. Osłabiły się natomiast relacje cen środków produkcji do cen skupu mleka i żyta. Podobnie jak przed rokiem kształtowały się relacje cen środków produkcji do cen skupu pszenicy.

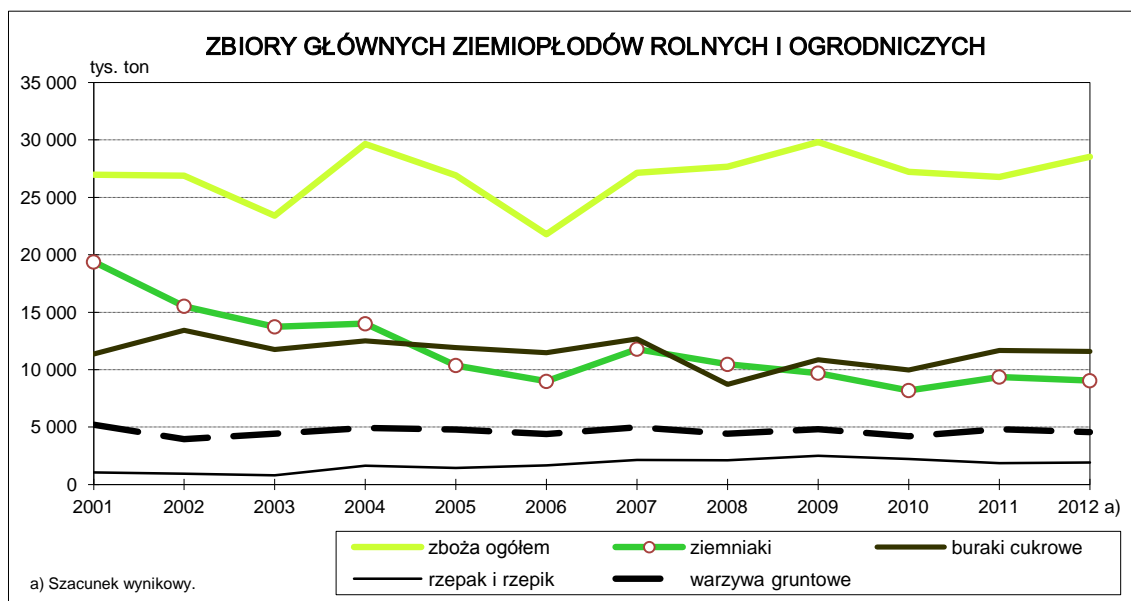
Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus Pol-Mot 11024” ^a – szt.	2011	1384	1529	251	204	936
	I	1252	1481	288	210	978
	II	1165	1455	254	198	951
	III	1469	1577	233	195	939
	IV	1499	1390	214	184	893
	2012	1656	1963	275	230	1238
	I	1824	1796	276	222	1143
	II	1987	2186	335	286	1558
	III	1651	2021	261	228	1313
	IV	1567	2064	266	231	1241
Saletra amonowa – 1 dt.....	2011	1,6	1,8	0,29	0,24	1,1
	I	1,3	1,6	0,30	0,22	1,0
	II	1,4	1,7	0,30	0,23	1,1
	III	1,7	1,9	0,28	0,23	1,1
	IV	1,5	2,0	0,26	0,22	1,2
	2012	1,6	1,9	0,27	0,23	1,2
	I	1,8	1,8	0,28	0,22	1,1
	II	1,6	1,8	0,28	0,24	1,3
	III	1,6	2,0	0,26	0,22	1,3
	IV	1,5	2,0	0,26	0,22	1,2
Mieszanka pełnoporcjowa dla tuczników – II faza tuczu – 1 dt.....	2011	1,6	1,8	0,29	0,23	1,1
	I	1,4	1,6	0,31	0,23	1,1
	II	1,3	1,7	0,29	0,23	1,1
	III	1,7	1,9	0,28	0,23	1,1
	IV	1,8	1,6	0,25	0,22	1,1
	2012	1,6	1,9	0,27	0,22	1,2
	I	1,7	1,7	0,26	0,21	1,1
	II	1,5	1,7	0,26	0,22	1,2
	III	1,6	2,0	0,26	0,23	1,3
	IV	1,6	2,1	0,27	0,23	1,2
Olej napędowy ^b – 1 hl.....	2011	6,2	6,8	1,1	0,91	4,2
	I	5,2	6,2	1,2	0,88	4,1
	II	5,2	6,5	1,1	0,88	4,2
	III	6,5	7,0	1,0	0,87	4,2
	IV	7,2	6,7	1,0	0,89	4,3
	2012	6,4	7,6	1,1	0,89	4,8
	I	7,3	7,2	1,1	0,89	4,6
	II	6,3	6,9	1,1	0,91	4,9
	III	6,3	7,7	1,0	0,87	5,0
	IV	5,9	7,8	1,0	0,87	4,7

^a W 2011 r. dane dotyczą ciągnika „Ursus 3724” i są nieporównywalne z danymi za 2012 r. ^b I i IV kwartał – olej zimowy; II i III kwartał – olej letni.

Ogólna powierzchnia zasiewów pod zbiory w 2012 r. wyniosła 10,4 mln ha i była o 1,4% mniejsza od notowanej przed rokiem. W porównaniu z 2011 r. areał uprawy zbóż ogółem (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy, gryki, prosa i innych zbożowych) zmniejszył się o 1,3% i wyniósł 7,7 mln ha. Znacznemu ograniczeniu uległa powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (o 13,2% do ok. 720 tys. ha). Ponownie zmniejszyła się powierzchnia uprawy ziemniaków (o 8,7% do ok. 359 tys. ha). Zwiększenie powierzchni zasiewów odnotowano natomiast w przypadku upraw pastewnych (o 10,7% do ok. 1,1 mln ha) i buraków cukrowych (o 4,2% do ok. 212 tys. ha).

Zużycie nawozów mineralnych i chemicznych (NPK) pod zbiory w 2012 r. wyniosło ogółem 1883,8 tys. ton i było o 3,6% niższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużyto 129,6 kg NPK (w 2011 r. 132,2 kg NPK), przy czym nawozów azotowych – 75,3 kg (tj. o 2,0% więcej w skali roku), potasowych – 28,8 kg (mniej o 6,5%) i fosforowych – 25,5 kg (mniej o 7,6%). Odnotowano dalsze ograniczenie (o 8,9%) zużycia **nawozów wapniowych (CaO)** do 35,0 kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie 2012 r., plony i zbiory głównych ziemio­płodów w 2012 r. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2011=100	2006-2010 ^a = =100	z 1 ha w dt	2011=100	2006-2010 ^a = =100
Zboża ogółem.....	28,5	106,6	106,8	37,0	107,9	114,9
w tym zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi...	24,4	100,6	98,0	34,6	105,2	110,2
pszenica	8,6	92,2	98,1	41,4	100,2	104,3
żyto	2,9	111,1	91,6	27,7	115,4	114,0
jęczmień.....	4,2	125,7	115,0	36,0	110,1	114,6
owies.....	1,5	106,2	109,7	28,6	113,0	118,7
pszenżyto	3,3	79,1	77,5	33,8	101,2	103,0
mieszanki zbożowe	3,9	116,2	105,8	30,7	109,3	115,0
Rzepak i rzepik.....	1,9	102,2	89,7	26,4	117,9	98,1
Ziemniaki.....	9,0	96,6	91,5	24,2	105,2	128,7
Buraki cukrowe.....	11,6	99,4	108,0	547	95,3	112,3
Warzywa gruntowe	4,6	94,8	99,7	.	x	x
Owoce z drzew.....	3,3	113,9	130,7	.	x	x
Owoce jagodowe.....	0,6	105,0	108,8	.	x	x

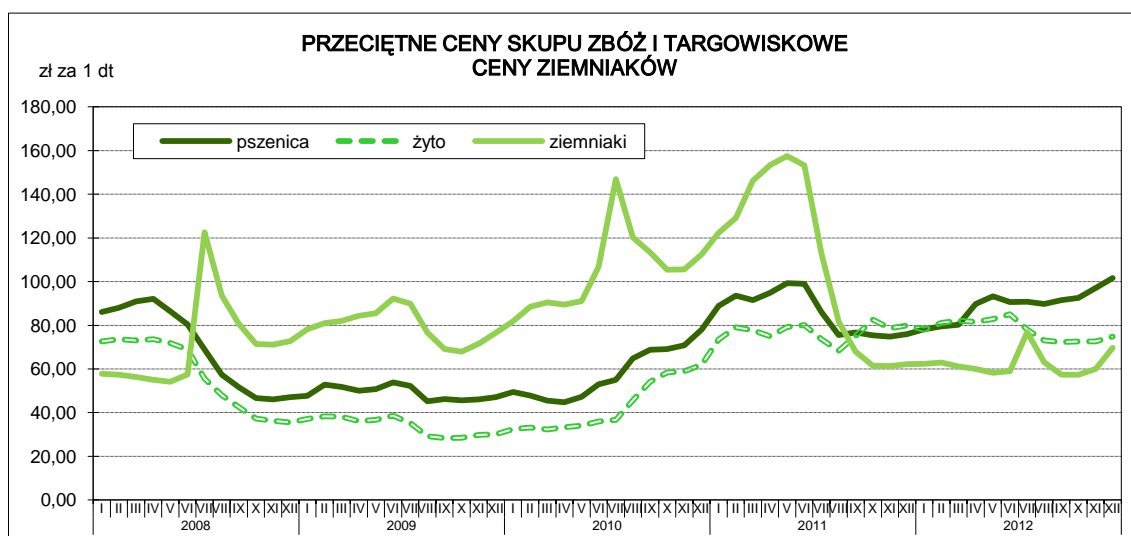
a Przeciętne roczne.

Korzystne warunki agrometeorologiczne występujące w czasie siewów i pierwszej fazy wegetacji ozimin wpłynęły na wyższe niż przed rokiem plonowanie większości upraw. Szacuje się, że zbiory zbóż ogółem (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych) były wyższe o 6,6% niż w 2011 r. i o 6,8% w porównaniu ze średnią z lat 2006-2010, przy czym zbiory zbóż ozimych w porównaniu do 2011 r. były niższe (o 21,4%), a jarych – wyższe (o 42,8%). Największy wzrost (o ok. 67%) odnotowano w produkcji kukurydzy na ziarno, której zbiór wyniósł ok. 4 mln t. Pomimo znacznych strat w zasiewach rzepaku i rzepiku ozimych, ich zbiory były również wyższe niż w 2011 r. (o 2,2%). Mniej niż przed rokiem zebrano natomiast ziemniaków (o 3,4%). Zbiory buraków cukrowych były nieznacznie niższe niż w roku poprzednim. Zbiory warzyw gruntowych były o 5,2% mniejsze od wysokich uzyskanych przed rokiem i kształtowały się na poziomie średniej z lat 2006-2010. Znacznie zwiększyły się natomiast zbiory owoców. Wielkość produkcji owoców z drzew była wyższa od ubiegłorocznej o 13,9% i o ponad 30% wyższa od średniej z lat 2006-2010. Również zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych były większe (odpowiednio o 5,0% i o 8,8%).

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII-XII 2012		XII 2012		
	w tys. ton	VII-XII 2011=100	w tys. ton	XII 2011=100	XI 2012=100
Ziarno zbóż^b	4839,8	112,7	357,4	93,3	66,2
w tym:					
pszenica.....	2984,8	93,9	258,7	84,1	69,4
żyto.....	612,1	191,4	36,6	177,4	72,4

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) ze zbiorów w okresie lipiec–grudzień 2012 r. wyniósł 4839,8 tys. ton i był większy o 12,7% niż odpowiednio przed rokiem. Pszenicy skupiono mniej o 6,1%, natomiast żyta –

więcej o 91,4%. W grudniu 2012 r. skupiono 357,4 tys. ton zbóż podstawowych, tj. mniej o 6,7% niż przed rokiem, w tym pszenicy – o 15,9% mniej, a żyta – o 77,4% więcej.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XII 2012			I-XII 2012 ^a		XII 2012			I-XII 2012	
	zł	XII 2011= =100	XI 2012= =100	zł	I-XII 2011= =100	zł	XII 2011= =100	XI 2012= =100	zł	I-XII 2011= =100
Pszenica ^b za 1 dt	101,68	133,9	104,7	89,32	107,9	100,05	114,7	102,1	94,65	99,1
Żyto za 1 dt.....	74,81	93,5	102,9	75,35	99,4	78,93	100,0	99,7	80,85	102,6
Ziemniaki ^c za 1 dt.....	60,46	144,3	122,9	46,50	92,1	69,63	111,8	116,0	60,59	55,5
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^d	6,58	103,6	100,5	6,42	115,8	6,46	107,0	100,2	6,30	114,1
trzoda chlewna.....	5,36	96,2	93,8	5,39	119,3	5,45	102,1	95,8	5,35	115,6
drób.....	4,06	93,6	97,5	4,21	102,8	.	.	.	.	.
Prosię na chów za 1 szt.....	.	x	x	.	x	177,71	117,0	96,8	173,57	143,3
Mleko za 1 hl.....	125,72	97,2	103,4	119,42	98,6	.	x	x	.	x

^a Dane nieostateczne. ^b W skupie bez ziarna siewnego. ^c W skupie – jadalne późne, na targowiskach – jadalne. ^d Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

Przeciętne ceny skupu pszenicy w 2012 r. wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem (o 7,9%), a żyta nieznacznie obniżyły się (o 0,6%). W obrocie targowiskowym przeciętne ceny ziarna w 2012 r. były wyższe niż w skupie. W porównaniu z cenami notowanymi przed rokiem, ceny pszenicy były niższe (o 0,9%), a żyta – wyższe (o 2,6%). W grudniu 2012 r. utrzymał się wzrost cen skupu zbóż w skali roku, z wyjątkiem cen żyta. Za 1 dt pszenicy w skupie płacono więcej o 33,9% w skali roku, a za 1 dt żyta mniej o 6,5%. W obrocie targowiskowym cena pszenicy była o 14,7% wyższa niż w grudniu 2011 r., a żyta – kształtowała się na poziomie sprzed roku.

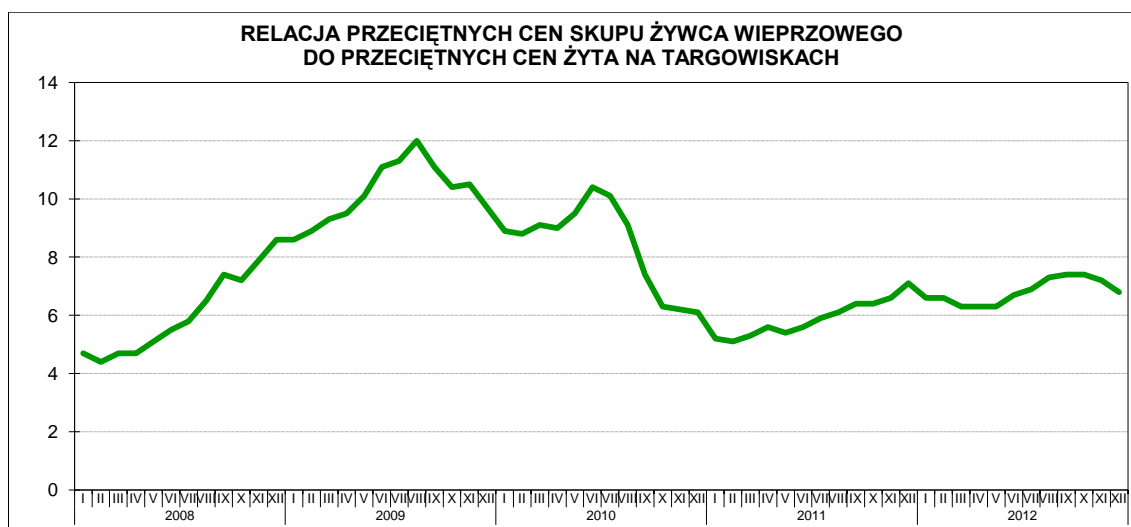
W 2012 r. przeciętna cena 1 dt **ziemniaków** w skupie (46,50 zł) i na targowiskach (60,59 zł) była niższa niż w 2011 r. (odpowiednio o 7,9% i o 44,5%). Spadkowa tendencja cen ziemniaków zahamowana została w IV kwartale 2012 r. W grudniu 2012 r., po występującym zwykle sezonowym wzroście cen, za ziemniaki w skupie i na targowiskach płacono więcej niż przed rokiem (odpowiednio o 44,3% i o 11,8%).

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-XII 2012		XII 2012		
	w tys. ton	I-XII 2011=100	w tys. ton	XII 2011=100	XI 2012=100
Żywiec rzeźny ^b	2682,4	96,4	179,8	83,2	93,2
w tym:					
bydło (z cielętami)	211,2	95,6	12,5	108,3	89,0
trzoda chlewna.....	1146,8	85,4	71,1	80,0	100,0
drób.....	1318,0	108,8	95,9	83,1	89,2
Mleko ^c	9524,3	105,9	740,4	100,3	104,4

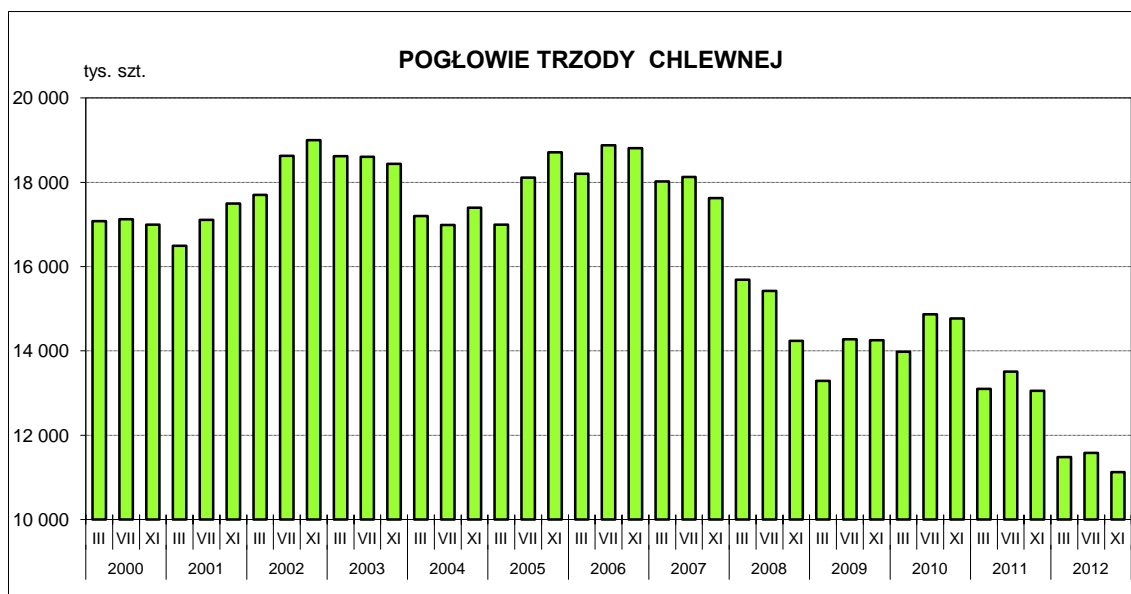
^a W okresie lipiec–grudzień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej cieplej. ^c W milionach litrów.

W 2012 r., przy znacznym spadku w skali roku krajowej podaży **żywca wieprzowego** (o 14,6%) oraz żywca wołowego (o 4,4%), skup żywca rzeźnego ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) wyniósł 2682,4 tys. ton i był o 3,6% mniejszy niż przed rokiem. Przy ograniczonej podaży, tempo wzrostu cen żywca wieprzowego było szybsze niż w 2011 r. Przeciętna cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie (5,39 zł/kg) i na targowiskach (5,35 zł/kg) była wyższa niż przed rokiem (odpowiednio o 19,3% i o 15,6%). W grudniu 2012 r. za 1 kg żywca wieprzowego płacono 5,36 zł, tj. mniej niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 6,2% i o 3,8%). Na targowiskach przeciętna cena żywca (5,45 zł/kg) spadła w stosunku do poprzedniego miesiąca (o 4,2%), ale była o 2,1% wyższa niż przed rokiem. Wysoki poziom cen zbóż kształtował opłacalność tuczu trzody chlewnej na niskim poziomie. W grudniu 2012 r. relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach wynosiła 6,8 (wobec 7,2 przed miesiącem i 7,1 przed rokiem). W 2012 r. malejącej podaży prosiąt towarzyszyła tendencja wzrostowa ich cen – przeciętna cena 1 prosięcia (ok. 174 zł/szt.) była o 43,3% wyższa niż w 2011 r. W grudniu 2012 r. średnia cena prosięcia (ok. 178 zł/szt.) była o 3,2% niższa niż przed miesiącem, a w skali roku – wyższa o 17,0%.

W wyniku utrzymującej się niskiej opłacalności tuczu **trzody chlewnej**, obserwowano dalsze pogłębienie redukcji pogłowia tego gatunku. Według stanu w końcu listopada 2012 r. pogłowie trzody chlewnej obniżyło się do poziomu nie notowanego od 1963 r. (11,1 mln szt.) i było o 14,8% mniejsze niż przed rokiem. W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w końcu lipca 2012 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 3,9%. Odnotowany w 2012 r. spadek pogłowia wystąpił we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych. Stado prosiąt zostało zredukowane o 17,1% w skali roku – do 2950,4 tys. szt. Pogłowie loch, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa aktualne możliwości

reprodukcyjne stada, zmniejszyło się o 10,0% – do 1012,0 tys. szt., w tym loch prośnych – o 6,0% do 672,9 tys. szt.

Pogłowie trzody chlewnej kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Marzec 2012		Lipiec 2012		Listopad 2012 ^a		
	w tys. szt.	marzec 2011=100	w tys. szt.	lipiec 2011=100	w tys. szt.	listopad 2011=100	w %
Ogółem	11480,9	87,6	11581,3	85,7	11127,6	85,2	100,0
Prosięta do 20 kg.....	3353,5	83,4	3405,0	86,2	2950,4	82,9	26,5
Warchlaki od 20 kg do 50 kg.....	3015,2	82,1	3136,9	83,9	3160,9	88,2	28,4
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:							
na ubój (tuczniki).....	3968,3	94,3	3931,6	85,2	3980,0	83,6	35,8
na chów.....	1143,9	95,3	1107,8	91,6	1036,3	89,8	9,3
w tym lochy.....	1113,9	95,4	1081,7	91,9	1012,0	90,0	9,1
w tym prośne.....	748,8	99,0	710,2	96,0	672,9	94,0	6,0

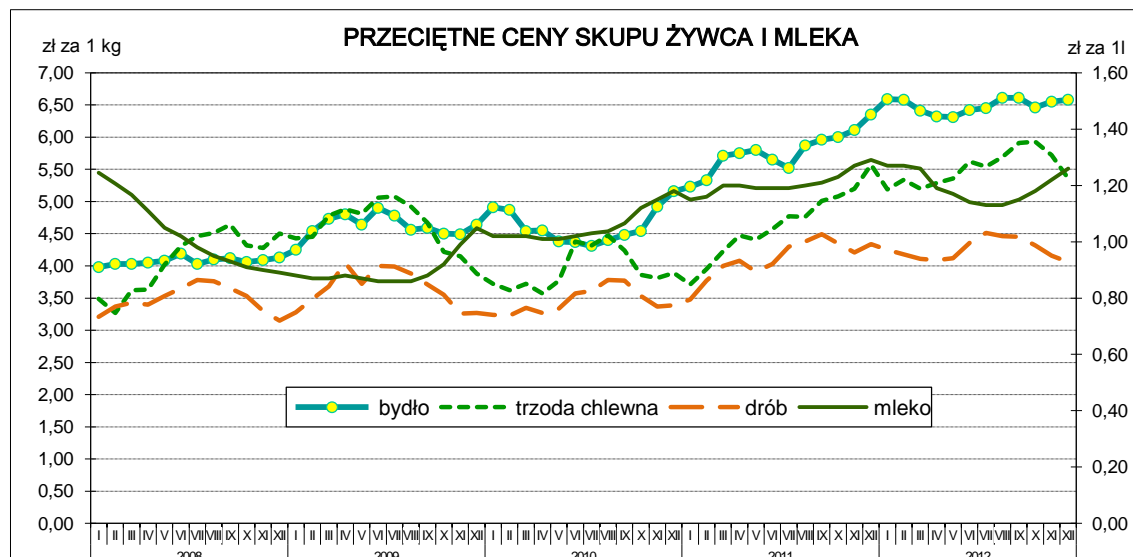
^a Dane wstępne.

Przeciętna cena **drobiu rzeźnego** (4,21 zł/kg) była w 2012 r. wyższa o 2,8% niż przed rokiem. W grudniu 2012 r., przy skupie (95,9 tys. ton) mniejszym niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 10,8% i o 16,9%), za 1 kg żywca drobiowego płacono 4,06 zł, tj. mniej niż przed miesiącem o 2,5% i przed rokiem o 6,4%.

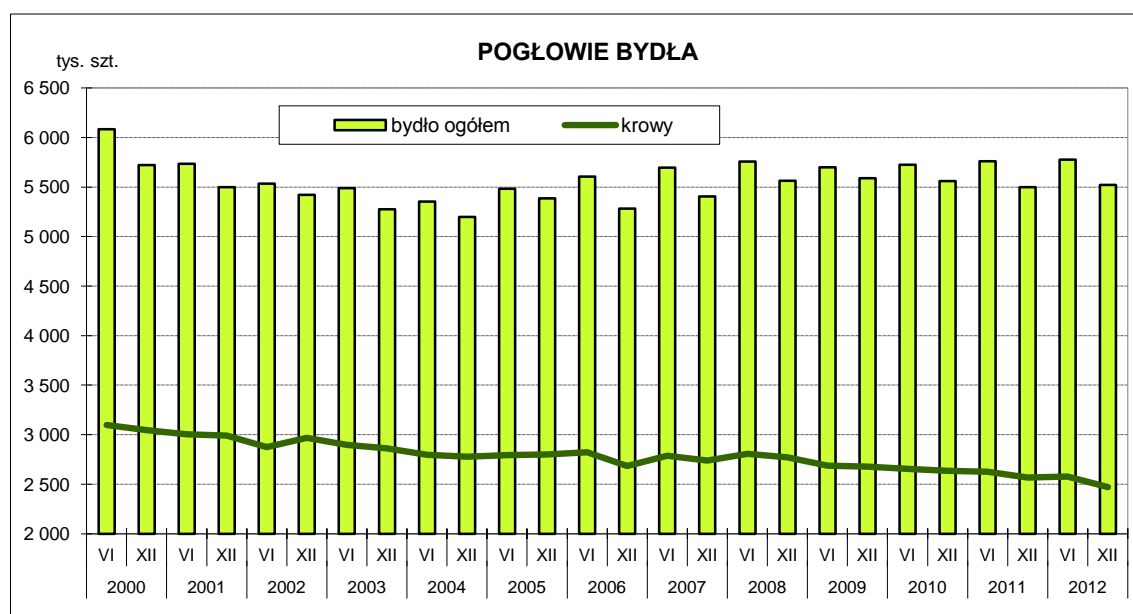
Na rynku wołowiny w 2012 r., podobnie jak w roku poprzednim, notowany był wzrost cen. Średnie roczne ceny skupu **żywca wołowego** (6,42 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,75 zł/kg) wzrosły w porównaniu z 2011 r. odpowiednio o 15,8% i o 14,4%. Przeciętnie w roku za 1 kg żywca wołowego (6,30 zł) i młodego bydła rzeźnego (6,78 zł) płacono na targowiskach znacznie więcej (odpowiednio o 14,1% i o 14,3%) niż przed rokiem. W grudniu 2012 r. przeciętne ceny skupu żywca wołowego (6,58 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (6,88 zł/kg) wzrosły w skali roku odpowiednio o 3,6% i o 2,6%. Sezonowe

zmiany cen żywca były nieznaczne i nie przekraczały 1%. W obrocie targowiskowym przeciętne ceny żywca wołowego (6,46 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (6,90 zł/kg) były wyższe niż przed rokiem (stosownie o 7,0% i o 6,8%).

W grudniu 2012 r. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5520,3 tys. sztuk i było większe o 19,4 tys. szt. (o 0,4%) niż przed rokiem. Wzrost ten był wynikiem zwiększenia pogłowia cieląt poniżej 1 roku (o 1,9%) oraz młodego bydła w wieku od 1-2 lat (o 5,4%), co wskazuje na rosnące zainteresowanie rolników produkcją żywca wołowego, wynikające m.in. z utrzymywania się korzystnych cen żywca wołowego. Wyniki badania wykazały dalszy spadek liczby krów – o 3,9% w skali roku oraz bydła 2-letniego i starszego – o 2,6%.

Pogłowie bydła kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Czerwiec 2012			Grudzień 2012 ^a		
	w tys. szt.	czerwiec 2011=100	w %	w tys. szt.	grudzień 2011=100	w %
Ogółem	5776,8	100,3	100,0	5520,3	100,4	100,0
Cielęta poniżej 1 roku	1468,8	99,1	25,4	1387,9	101,9	25,1
Młode bydło od 1 do 2 lat	1343,9	103,4	23,3	1323,8	105,4	24,0
Bydło 2-letnie i starsze	2964,1	99,4	51,3	2808,6	97,4	50,9
w tym krowy	2578,0	98,2	44,6	2468,7	96,1	44,7

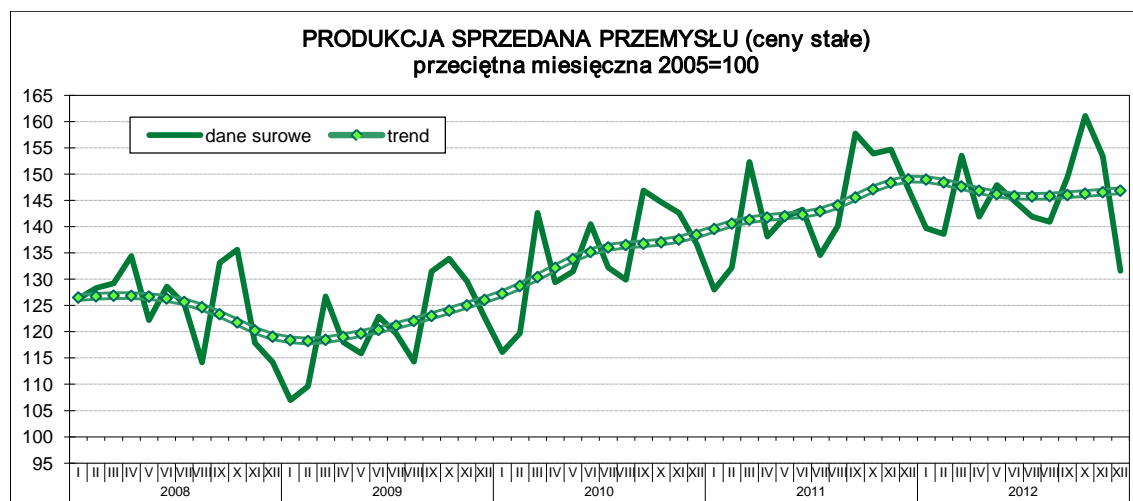
^a Dane wstępne.

W 2012 r., przy skupie **mleka** (9524,3 mln l) większym o 5,9% w skali roku, przeciętne ceny tego surowca (ok. 119 zł/hl) kształtowały się na poziomie nieco niższym (o 1,4%) niż w 2011 r. W grudniu 2012 r., przy zwiększonej podaży (o 4,4%) w skali miesiąca, odnotowano spadek cen mleka w skali roku (o 2,8%).

W 2012 r. w obrocie targowiskowym średnie ceny krowy dojnej (ok. 2867 zł/szt.) i jałówki jednorocznej (ok. 1931 zł/szt.) były wyższe od notowanych przed rokiem (odpowiednio o 10,0% i o 11,3%).

Przemysł

Według wstępnych szacunków **produkcja sprzedana przemysłu ogółem**¹⁰ ukształtowała się w 2012 r. na poziomie o 0,8% wyższym niż w roku poprzednim (w 2011 r. wzrost o 7,7%).

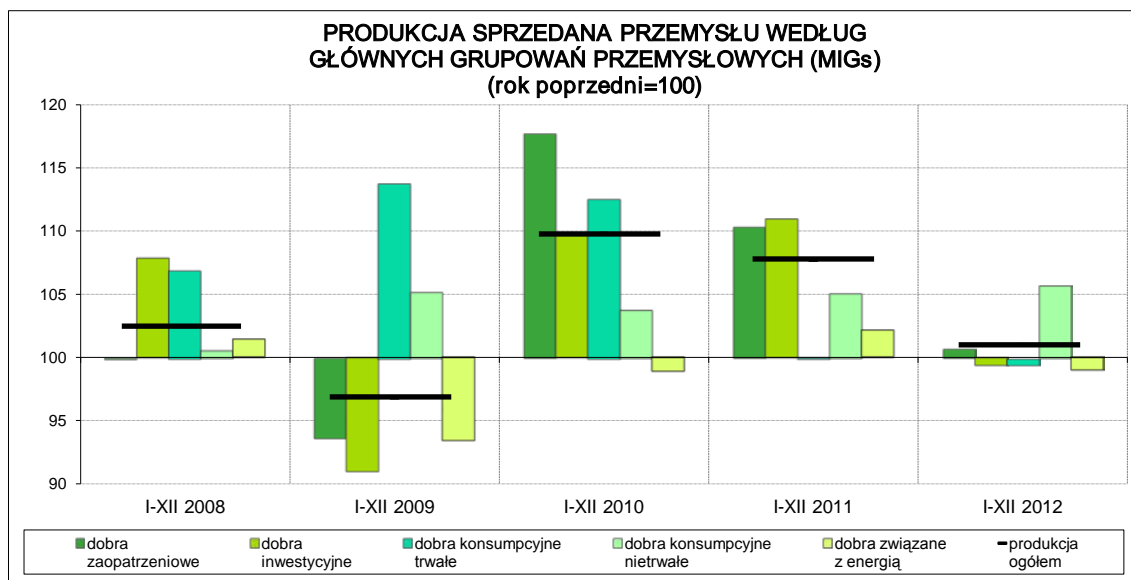
Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2012 r. była o 1,0% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,7% w 2011 r.), na co wpłynęła korzystna dynamika w I półroczu. W drugim półroczu 2012 r. produkcja obniżyła się w skali roku.

Wyższa niż w 2011 r. była produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym (o 1,3%), nieznacznie – w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,3%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,1%). Po wzroście w 2011 r., spadek wystąpił w górnictwie i wydobywaniu (o 5,6%).

W grudniu 2012 r. odnotowano głębszy niż przed miesiącem spadek produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku (10,6% wobec 0,9%). W porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja obniżyła się o 14,2%. Spadek sprzedaży w skali roku obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 12,2%), górnictwie i wydobywaniu (o 8,9%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,3%). Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,2%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana przemysłu spadła w ujęciu rocznym o 5,1% (przed miesiącem o 2,5%), natomiast w stosunku do poprzedniego miesiąca zmniejszyła się o 1,9%.

¹⁰ W cenach stałych, łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

Wśród **głównych grupowań przemysłowych** w 2012 r. wzrost w skali roku odnotowano w zakresie dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 5,6% oraz zaopatrzeniowych – o 0,7%. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż dóbr związanych z energią – o 1,0%, inwestycyjnych o 0,6%, a także konsumpcyjnych trwałych – o 0,5%.

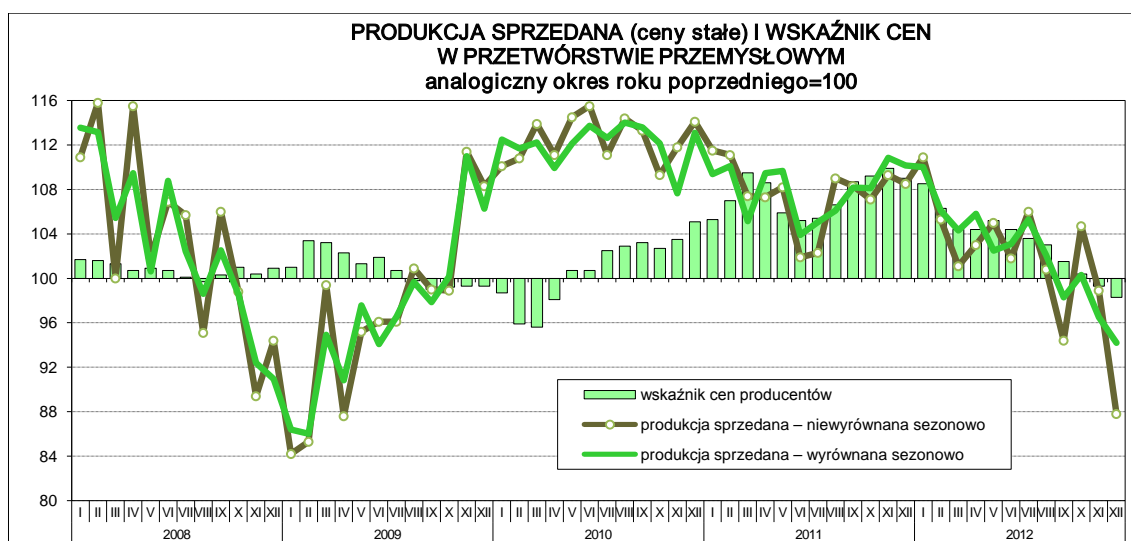
Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w 2012 r. o 2,0% wyższa niż przed rokiem, przy mniejszym o 1,0% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 4,3%.

W 2012 r. wzrost produkcji sprzedanej w ujęciu rocznym odnotowano w 21 (spośród 34) działach przemysłu, których udział stanowił 62,4% wartości produkcji przemysłowej ogółem. Zwiększenie sprzedaży obserwowano m.in. w produkcji:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 7,0% (m.in. pozostałych wyrobów chemicznych – o 14,0%),
- urządzeń elektrycznych – o 6,2% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 15,0%),
- maszyn i urządzeń – o 5,5% (m.in. pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 7,7%),
- wyrobów z metali – o 5,3% (m.in. pozostałych gotowych wyrobów metalowych – o 8,4%, metalowych elementów konstrukcyjnych – o 5,7%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 5,1% (wyrobów z papieru i tektury – o 7,2%),
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 3,6% (m.in. wyrobów tartacznych – o 12,8%).

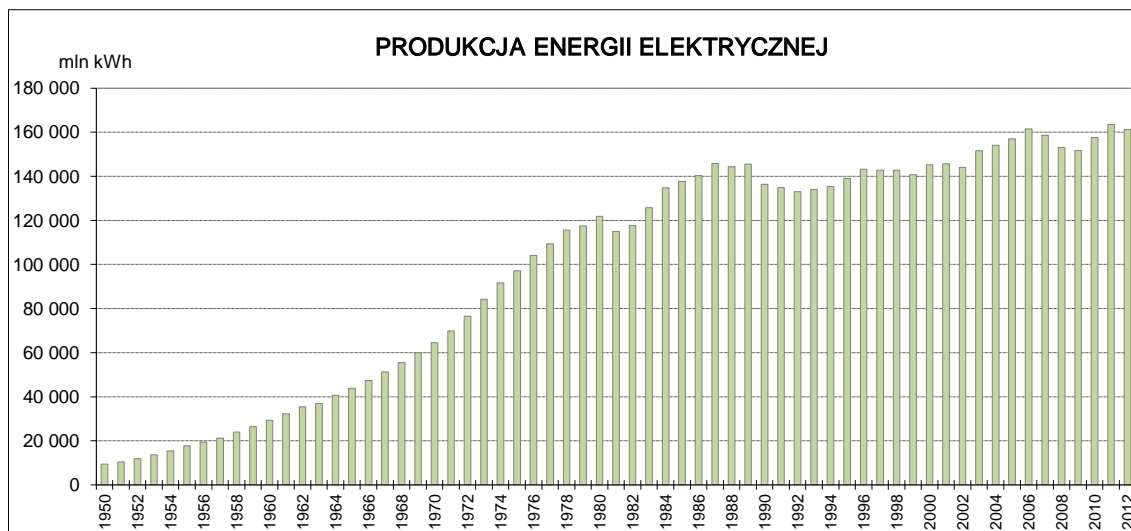
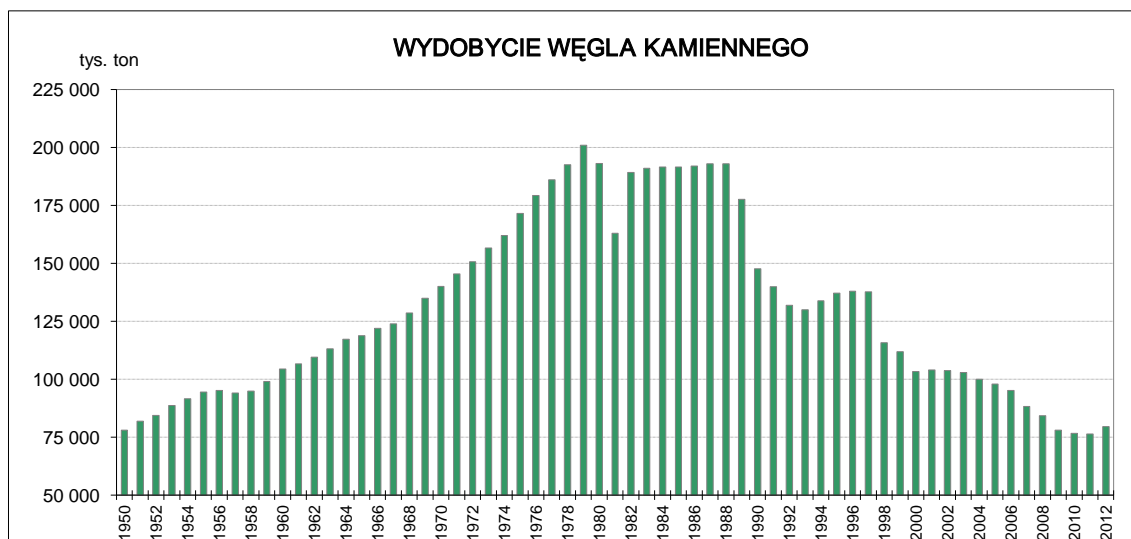
Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

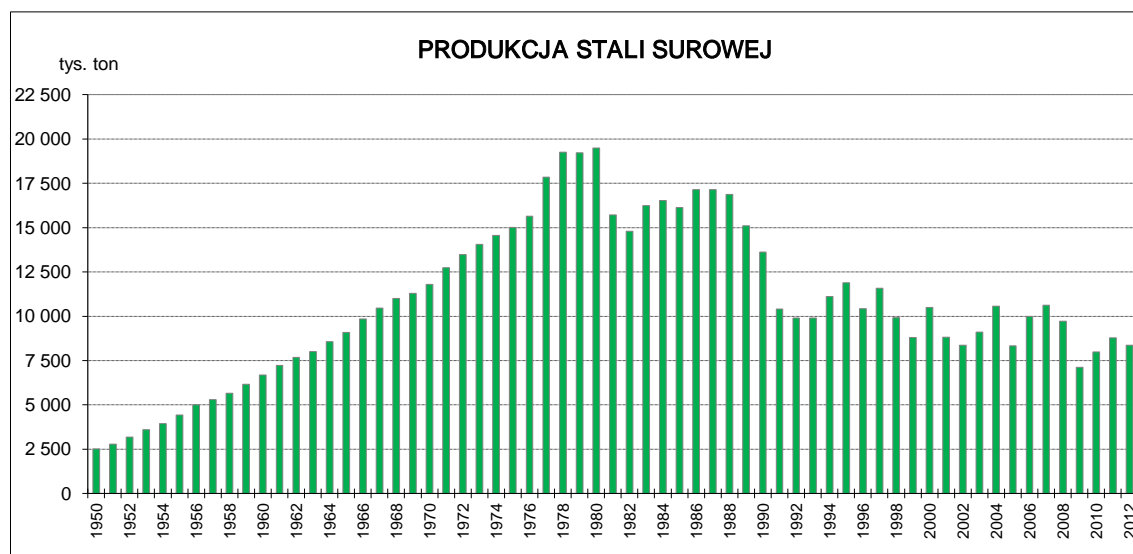
Wyszczególnienie	2011					2012							struktura w %
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100												
Przemysł	107,7	109,1	105,8	106,1	109,7	104,9	102,8	99,9	96,8	89,4	101,0	100,0	
górnictwo i wydobywanie	102,7	104,6	106,4	97,3	103,2	94,1	91,8	94,2	97,6	91,1	94,4	5,0	
przetwórstwo przemysłowe	108,3	110,2	106,2	106,4	110,7	105,4	103,4	100,3	96,7	87,8	101,3	84,1	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	102,0	100,3	100,1	105,7	102,8	104,4	101,2	97,8	97,4	104,2	100,3	8,8	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	106,7	107,4	105,2	109,4	105,0	103,5	100,8	97,5	99,0	96,7	100,1	2,1	
Z przemysłu ogółem – działy:													
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	95,6	97,0	99,8	91,1	94,6	88,4	88,6	95,5	103,8	96,3	93,9	2,4	
produkcja artykułów spożywczych	105,9	103,5	103,7	106,5	109,7	108,1	106,9	104,5	99,6	95,3	104,6	16,2	
produkcja napojów	103,6	100,3	107,7	91,9	118,0	103,2	102,2	106,6	86,7	90,5	99,7	1,7	
produkcja odzieży	108,0	107,9	111,3	109,5	104,0	101,7	97,4	103,2	105,3	99,4	102,0	0,6	
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	102,0	110,9	100,8	99,1	98,4	107,1	104,6	100,5	102,4	91,1	103,6	2,3	
produkcja papieru i wyrobów z papieru	108,0	109,4	105,2	107,3	110,0	106,5	107,6	103,5	102,8	91,3	105,1	2,6	
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	105,4	97,4	100,1	99,3	130,0	98,3	101,5	95,3	100,1	89,4	98,7	8,2	
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	111,4	109,1	94,2	95,4	176,0	113,4	110,7	103,0	101,6	91,9	107,0	5,1	
produkcja wyrobów farmaceutycznych	87,7	94,3	97,8	78,2	81,5	92,1	92,0	87,6	105,9	97,5	94,3	0,9	
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	112,8	121,0	110,5	109,9	111,1	104,1	101,4	99,8	95,7	88,2	100,2	5,5	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	114,4	129,8	118,9	107,2	108,5	102,5	97,1	94,6	92,4	75,0	96,2	3,8	
produkcja metali	112,0	130,8	116,0	120,0	89,7	105,7	99,4	96,3	88,9	85,5	97,6	3,9	
produkcja wyrobów z metali	118,5	121,8	120,0	116,9	116,4	115,0	108,1	104,0	96,5	85,6	105,3	6,1	
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	91,7	100,9	80,9	88,6	97,2	101,6	102,9	98,1	95,3	80,7	99,3	3,0	
produkcja urządzeń elektrycznych	108,9	104,2	122,0	112,5	100,6	108,4	109,8	103,1	104,4	96,7	106,2	3,8	
produkcja maszyn i urządzeń	96,4	91,3	98,6	94,6	100,9	111,9	109,9	105,2	96,5	85,4	105,5	3,1	
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	113,6	120,0	110,8	113,5	110,6	98,6	92,3	92,9	88,8	77,8	93,2	9,0	
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	134,2	119,8	117,6	137,2	161,5	101,9	136,0	104,3	101,9	132,7	110,4	1,4	
produkcja mebli	120,4	128,0	115,3	118,3	120,5	96,3	92,3	88,5	87,4	77,4	91,0	2,4	

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w 2012 r. była o 4,6% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 5,9%). Zwiększyła się sprzedaż we wszystkich grupach, w tym w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 18,5%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 15,3%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 10,7%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 9,8%, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 6,4%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 4,3%, produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 2,7%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 1,7% oraz wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 0,7%.

W 2012 r. utrzymał się obserwowany przed rokiem spadek produkcji sprzedanej przemysłu w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego (6,1%) oraz produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (0,7%). Po wzroście notowanym w 2011 r., obniżyła się sprzedaż m.in. w produkcji mebli – o 9,0%, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 6,8%, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 3,8% oraz metali – o 2,4%.

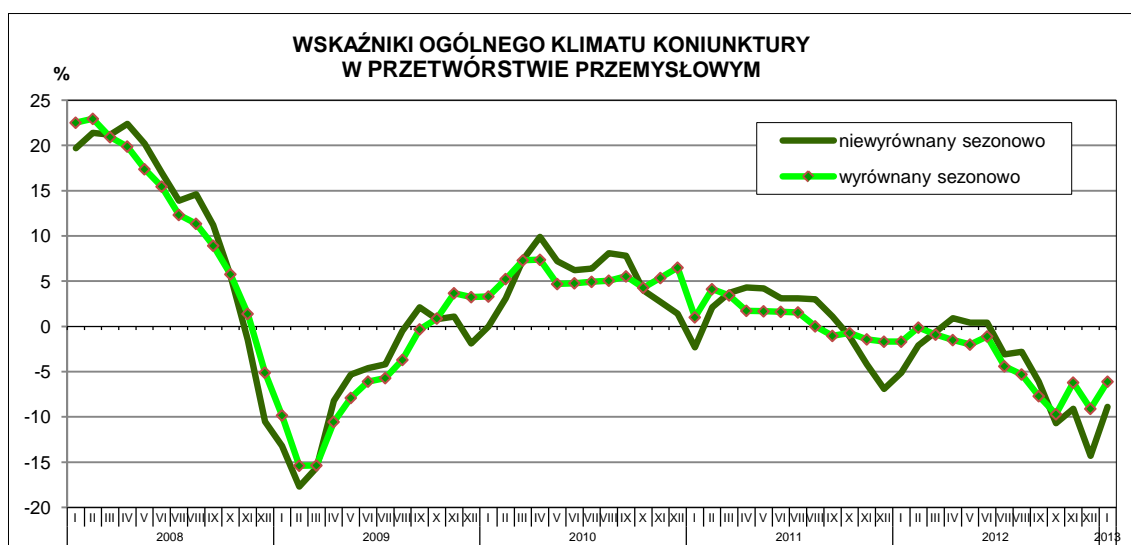
Z obserwowanych w 2012 r. 237 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 107 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego, węgla brunatnego, siarki, mięsa drobiowego, margaryny oraz produktów do smarowania, mleka, masła, serów podpuszczkowych dojrzewających, serów niedojrzewających i twarogu, cukru, piwa, papierosów, tarcicy iglastej, płyt pilśniowych, benzyny silnikowej, olejów napędowych, olejów opałowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), komputerów, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep oraz rowerów. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 130 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. gazu ziemnego, produktów uboju bydła i cieląt oraz trzody chlewnej, wędlin, wódki czystej, win owocowych, obuwia, tarcicy liściastej, koksu, nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, opon, cementu, stali surowej, rur stalowych, miedzi rafinowanej, odbiorników telewizyjnych, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, ciągników rolniczych, samochodów osobowych, pojazdów do transportu publicznego, wagonów kolejowych oraz energii elektrycznej.

W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest mniej pesymistycznie niż w grudniu 2012 r., ale gorzej niż w styczniu w trzech poprzednich latach. Pogorszyły się niekorzystne oceny bieżącej produkcji, portfela zamówień oraz sytuacji finansowej, ale mniej pesymistyczne niż w grudniu ub. roku są przewidywania w tym zakresie. Planowane ograniczenie zatrudnienia może być zbliżone do zapowiadanego przed miesiącem. Przewidywany jest nieznaczny, wolniejszy niż w grudniu ub. roku wzrost cen.

Według opinii przedsiębiorców w styczniu br. utrzymuje się nadmierny poziom zapasów wyrobów gotowych. Wzrost nadwyżek zapasów w porównaniu z poprzednim miesiącem sygnalizowany jest przez m.in. producentów wyrobów z pozostałych

mineralnych surowców niemetalicznych, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, urządzeń elektrycznych oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych. Spadek nadmiernych zapasów zgłaszają natomiast producenci m.in. papieru i wyrobów z papieru oraz pozostałego sprzętu transportowego.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym wynosi w styczniu br. 73%, tj. podobnie jak przed rokiem. W ujęciu rocznym zwiększyło się wykorzystanie mocy produkcyjnych m.in. w produkcji skór i wyrobów skórzanych oraz odzieży. Zmniejszenie wykorzystania mocy produkcyjnych notowano m.in. w produkcji metali oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.

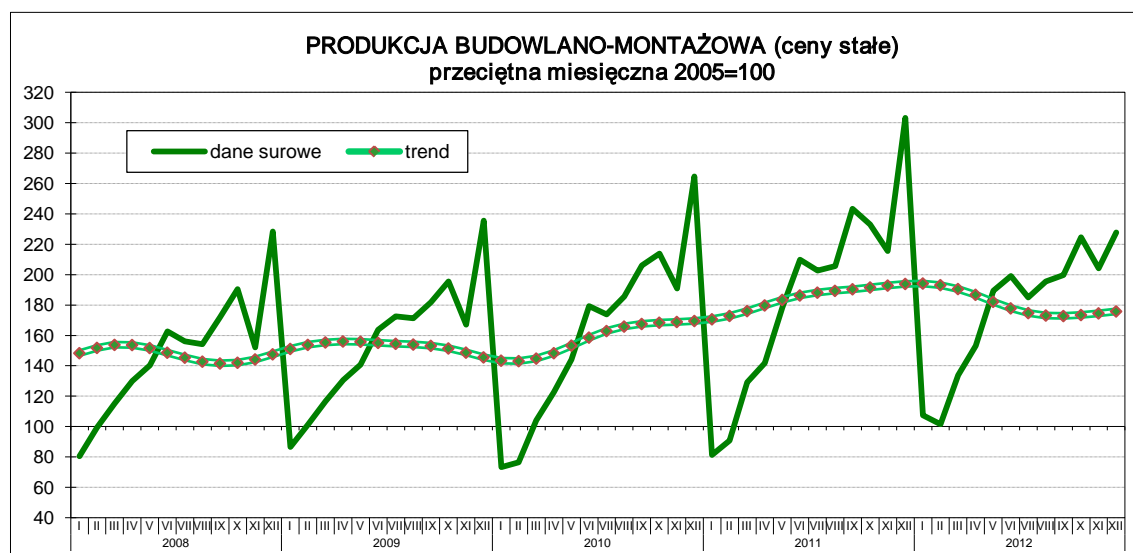

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w styczniu br. najbardziej uciążliwymi pozostają: niedostateczny popyt na rynku krajowym, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, koszty zatrudnienia oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W ujęciu rocznym najbardziej zwiększyło się znaczenie niejasnych i niespójnych przepisów prawnych oraz kosztów zatrudnienia.

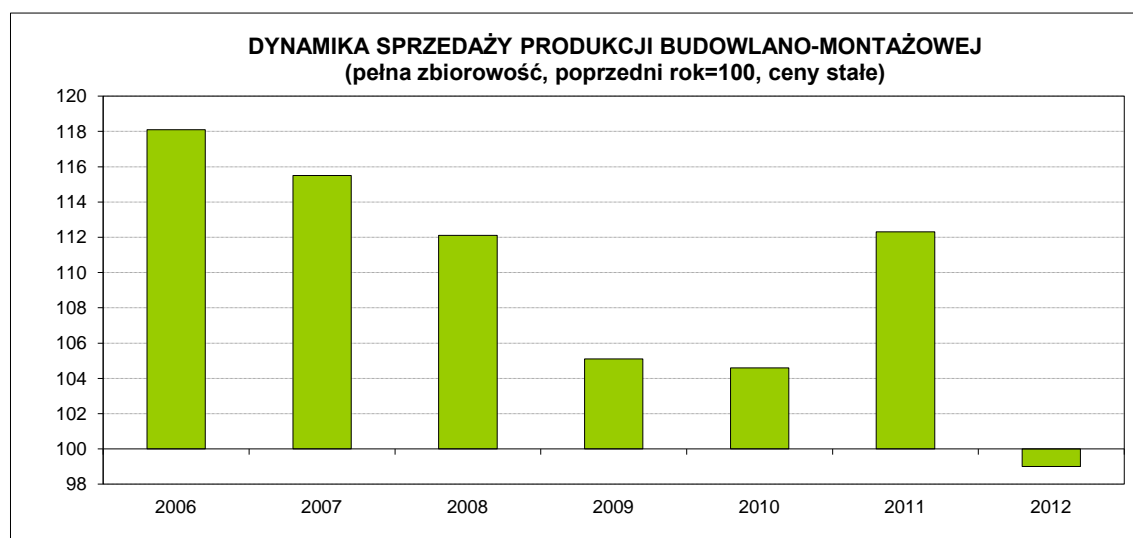

Budownictwo

Szacuje się, że w 2012 r. **produkcja budowlano-montażowa ogółem**¹¹ zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane była niższa niż przed rokiem o ok. 1% (wobec wzrostu o 12,3% w 2011 r.).

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2012 r. obniżyła się w skali roku o 1,0% (wobec wzrostu w analogicznym okresie ub. roku o 16,3%). Wpłynął na to spadek sprzedaży w III i IV kwartale.

W grudniu 2012 r. znacznie pogłębił się notowany od czerwca 2012 r. spadek produkcji w ujęciu rocznym (do 24,8% wobec 5,3% przed miesiącem).

¹¹ W cenach stałych, łącznie z jednostkami budowlanymi o liczbie pracujących do 9 osób.

Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym produkcja w grudniu 2012 r. obniżyła się o 21,5% w skali roku (wobec spadku o 10,6% w poprzednim miesiącu), natomiast w porównaniu z listopadem ub. roku zmniejszyła się o 10,1%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2011				2012					2011	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Ogółem	118,8	120,8	118,2	116,3	114,9	108,0	101,4	99,0	75,2	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:											
inwestycyjnym.....	116,8	119,7	115,1	114,2	114,5	106,7	102,1	98,7	73,6	65,1	65,3
remontowym.....	122,9	123,0	124,8	120,5	115,6	110,6	100,3	99,6	77,9	34,9	34,7
Budowa budynków.....	108,3	104,1	104,4	102,0	104,8	108,8	100,1	97,8	68,6	37,5	38,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej.....	126,7	139,6	130,1	125,9	136,8	108,7	102,1	100,7	78,5	38,8	38,1
Roboty budowlane specjalistyczne.....	130,7	129,6	128,4	129,8	110,1	105,8	102,6	98,2	80,3	23,7	23,8

W 2012 r. odnotowano spadek sprzedaży w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków – o 2,2% (w tym w podmiotach specjalizujących się we wznoszeniu budynków mieszkalnych i niemieskalnych – o 3,7%, przy wzroście w podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest realizacja projektów związanych ze wznoszeniem budynków – o 30,9%). Obniżyła się również produkcja w jednostkach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi – o 1,8%. Niewielki wzrost sprzedaży notowano w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 0,7%.

Wśród przedsiębiorstw zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi najbardziej obniżyła się w porównaniu z 2011 r. produkcja w przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest rozbiórka i przygotowanie terenu pod budowę (o 21,3%) oraz zajmujących się głównie realizacją pozostałych specjalistycznych robót budowlanych (o 14,1%). Znaczny wzrost obserwowano natomiast w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane wykończeniowe (o 18,9%) oraz instalacje elektryczne, wodnokanalizacyjne i pozostałe instalacje budowlane (o 8,8%).

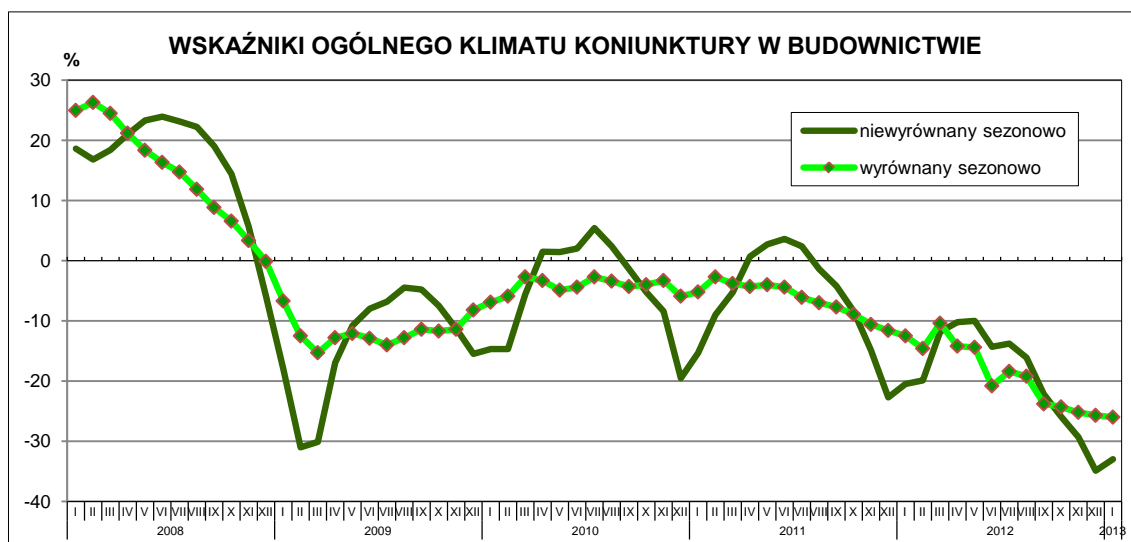
Spośród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej wzrost produkcji w stosunku do 2011 r. odnotowały przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 0,4%), mające największy udział sprzedaży w tym dziale. Większa niż przed rokiem była także produkcja w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,9%). Spadek wystąpił natomiast w jednostkach zajmujących się głównie robotami związanymi z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (o 1,0%).

W 2012 r. w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem wyższy niż przed rokiem był udział budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Zmniejszył się natomiast udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w tym głównie autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych oraz rurociągów sieci rozdzielczej i linii kablowych rozdzielczych.

Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawia się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura w %	
	2011	2012
OGÓŁEM	100,0	100,0
Budynki razem	39,9	44,7
Budynki mieszkalne	12,4	14,0
w tym:		
mieszkalne jednorodzinne.....	1,3	1,6
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe.....	9,7	10,7
Budynki niemieszkalne	27,5	30,7
w tym:		
biurowe	3,1	3,8
handlowo-usługowe	6,5	6,4
przemysłowe i magazynowe	8,3	9,7
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej.....	6,6	7,3
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	60,1	55,3
w tym:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe.....	26,6	22,6
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych.....	3,7	3,7
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	4,2	4,2
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe.....	5,8	5,8
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	9,2	8,4
oczyszczalnie wód i ścieków	1,8	1,4
kompleksowe budowlę na terenach przemysłowych	4,4	4,7
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	2,5	2,5

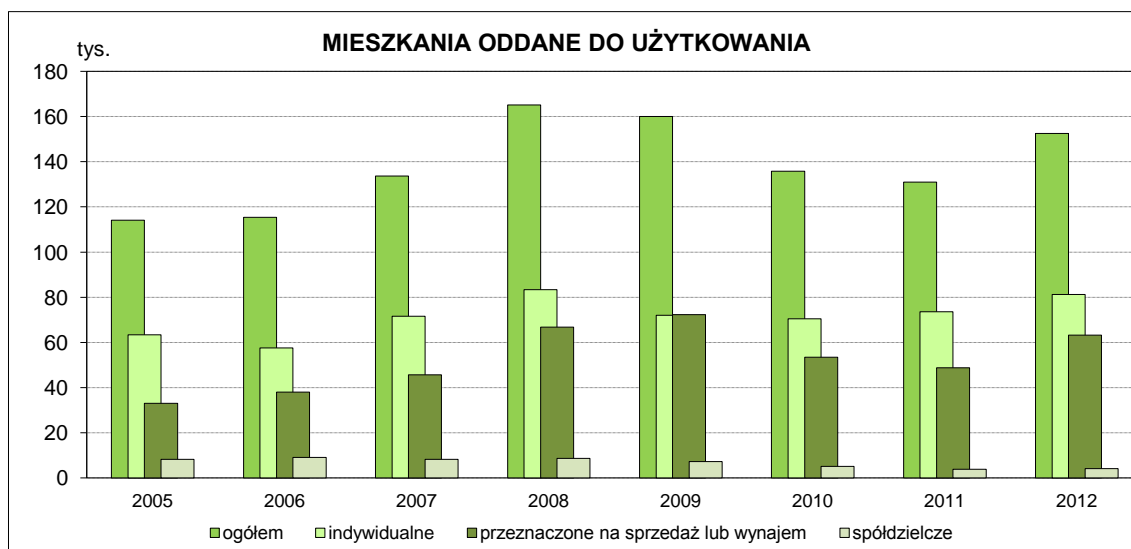
W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest nieco mniej pesymistycznie niż przed miesiącem. Prognozy dotyczące sytuacji finansowej i produkcji budowlano-montażowej są mniej niekorzystne niż formułowane przed miesiącem, przy gorszych niż w listopadzie ocenach bieżących w tych obszarach. Poprawiły się negatywne przewidywania przedsiębiorców w zakresie portfela zamówień na rynku krajowym i zagranicznym. Nieznacznie zmniejszyła się skala planowanych redukcji zatrudnienia. Przedsiębiorcy przewidują spadek cen realizacji robót budowlano-montażowych zbliżony do zapowiadanego w grudniu ub. roku.

W styczniu br., podobnie jak przed miesiącem, jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorcy wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. W skali roku wzrosło m.in. znaczenie barier związanych z niedostatecznym popytem, wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu oraz niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej. Spadło natomiast znaczenie utrudnień związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników i kosztami materiałów.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych¹², w 2012 r. po trzech latach spadku odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 16,5%. Znacznie zmniejszyła się liczba mieszkań, na które wydano pozwolenia oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W 2012 r. **oddano do użytkowania** 152,5 tys. mieszkań, tj. o 16,5% więcej niż przed rokiem (w 2011 r. odnotowano spadek o 3,6%). Wzrost wystąpił w większości form budownictwa, w tym: w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 29,4% do 63,2 tys. mieszkań), indywidualnym (o 10,5% do 81,2 tys.), spółdzielczym (o 7,9% do 4,1 tys.) oraz zakładowym (z 321 mieszkań przed rokiem do 490). W pozostałych formach budownictwa odnotowano spadek: w komunalnym (z 2,5 tys. do 2,4 tys.) oraz społecznym czynszowym (z 2,0 tys. do 1,1 tys.).

Po obniżeniu obserwowanym przed rokiem, wzrósł udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania (o 4,1 p.proc. do 41,4%). Udział budownictwa indywidualnego zmniejszył się natomiast o 2,9 p.proc. do 53,3%.

W 2012 r. efekty budownictwa mieszkaniowego w większości województw były lepsze niż przed rokiem. Największy wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania odnotowano w województwie dolnośląskim (o 42,5% do 15,0 tys., po spadku przed rokiem). Wysoki wzrost obserwowano również w województwie łódzkim (o 33,6% do 8,0 tys.), mazowieckim (o 20,7% do 30,3 tys.) i małopolskim (o 20,6% do 15,2 tys.). Jedynie w dwóch województwach odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania: w kujawsko-pomorskim (o 1,1% do 6,4 tys.) oraz lubuskim (o 5,0% do 3,2 tys.).

W grudniu 2012 r. **oddano do użytkowania** 17,8 tys. mieszkań, tj. o 8,0% więcej w skali roku (w grudniu 2011 r. odnotowano wzrost o 16,3%). W budownictwie

¹² Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem przekazano 8,0 tys. mieszkań – w skali roku więcej o 18,4%, a w indywidualnym 8,7 tys. (wzrost o 7,3%). Wzrost odnotowano również w budownictwie zakładowym (ze 170 mieszkań przed rokiem do 285). W pozostałych formach budownictwa nastąpił spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania: w spółdzielczym (z 828 do 641), komunalnym (z 354 do 109) oraz społecznym czynszowym (z 260 do 56).

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I-XII 2011				I-XII 2012			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	130954	100,0	96,4	107,1	152527	100,0	116,5	102,6
Indywidualne.....	73553	56,2	104,4	141,8	81244	53,3	110,5	138,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	48814	37,3	91,2	64,6	63175	41,4	129,4	62,4
Spółdzielcze.....	3786	2,9	74,9	58,3	4085	2,7	107,9	58,2
Społeczne czynszowe.....	1980	1,5	63,3	49,5	1146	0,7	57,9	51,8
Komunalne.....	2500	1,9	73,1	40,6	2387	1,6	95,5	43,1
Zakładowe.....	321	0,2	110,7	72,4	490	0,3	152,6	60,6

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2012 r. wyniosła 102,6 m² i była mniejsza niż przed rokiem o 4,5 m². Spadek przeciętnej powierzchni mieszkania odnotowano w ramach większości form budownictwa. Jedynie mieszkania przekazane do użytkowania w budownictwie komunalnym i społecznym czynszowym były większe niż przed rokiem.

Od marca 2012 r. notowano spadek liczby mieszkań, na które **wydano pozwolenia** oraz liczby **mieszkań rozpoczętych**. W rezultacie w całym 2012 r. liczba wydanych pozwoleń na budowę mieszkań była niższa niż w 2011 r. o 10,3% i wyniosła 165,1 tys., a liczba mieszkań rozpoczętych spadła o 12,6% do 141,8 tys.

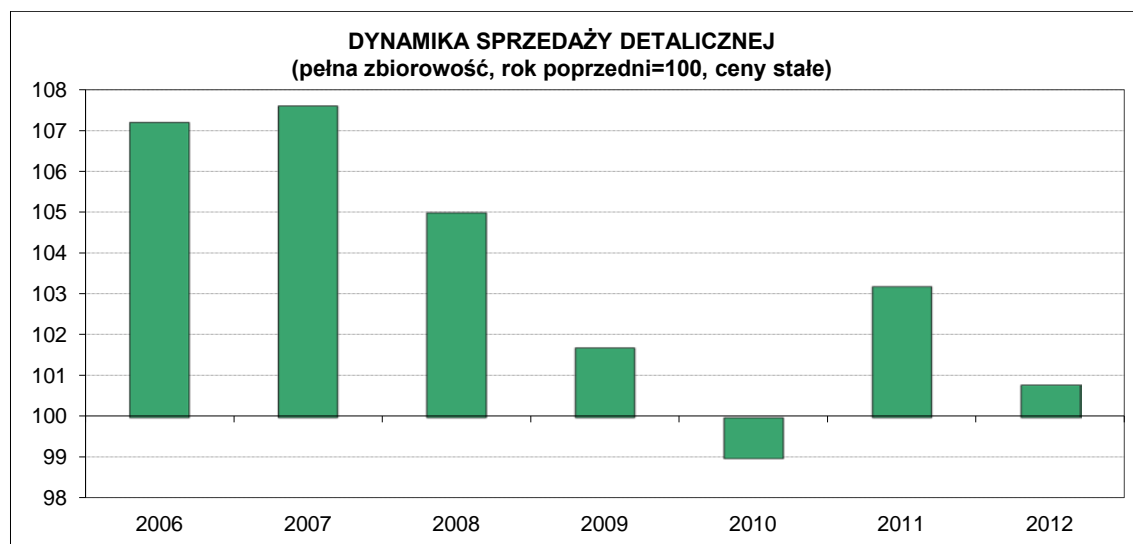
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto w 2012 r. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-XII 2012					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= =100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= =100
Ogółem	165092	100,0	89,7	141798	100,0	87,4
Indywidualne.....	88056	53,3	91,3	79687	56,2	88,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	72222	43,8	88,3	57398	40,5	88,7
Spółdzielcze.....	1807	1,1	56,8	2059	1,4	91,0
Społeczne czynszowe	229	0,1	56,8	1401	1,0	50,4
Komunalne.....	2333	1,4	104,1	939	0,7	60,0
Zakładowe	445	0,3	400,9	314	0,2	81,3

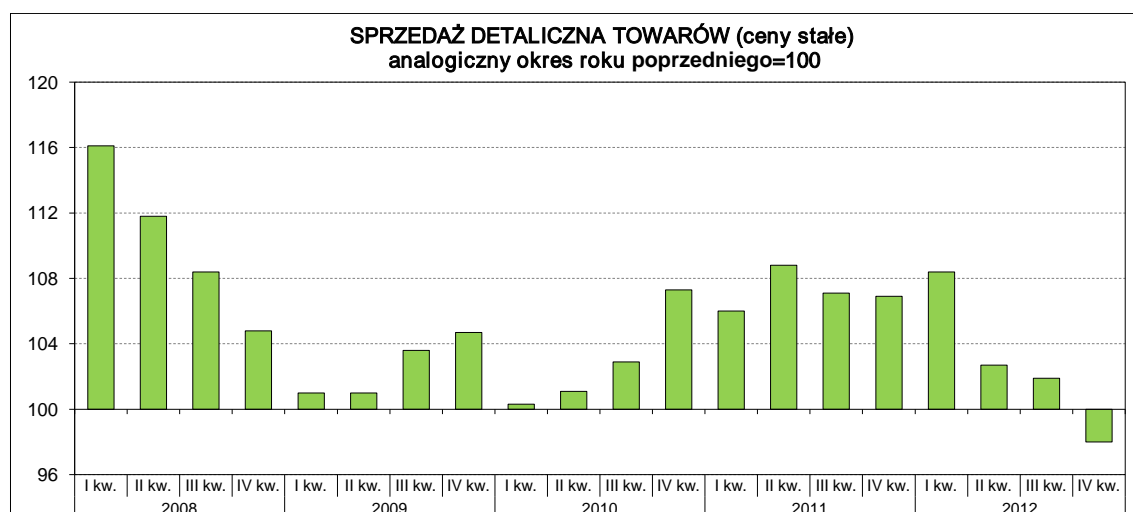
W końcu grudnia 2012 r. **w budowie** było 713,1 tys. mieszkań (o 1,5% mniej niż przed rokiem).

Rynek wewnętrzny

Według wstępnych szacunków, w 2012 r. **sprzedaż detaliczna ogółem**¹³ ukształtowała się na poziomie o 0,8% wyższym niż w roku poprzednim (kiedy notowano wzrost o 3,2%).

W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż detaliczna w 2012 r. rosła wolniej niż przed rokiem (wzrost o 2,3%, wobec 7,3% w 2011 r.). Po korzystnej dynamice w okresie styczeń-marzec 2012 r., w kolejnych dwóch kwartałach obserwowano osłabienie tempa wzrostu sprzedaży, a w czwartym – odnotowano jej spadek w skali roku.

¹³ W cenach stałych, zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

W 2012 r. nieznacznie zwiększyła się sprzedaż w grupie: „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 0,1%), podczas gdy przed rokiem notowano spadek o 2,2%. W jednostkach zajmujących się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi sprzedaż była wyższa o 0,1% (wobec 7,4% w 2011 r.). Szybciej niż w poprzednim roku rosła sprzedaż w jednostkach zajmujących się handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami i częściami (4,1% wobec 3,5%) oraz w grupie „meble, rtv, agd” (16,1% wobec 5,6%). W jednostkach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach dynamika sprzedaży była słabsza niż w 2011 r. (wzrost o 12,6% wobec 28,7%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

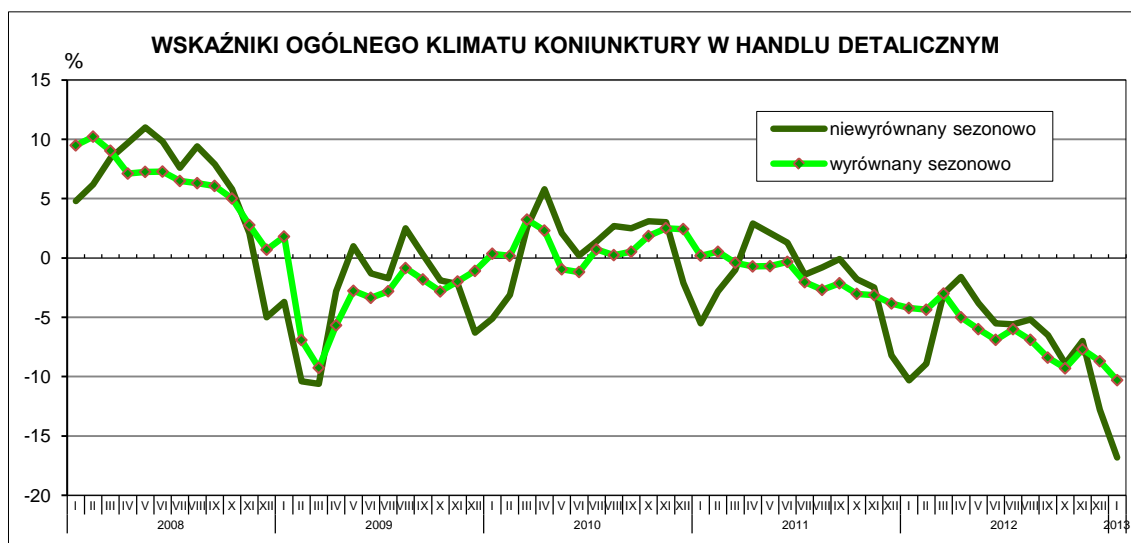
Wyszczególnienie	2011						2012						2011	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100												struktura w %	
O g ó ł e m ^a	106,0	108,8	107,1	106,9	107,3	104,2	108,4	102,7	101,9	98,0	102,3	96,4	100,0	100,0
w tym:														
Pojazdy samochodowe, motocykle, części ..	110,2	111,3	100,9	95,4	103,5	85,9	123,8	105,3	99,2	92,2	104,1	87,0	8,6	8,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	104,7	105,9	111,2	106,9	107,4	105,6	105,7	99,3	100,2	96,6	100,1	94,7	20,2	19,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	95,5	99,3	99,0	97,4	97,8	97,5	104,9	100,6	98,5	97,0	100,1	96,4	25,3	25,7
Pozostała sprzedaż detaliczna														
w niewyspecjalizowanych sklepach.....	128,9	130,6	127,1	128,3	128,7	130,3	115,3	111,5	112,6	111,3	112,6	109,7	9,8	9,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt														
ortopedyczny	117,6	112,2	110,5	115,9	114,1	112,7	105,3	108,6	102,8	101,0	104,2	100,8	4,8	4,7
Włókno, odzież, obuwie	116,5	120,6	105,9	113,5	113,9	118,5	111,3	103,4	118,1	103,1	108,4	105,0	4,8	4,9
Meble, rtv, agd	105,4	106,9	103,2	106,7	105,6	107,8	119,3	121,5	116,6	109,6	116,1	105,7	7,5	6,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż														
w wyspecjalizowa-nych sklepach	99,1	106,0	102,4	112,2	105,2	107,0	94,9	89,1	80,7	79,7	85,3	81,4	4,7	5,6
Pozostałe.....	109,7	115,6	115,0	114,5	114,0	105,5	104,0	98,7	100,6	96,1	99,5	92,0	13,7	14,3

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

W grudniu 2012 r. sprzedaż detaliczna (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) zmniejszyła się w skali roku o 3,6% (po niewielkim wzroście notowanym w dwóch poprzednich miesiącach). Znacznie obniżyła się sprzedaż w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami i częściami (o 13,0%). Odnotowano również spadek m.in. w grupach: „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 5,3%) oraz „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 3,6%). Wzrosła sprzedaż m.in. w grupach: „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 9,7%), „meble, rtv, agd” (o 5,7%) oraz „włókno, odzież, obuwie” (o 5,0%).

Sprzedaż hurtowa¹⁴ w przedsiębiorstwach handlowych w 2012 r. była o 3,0% wyższa niż przed rokiem, a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 6,4%. Największy wzrost obserwowano w grupie: „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom” (o 9,6%). W grupach: „niewyspecjalizowane” oraz „żywność” wzrost sprzedaży wyniósł odpowiednio 8,5% oraz 3,2%. W grudniu 2012 r. w przedsiębiorstwach handlowych sprzedaż hurtowa spadła w skali roku o 10,3% – w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 7,9% (wobec wzrostu notowanego w dwóch poprzednich miesiącach).

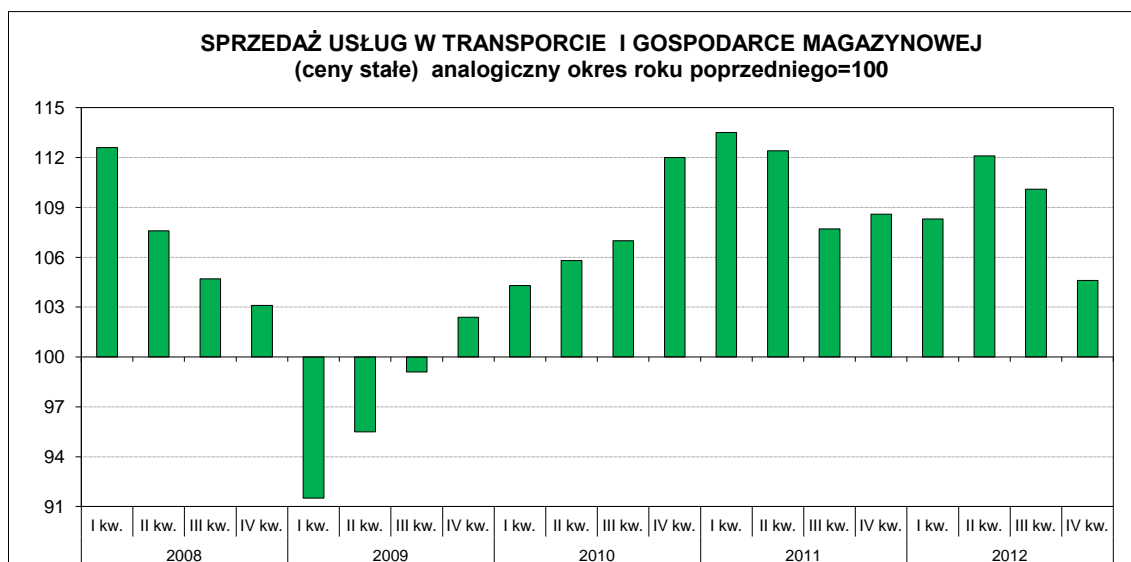
W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym jest oceniany negatywnie, gorzej niż w grudniu 2012 r. i w analogicznym miesiącu ośmiu poprzednich lat. Bardziej pesymistyczne są oceny jednostek mikro i średnich, a w jednostkach małych niekorzystne oceny są zbliżone do formułowanych w poprzednim miesiącu. Jednostki duże oceniają klimat koniunktury negatywnie wobec pozytywnych wskazań w grudniu ub. roku. Niekorzystnie i gorzej niż poprzednim miesiącu oceniają koniunkturę przedsiębiorstwa z branż: „artykuły gospodarstwa domowego”, „żywność” oraz „pojazdy samochodowe”. W branży „włókno, odzież, obuwie” utrzymują się negatywne oceny koniunktury. Jako słabsza niż w grudniu ub. roku oceniana jest bieżąca sytuacja finansowa przedsiębiorstw, a przewidywania w tym zakresie są bardziej pesymistyczne. Utrzymuje się nadmierny poziom zapasów towarów. Pogarszają się niekorzystne prognozy dotyczące przyszłej sprzedaży oraz popytu na towary. Skala spodziewanego wzrostu cen oraz redukcji zatrudnienia jest zbliżona do przewidywań z poprzedniego miesiąca.

Wśród barier utrudniających działalność badanych przedsiębiorstw w styczniu br. nadal największe znaczenie mają: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, niedostateczny popyt oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W stosunku do stycznia ub. roku uciążliwość barier nie uległa istotnym zmianom.

¹⁴ W cenach bieżących, w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Transport

Szacuje się, że w 2012 r. **sprzedaż usług**¹⁵ w jednostkach transportu ogółem¹⁶ zwiększyła się o 5,4% w stosunku do roku poprzedniego (w 2011 r. notowano wzrost o 11,4%), na co wpłynął znaczny wzrost sprzedaży usług zrealizowanych przez jednostki sektora prywatnego.

W jednostkach transportu o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2012 r. sprzedaż w cenach stałych była o 8,7% wyższa niż przed rokiem (w 2011 r. notowano wzrost o 10,4%). W IV kwartale 2012 r. tempo wzrostu sprzedaży usług było znacznie wolniejsze niż w poprzednich kwartałach i wyniosło 4,6%. Sprzedaż usług transportowych zrealizowana w grudniu 2012 r. była o 2,6% wyższa niż przed rokiem.

Pośród grup o największym udziale w transporcie ogółem, w 2012 r. zwiększenie sprzedaży usług obserwowano w transporcie samochodowym (o 13,9%) oraz w magazynowaniu i działalności wspierającej transport (o 7,2%). Spadek natomiast wystąpił w transporcie kolejowym (o 4,8%) i lotniczym (o 0,4%).

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2012 r. wyniosły 460,4 mln ton, tj. o 1,9% mniej niż w 2011 r. Spadek przewozów obserwowano w transporcie wodnym śródlądowym, kolejowym, morskim i rurociągowym; natomiast wzrost – w transporcie samochodowym. W grudniu 2012 r. przewieziono 34,9 mln ton ładunków – o 7,9% mniej niż odpowiednio przed rokiem.

Transportem kolejowym w 2012 r. przewieziono 230,8 mln ton ładunków (o 7,1% mniej niż przed rokiem), a spadek przewozów notowano w większości grup ładunków.

¹⁵ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹⁶ W cenach stałych, łącznie z przedsiębiorstwami transportowymi o liczbie pracujących do 9 osób.

W komunikacji międzynarodowej przewozy ładunków spadły o ok. 7% (w tym notowano spadek przewozów ładunków importowanych o ok. 15% oraz tranzytowych – o ok. 1%; natomiast przewozy ładunków eksportowanych zwiększyły się o ok. 6%). Zmniejszyły się również przewozy w komunikacji wewnętrznej – o 7,2%. W grudniu 2012 r. transportem kolejowym przewieziono 17,8 mln ton ładunków (spadek o 12,9% w skali roku). Średniodobowe przewozy ładunków w grudniu 2012 r. były o 17,1% mniejsze niż przed miesiącem.

Transportem samochodowym zarobkowym w 2012 r. przewieziono 166,9 mln ton ładunków, tj. o 7,3% więcej niż w roku poprzednim. W grudniu 2012 r. przewieziono 12,1 mln ton ładunków (spadek o 2,3% w ujęciu rocznym). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się o 4,2% w stosunku do grudnia 2011 r.

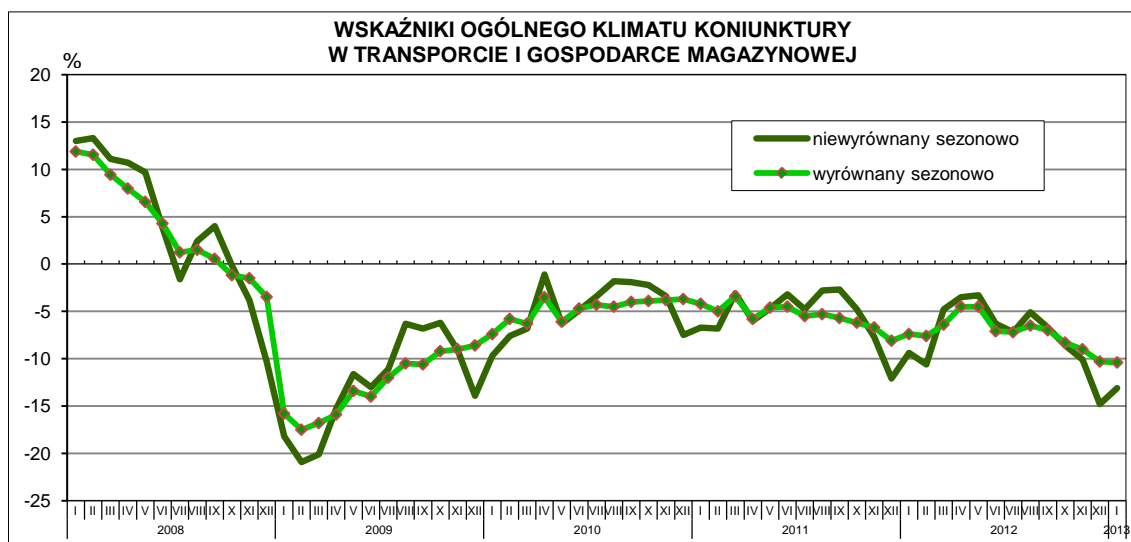
Transportem rurociągowym w 2012 r. przetłoczono 53,0 mln ton ropy i produktów naftowych (o 2,7% mniej niż w 2011 r.), w tym w grudniu 2012 r. – 4,4 mln ton (o 3,6% więcej niż w analogicznym miesiącu 2011 r.).

Przewozy ładunków **transportem morskim** w 2012 r. wyniosły 7,1 mln ton, tj. o 6,1% mniej niż w roku poprzednim (w grudniu 2012 r. – 0,4 mln ton, tj. spadek o 26,1% w skali roku).

W **portach morskich** w 2012 r. przeładowano 58,8 mln ton ładunków, tj. o 1,8% więcej niż rok wcześniej. Wpłynął na to wzrost przeładunków kontenerów (o 14,4%), pozostałych ładunków drobnicowych (o 8,5%), ładunków tocznych (o 0,5%) oraz przeładunków w grupie ładunków masowych suchych – o 0,2%. Obniżyły się natomiast przeładunki w grupie ładunków masowych ciekłych – o 4,6%. W grudniu 2012 r. w portach morskich przeładowano 4,9 mln ton ładunków (wzrost o 6,3% w ujęciu rocznym).

W 2012 r. w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły przeładunki w portach: Świnoujście (o 5,6% do 11,3 mln ton), Gdańsk (o 3,7% do 24,4 mln ton) oraz Gdynia (o 1,5% do 13,2 mln ton). Spadek odnotowano natomiast w Policach (o 15,3% do 1,7 mln ton) i w Szczecinie (o 6,3% do 7,6 mln ton).

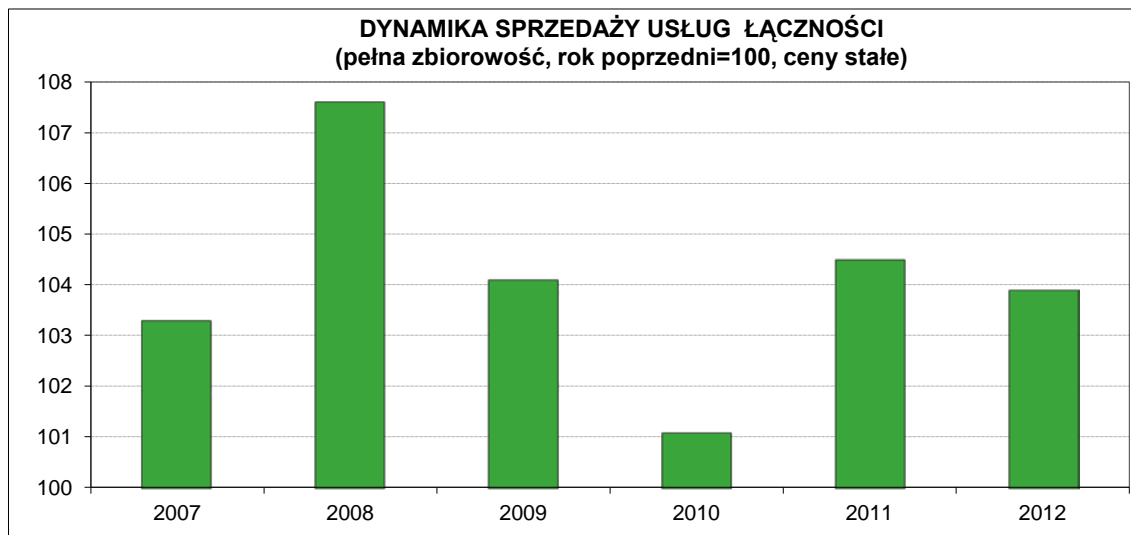
Środkami komunikacji publicznej w 2012 r. przewieziono 731,1 mln pasażerów, tj. o 9,3% mniej niż rok wcześniej, co było związane m.in. ze zmniejszeniem przewozów w transporcie samochodowym (o 16,1% do 448,6 mln osób). Wzrosła natomiast wielkość przewozów w transporcie kolejowym (o 4,2% do 274,7 mln osób) oraz lotniczym (o 9,4% do 7,1 mln osób).

W styczniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest nadal ujemny, jednak nieco mniej pesymistyczny niż w poprzednim miesiącu. Poprawiły się niekorzystne prognozy w zakresie popytu, sprzedaży i sytuacji finansowej, ale oceny bieżące w tym zakresie są gorsze niż notowane w grudniu ub. roku. W najbliższych miesiącach spodziewane jest nieco mniejsze niż planowano przed miesiącem ograniczenie zatrudnienia i niewielki wzrost cen usług transportowych.

Łączność

Szacuje się, że w 2012 r. **sprzedaż usług łączności ogółem**¹⁷, obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz telekomunikacyjne, była o ok. 4% wyższa niż przed rokiem (w 2011 r. wzrost o 4,5%).

W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż usług w 2012 r. zwiększyła się o 2,3%, przy czym wzrost w większym stopniu dotyczył usług telekomunikacyjnych niż pocztowych i kurierskich.

W końcu grudnia 2012 r. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą) **telefonii ruchomej (komórkowej)** ukształtowała się na poziomie 54,3 mln (w tym ok. 54% to użytkownicy) i była o 7,0% większa niż w końcu grudnia 2011 r. Na 100 mieszkańców przypadało 140,8 abonentów i użytkowników wobec 131,5 przed rokiem. W 2012 r. przybyło ponad 3 mln abonentów i użytkowników (tj. podobnie jak w 2011 r.).

Utrzymał się spadek liczby **telefonicznych łączy głównych**¹⁸, zapoczątkowany w 2005 r. Na koniec 2012 r. ich liczba w sieci publicznej telefonii przewodowej wyniosła ok. 5,9 mln i była o ok. 14% niższa niż przed rokiem. Na 100 mieszkańców przypadało ok. 15,4 łączy (w końcu poprzedniego roku – 19,9). Liczba łączy w dostęпах **ISDN**¹⁹ w końcu grudnia 2012 r. wyniosła ok. 0,9 mln (w tym ok. 95% – w miastach) i była o ponad 10% mniejsza niż w końcu 2011 r.

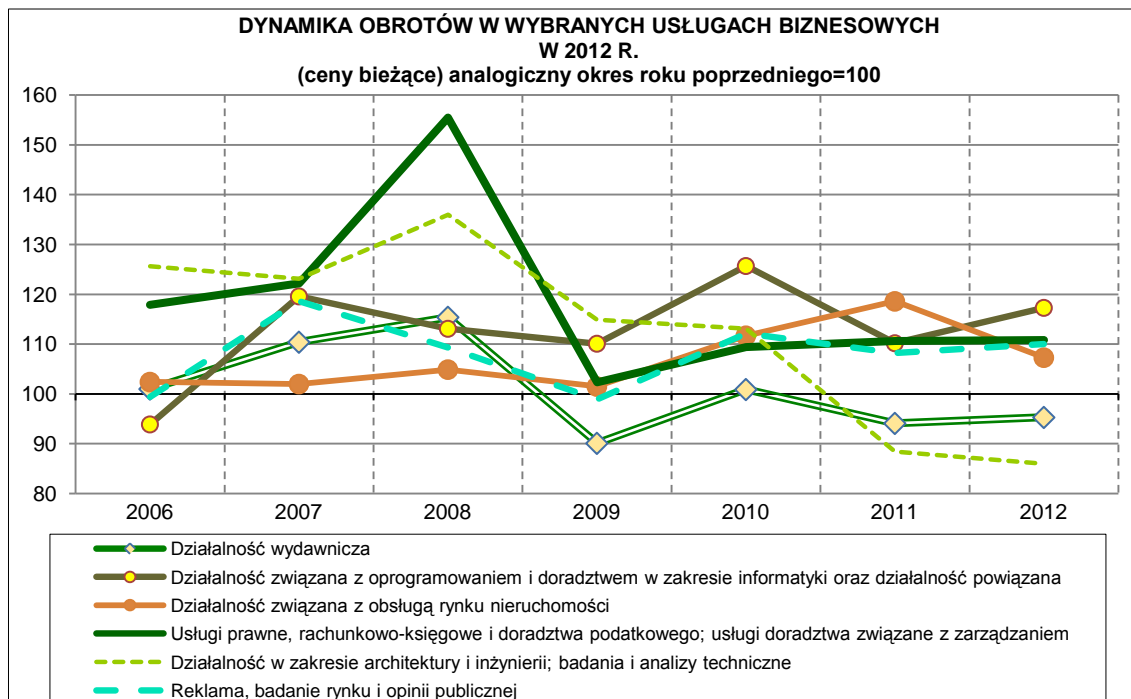
¹⁷ W cenach stałych, łącznie z jednostkami łączności o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

¹⁸ Standardowe łączy główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁹ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Usługi biznesowe

W 2012 r. obserwowano w skali roku wzrost obrotów²⁰ w większości grupowań z zakresu **usług biznesowych**²¹.

W 2012 r. szybciej niż przed rokiem rosły obroty m.in. w podmiotach zajmujących się działalnością związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalnością powiązaną (wzrost obrotów o 17,3% wobec 10,2% w 2011 r.) oraz w jednostkach zajmujących się reklamą, badaniem rynku i opinii publicznej (10,0% wobec 8,2%). W tempie zbliżonym do notowanego przed rokiem rosły obroty w przedsiębiorstwach świadczących usługi prawne, rachunkowo-księgowe i doradztwa podatkowego; usługi doradztwa związanego z zarządzaniem (wzrost wyniósł 10,8%). Wolniej niż w 2011 r., ale nadal znacząco, rosły obroty w firmach prowadzących działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (o 7,3% w skali roku). Utrzymał się obserwowany przed rokiem spadek obrotów w przedsiębiorstwach świadczących usługi z zakresu architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (w 2012 r. o 14,0%) oraz działalności wydawniczej (o 4,7%). Nieznacznie zwiększyły się, po spadku w 2011 r., obroty w jednostkach zajmujących się sprzątaniem obiektów.

²⁰ W cenach bieżących, w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

²¹ Usługi biznesowe to usługi związane z obsługą działalności gospodarczej. Badaniem objęto wybrane grupowania Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007: z sekcji Informacja i komunikacja działy: działalność wydawnicza, działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, działalność usługowa w zakresie informacji; sekcję Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; z sekcji Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: dział działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe, grupę doradztwo związane z zarządzaniem oraz działy: działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne; reklama, badanie rynku i opinii publicznej; pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; z sekcji Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca działy: działalność związana z zatrudnieniem; działalność detektywistyczna i ochroniarska, grupę sprzątanie obiektów oraz dział działalność związana z administracyjną obsługą biur i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**²² w listopadzie 2012 r. było ujemne i wyniosło minus 1490 mln EUR, tj. pogorszyło się o 196 mln EUR w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku. Było to głównie wynikiem pogłębienia ujemnego salda dochodów. **Saldo obrotów towarowych** poprawiło się w skali roku i ukształtowało na poziomie minus 394 mln EUR (wobec minus 772 mln EUR przed rokiem). Obroty towarowe zwiększyły się w porównaniu z listopadem 2011 r. (w eksporcie o 7,8% do 13023 mln EUR, a w imporcie o 4,2% do 13417 mln EUR). **Saldo usług** wyniosło 381 mln EUR (wobec 258 mln EUR w listopadzie 2011 r.), a na jego wartość wpłynęły dodatnie salda usług transportowych (297 mln EUR) i podróży zagranicznych (183 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (minus 99 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2639 mln EUR (wzrost o 12,5%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2298 mln EUR (wzrost o 8,2%). Ujemne **saldo dochodów** pogorszyło się w porównaniu z listopadem 2011 r. o 345 mln EUR do minus 1529 mln EUR. Na wysokość salda dochodów w znacznym stopniu wpływało ujemne saldo dochodów z inwestycji (minus 1670 mln EUR). Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 1140 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w listopadzie 2012 r. było dodatnie i wyniosło 52 mln EUR (wobec 404 mln EUR rok wcześniej), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się o 371 mln EUR do 353 mln EUR, a rozchodów o 19 mln EUR do 301 mln EUR.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 944 mln EUR (wobec 159 mln EUR w listopadzie 2011 r.), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 962 mln EUR oraz 18 mln EUR (wobec 194 mln EUR oraz 35 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w listopadzie 2012 r. wyniosło 1532 mln EUR (wobec 316 mln EUR rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** było dodatnie i ukształtowało się na poziomie 3403 mln EUR, przy czym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 1557 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** wyniosły minus 1896 mln EUR, w tym polskie inwestycje bezpośrednie za granicą ukształtowały się na poziomie minus 1299 mln EUR. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również inwestycje portfelowe: aktywa w wysokości 41 mln EUR i pasywa w kwocie 1767 mln EUR oraz pozostałe inwestycje: aktywa wyniosły minus 638 mln EUR, a pasywa 79 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 25 mln EUR.

²² Opracowano na podstawie materiałów Narodowego Banku Polskiego.

Wartość **aktywów rezerwowych** w listopadzie 2012 r. wzrosła o 1270 mln EUR²³. Stan oficjalnych aktywów rezerwowych na koniec listopada ub. roku wyniósł 82711 mln EUR.

Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2011	XI 2012	XII 2011–XI 2012 ^a
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-1294	-1490	-14187
Saldo obrotów towarowych	-772	-394	-5428
Eksport	12077	13023	145952
Import	12849	13417	151437
Saldo usług	258	381	4783
Przychody	2345	2639	29262
Rozchody	2087	2258	24479
Saldo dochodów	-1184	-1529	-16858
Przychody	489	548	6191
Rozchody	1673	2077	23049
Saldo transferów bieżących	404	52	3373
Przychody	724	353	9178
Rozchody	320	301	5805
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	159	944	10823
Przychody	194	962	11050
Rozchody	35	18	227
C. RACHUNEK FINANSOWY	316	1532	16870
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-269	-1299	-550
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	1143	1557	5000
Inwestycje portfelowe – aktywa	202	41	85
Udziałowe papiery wartościowe	72	-43	-313
Dłużne papiery wartościowe	130	84	398
Inwestycje portfelowe – pasywa	216	1767	15224
Udziałowe papiery wartościowe	-39	23	2280
Dłużne papiery wartościowe	255	1744	12944
Pozostałe inwestycje – aktywa	-813	-638	-1604
NBP	0	0	-1
Sektor rządowy	-2	-12	-44
Monetarne Instytucje Finansowe	-1168	-648	-522
Pozostałe sektory	357	22	-1037
Pozostałe inwestycje – pasywa	-157	79	-3316
NBP	-197	51	501
Sektor rządowy	-12	-110	1106
Monetarne Instytucje Finansowe	-694	-53	-4548
Pozostałe sektory	746	191	-375
Pochodne instrumenty finansowe	-6	25	2031
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-47	284	-4264
Razem A-D	-866	1270	9242
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE	866	-1270	-9242

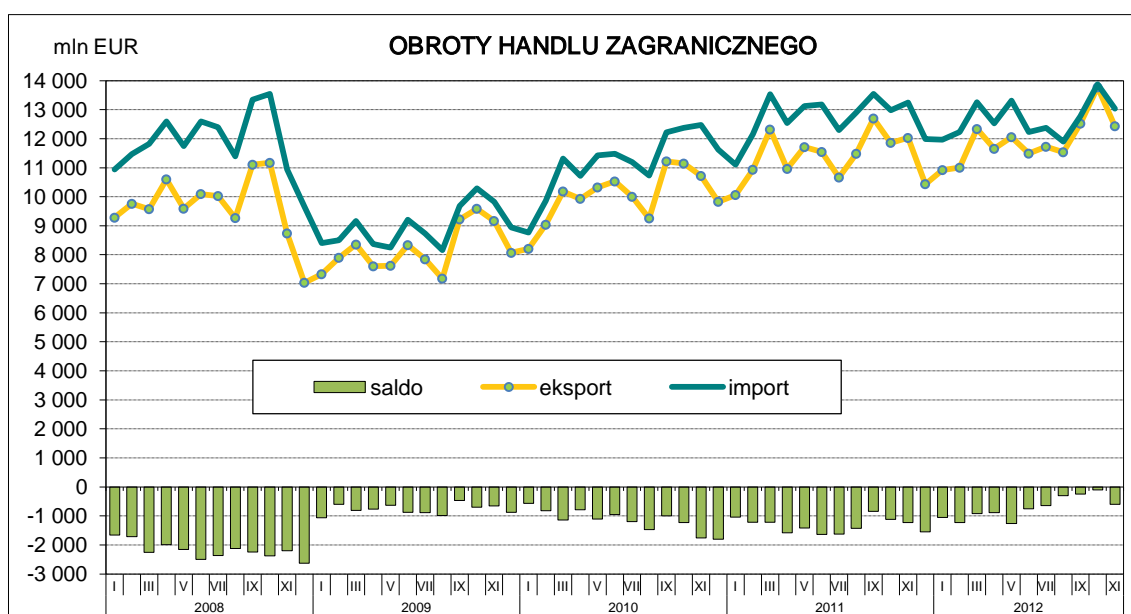
a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

²³ Po uwzględnieniu różnic kursowych i zmian wyceny wartość aktywów rezerwowych wzrosła o 1230 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie jedenastu miesięcy 2012 r. obroty towarowe handlu zagranicznego w złotych były wyższe w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, choć ich dynamika znacznie osłabła. Wolniejszy wzrost importu niż eksportu wpłynął na poprawę ujemnego salda wymiany ogółem. Szczególnie niska była dynamika z krajami rozwiniętymi (w tym krajami UE) – w imporcie notowano spadek obrotów w porównaniu z 2011 r. Najszybciej rozwijała się wymiana z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. W okresie dziesięciu miesięcy 2012 r. odnotowano niewielki wzrost eksportu w cenach stałych, przy spadku importu.

Eksport w cenach bieżących (liczony w złotych) był wyższy o 8,1% niż rok wcześniej i wyniósł 553,7 mld zł, natomiast import wzrósł o 3,2% do 587,9 mld zł. Ujemne saldo wymiany poprawiło się z minus 57,7 mld zł w okresie styczeń–listopad 2011 r. do minus 34,2 mld zł. Obroty wyrażone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 4,1% do 131,4 mld EUR, a po stronie importu obniżyły się o 0,8% do 139,5 mld EUR. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 8,1 mld EUR (po jedenastu miesiącach roku poprzedniego wyniosło ono minus 14,3 mld EUR). W przypadku obrotów w dolarach USA odnotowano spadek – eksportu o 4,0% do 169,3 mld USD, a importu – o 8,4% do 179,8 mld USD. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 10,5 mld USD (wobec minus 20,0 mld USD rok wcześniej).

Eksport w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2012 r. był wyższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 3,4%, a import – niższy o 3,3%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 1,4%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 21,5%, a z krajami rozwijającymi się wzrósł o 16,5%. Po stronie importu zmniejszył się wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE – o 4,1% oraz z krajów rozwijających się – o 2,7%, a wzrósł – sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 4,0%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i importowanych ogółem w porównaniu z okresem styczeń–październik 2011 r. zwiększyły się odpowiednio o 5,6% i 7,8%. **Wskaźnik terms of trade** ogółem nieznacznie obniżył się i wyniósł 98,0 (wobec 98,1 w okresie dziesięciu miesięcy 2011 r.).

W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade był podobny do notowanego w okresie styczeń–październik roku poprzedniego i wyniósł 100,6.

W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade kształtował się na niekorzystnym poziomie 91,8, chociaż poprawił się w porównaniu z notowanym w okresie dziesięciu miesięcy 2011 r. (z 82,5). Obserwowano znaczny wzrost cen towarów importowanych – o 14,7% (w tym zwłaszcza paliw mineralnych, smarów materiałów pochodnych, głównie sprowadzanych z Rosji), przy wolniejszym wzroście cen towarów eksportowanych – 5,3%.

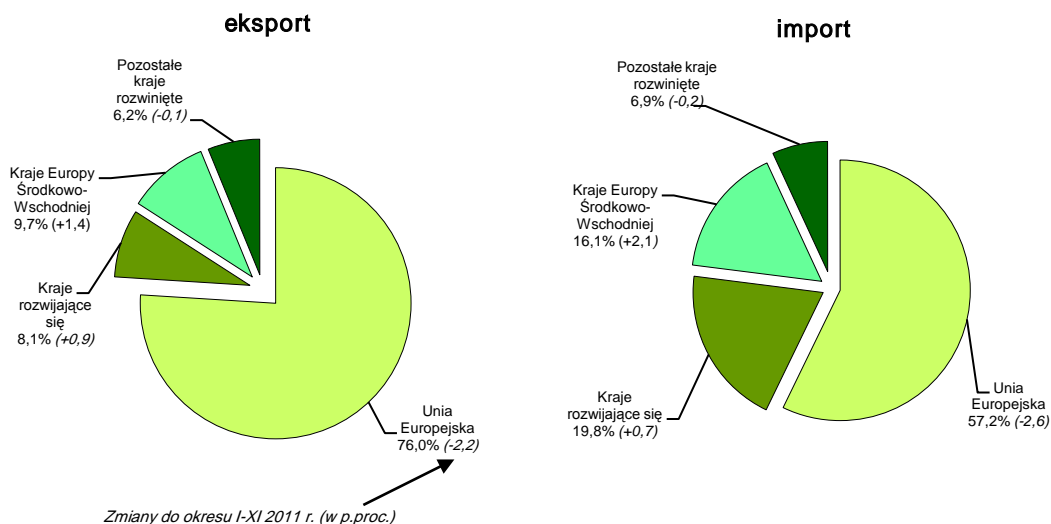
W obrotach z krajami rozwijającymi się w okresie styczeń–październik 2012 r. wskaźnik terms of trade wyniósł 93,7 (wobec 102,8 rok wcześniej), na co wpłynął szybszy wzrost cen towarów importowanych (o 11,0%) niż eksportowanych (o 4,0%).

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2012						I-XI 2011	I-XI 2012
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-XI 2011=100				
				zł	EUR	USD	struktura w %	
EKSPORT.....	553715,1	131433,9	169282,6	108,1	104,1	96,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	454905,6	107945,9	139025,9	105,1	101,2	93,3	84,5	82,2
w tym Unia Europejska	420625,1	99808,2	128542,1	105,0	101,1	93,2	78,2	76,0
w tym strefa euro	287853,6	68287,9	87951,6	103,6	99,6	91,9	54,3	52,0
Kraje rozwijające się.....	45035,0	10701,7	13783,8	121,1	116,8	108,0	7,2	8,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	53774,5	12786,3	16472,9	127,1	122,7	113,4	8,3	9,7
IMPORT ^a	587915,5	139481,5	179839,5	103,2	99,2	91,6	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	377072,0	89457,8	115264,1	98,9	95,1	87,7	66,9	64,1
w tym Unia Europejska	336297,5	79777,4	102777,0	98,6	94,8	87,4	59,8	57,2
w tym strefa euro	263730,9	62561,8	80597,3	99,3	95,5	88,0	46,6	44,9
Kraje rozwijające się.....	116459,8	27642,5	35615,2	107,1	103,1	95,3	19,1	19,8
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	94383,7	22381,2	28960,2	118,3	113,9	105,6	14,0	16,1
SALDO	-34200,4	-8047,6	-10556,9	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	77833,6	18488,1	23761,8	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	84327,6	20030,8	25765,1	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	24122,7	5726,1	7354,3	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się.....	-71424,8	-16940,8	-21831,4	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-40609,2	-9594,9	-12487,3	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-XI 2012 r. na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_obroty_handlu_zagr_PLK_HTML.htm

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–listopad 2012 r.

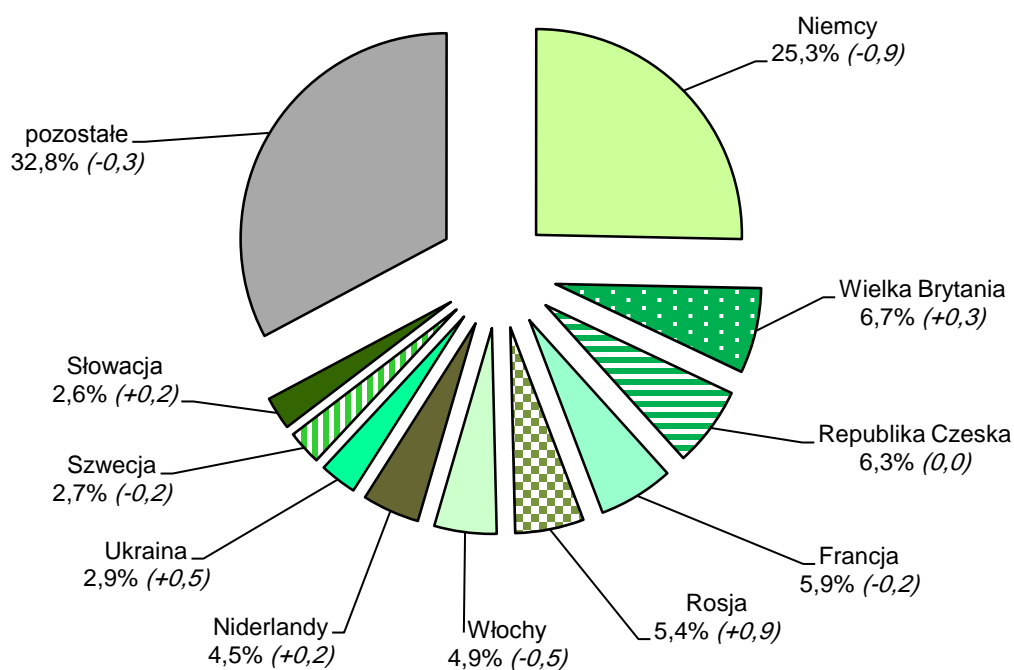
W okresie styczeń–listopad 2012 r. w strukturze geograficznej obrotów towarowych zmniejszył się udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy wzroście pozostałych grup krajów.

W obrotach z krajami **Unii Europejskiej** eksport wzrósł o 5,0% osiągając poziom 420,6 mld zł, natomiast import obniżył się o 1,4% do 336,3 mld zł. Spowodowało to poprawę dodatniego salda wymiany z 59,6 mld zł w okresie styczeń–listopad 2011 r. do 84,3 mld zł. Obroty wyrażone w euro nieznacznie zwiększyły się po stronie eksportu – o 1,1% do 99,8 mld EUR, natomiast po stronie importu obniżyły się – o 5,2% do 79,8 mld EUR. Dodatkowo saldo wzrosło do 20,0 mld EUR wobec 14,6 mld EUR po jedenastu miesiącach 2011 r. Obniżyła się wymiana z krajami UE liczona w dolarach USA: eksport o 6,8%, a import – o 12,6%. Saldo wyrażone w tej walucie wzrosło do 25,8 mld USD wobec 20,3 mld USD rok wcześniej. W wyniku pogarszającej się dynamiki obrotów z krajami UE zmniejszył się ich udział w eksporcie ogółem (z 78,2% w okresie jedenastu miesięcy roku poprzedniego do 76,0%) oraz w imporcie ogółem (z 59,8% do 57,2%).

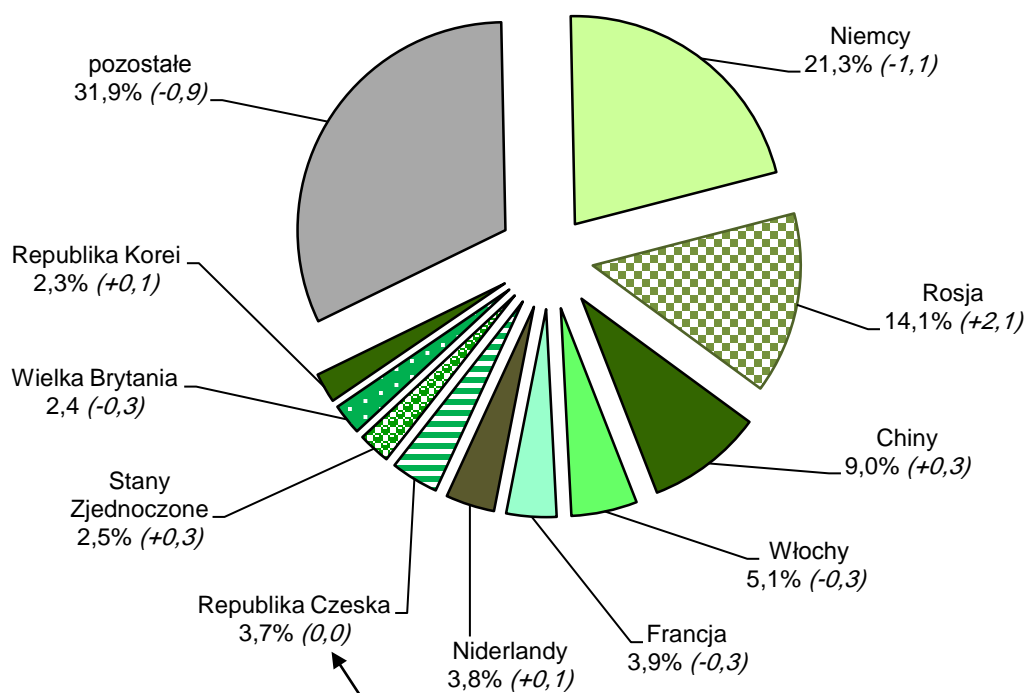
Wartość eksportu w obrotach z **Niemcami** wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. o 4,0% do 139,9 mld zł, natomiast importu obniżyła się o 1,8% do 125,1 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 14,8 mld zł (po jedenastu miesiącach 2011 r. 7,0 mld zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zwiększyły się w eksporcie o 0,2%, natomiast w imporcie obniżyły się o 5,6%. Dodatkowo saldo wyniosło 3,5 mld EUR wobec 1,7 mld EUR w okresie styczeń–listopad 2011 r. Odnotowano spadek udziału Niemiec w wymianie ogółem – w eksporcie z 26,2% do 25,3%, a w imporcie – z 22,4% do 21,3%.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–listopad 2012 r.

eksport

import

Zmiany do okresu I-XI 2011 r. (w p.p.)

W obrotach z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu części i akcesoriów do pojazdów, spalinowych silników tłokowych i ich części, miedzi oraz mebli i ich części, natomiast spadek – m.in. samochodów osobowych. W imporcie m.in. obniżyła się wartość dostaw części i akcesoriów do pojazdów, samochodów osobowych, papieru i tektury oraz spalinowych silników tłokowych i ich części.

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały w eksporcie – Wielka Brytania (6,7%), Republika Czeska (6,3%), Francja (5,9%), Rosja (5,4%), Włochy (4,9%), Niderlandy (4,5%), Ukraina (2,9%), Szwecja (2,7%) i Słowacja (2,6%), a w imporcie – Rosja (14,1%), Chiny (9,0%), Włochy (5,1%), Francja (3,9%), Niderlandy (3,8%), Republika Czeska (3,7%), Stany Zjednoczone (2,5%), Wielka Brytania (2,4%) oraz Republika Korei (2,3%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2011 r. zwiększyły się w eksporcie o 27,1% do poziomu 53,8 mld zł, a w imporcie wzrosły o 18,3% do 94,4 mld zł. Ujemne saldo pogłębiło się z minus 37,4 mld zł rok wcześniej do 40,6 mld zł. Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 12,8 mld EUR, a w imporcie 22,4 mld EUR i były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 22,7% i o 13,9%, natomiast ujemne saldo wyniosło 9,6 mld EUR wobec minus 9,2 mld EUR w okresie styczeń–listopad 2011 r. Eksport i import w dolarach USA wzrosły odpowiednio o 13,4% i o 5,6%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 12,5 mld USD wobec minus 12,9 mld USD w analogicznym okresie 2011 r. W wyniku znacznego wzrostu obrotów zwiększył się udział tej grupy krajów w wymianie ogółem – w eksporcie z 8,3% przed rokiem do 9,7%, a w imporcie z 14,0% do 16,1%.

W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2011 r. **Rosja** przesunęła się z szóstego na piąte miejsce wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie, natomiast w imporcie pozostała na drugiej pozycji. Eksport do Rosji zwiększył się o 30,4% i wyniósł 30,0 mld zł, natomiast import wzrósł o 22,0% do poziomu 83,1 mld zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 53,1 mld zł (w okresie jedenastu miesięcy roku poprzedniego minus 45,1 mld zł). Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 25,8% w eksporcie i o 17,4% w imporcie; ujemne saldo wyniosło 12,6 mld EUR (wobec minus 11,1 mld EUR po jedenastu miesiącach 2011 r.). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA zwiększyła się w eksporcie o 16,2%, a w imporcie o 9,0%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 16,3 mld USD (wobec minus 15,5 mld USD w 2011 r.). Znacznie zwiększył się udział Rosji w obrotach ogółem: w eksporcie z 4,5% w analogicznym okresie roku poprzedniego do 5,4%, a w imporcie – z 12,0% do 14,1%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC wyższy niż przed rokiem był m.in. eksport owoców i orzechów świeżych lub suszonych, sprzętu telekomunikacyjnego, części i akcesoriów do pojazdów oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie, poza ropą naftową, odnotowano wzrost wartości dostaw kauczuku syntetycznego oraz propanu i butanu skroplonego, natomiast spadek – węgla.

W obrotach ogółem wg nomenklatury SITC wystąpił wzrost eksportu we wszystkich sekcjach towarowych. Po stronie importu odnotowano spadek w sekcjach: różne wyroby przemysłowe oraz towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca. W wyniku wysokiej dynamiki obrotów w strukturze towarowej eksportu zwiększył się udział m.in. żywności i zwierząt żywych, natomiast obniżył się – maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego. W imporcie wzrósł m.in. udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, przy zmniejszającym się znaczeniu towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz różnych wyrobów przemysłowych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2012			I-XI 2011
	w mln zł	I-XI 2011=100	struktura w %	
EKSPORT	553715,1	108,1	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	56567,1	119,9	10,2	9,2
Napoje i tytoń	7400,2	115,8	1,3	1,3
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	12955,7	107,6	2,3	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	26958,3	109,0	4,9	4,8
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1233,7	124,6	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	50333,4	109,9	9,1	8,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	117933,1	107,2	21,3	21,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	207665,5	104,4	37,5	38,9
Różne wyroby przemysłowe	70377,0	107,7	12,7	12,8
IMPORT	587915,5	103,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	40492,4	110,1	6,9	6,5
Napoje i tytoń	3645,8	108,4	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	20571,5	104,7	3,5	3,5
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	77640,7	108,6	13,2	12,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	2659,3	106,6	0,5	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	82611,6	101,6	14,1	14,3
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.	103270,8	98,6	17,6	18,4
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	186968,7	103,7	31,8	31,6
Różne wyroby przemysłowe	53486,7	95,6	9,1	9,8

Eksport **produktów rolno-spożywczych** w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2011 r. był wyższy o 19,2% i wyniósł 67456,3 mln zł (16028,4 mln EUR), a import wzrósł o 9,6% do 51335,2 mln zł (12185,5 mln EUR). Obroty zamknęły się większym niż przed rokiem dodatnim saldem w wysokości 16121,1 mln zł (3842,9 mln EUR) wobec

9770,8 mln zł (2377,0 mln EUR) rok wcześniej. W wyniku stosunkowo wysokiej dynamiki obrotów towarami rolno-spożywczymi zwiększył się ich udział w wymianie ogółem – w eksporcie z 11,1% w okresie jedenastu miesięcy 2011 r. do 12,2%, a w imporcie z 8,2% do 8,7%. Odnotowano wzrost wymiany ze wszystkimi grupami krajów, szczególnie wysoki z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Eksport do krajów rozwiniętych zwiększył się o 16,9% (w tym do krajów UE o 16,3%), do krajów rozwijających się – o 21,4%, a do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 36,0%. Import z krajów rozwiniętych wzrósł o 6,7% (w tym z krajów UE o 6,2%), z krajów rozwijających się – o 14,9%, a z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 40,5%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2012							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-XI 2011= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-XI 2011= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze.....	67456,3	16028,4	119,2	100,0	51335,2	12185,5	109,6	100,0
Przetwory spożywcze ..	30722,9	7295,6	116,9	45,6	21179,4	5030,9	112,7	41,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	22076,3	5243,5	115,1	32,7	13552,4	3218,7	112,0	26,4
Produkty pochodzenia roślinnego	13103,8	3119,1	134,0	19,4	13406,7	3177,1	102,4	26,1
Oleje i tłuszcze.....	1553,3	370,2	113,9	2,3	3196,7	758,8	111,7	6,2

Eksport **zbóż** w porównaniu z okresem jedenastu miesięcy 2011 r. zwiększył się o 95,0% i wyniósł 2516,3 tys. ton o wartości 2375,0 mln zł (571,8 mln euro). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę i kukurydzę, a największym ich odbiorcą były Niemcy. Import zbóż był o 10,0% niższy niż rok wcześniej i wyniósł 1425,0 tys. ton o wartości 1558,7 mln zł (368,1 mln EUR), z czego 44,8% stanowiła pszenica, a 29,2% – kukurydza. Sprowadzano także m.in. jęczmień, ryż i żyto. Dostawy zbóż pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Węgier, Słowacji i Niemiec.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych** w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2011 r. obniżył się udział importu dóbr inwestycyjnych z 15,0% do 14,8% oraz towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne z 19,6% do 19,5%. Wzrósł natomiast udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie z 65,4% do 65,7%. Odnotowano wzrost importu we wszystkich grupach towarowych, w tym towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 3,6%, towarów konsumpcyjnych o 2,7% oraz dóbr inwestycyjnych o 1,8%.

Pieniądz

W końcu grudnia 2012 r. **podaż pieniądza M3**²⁴ wyniosła 921846,5 mln zł i była wyższa o 4,6% niż rok wcześniej oraz o 2,2% – niż w listopadzie ub. roku.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011		2012			
	XI	XII	XI	XII	zmiana w stosunku do	
					XI 2012	XII 2011
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3)	853343,6	881496,3	901845,5	921846,5	20001,0	40350,1
pieniądz gotówkowy w obiegu	99410,2	101848,6	101715,3	102493,8	778,5	645,2
depozyty i inne zobowiązania	737383,9	761896,9	780359,4	797871,0	17511,6	35974,1
pozostałe składniki M3	16549,5	17750,8	19770,8	21481,6	1710,9	3730,9
Aktywa zagraniczne netto	137646,6	140162,3	174716,3	173941,9	-774,4	33779,6
Aktywa krajowe netto	715696,9	741334,0	727129,2	747904,6	20775,4	6570,6
należności	881681,5	880786,2	901975,0	901259,5	-715,5	20473,3
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	101138,0	121624,2	83523,0	108404,3	24881,2	-13219,9
saldo pozostałych pozycji netto	-267122,6	-261076,3	-258368,8	-261759,2	-3390,4	-682,8

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu grudnia 2012 r. wyniosły 102493,8 mln zł i zwiększyły się o 0,6% w porównaniu z końcem 2011 r. oraz o 0,8% w stosunku do listopada 2012 r.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu grudnia 2012 r. wyniosły 797871,0 mln zł i były wyższe o 4,7% niż rok wcześniej. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 29,9%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 10,2%, gospodarstw domowych – o 7,7% oraz instytucji samorządowych – o 5,1%. Zmniejszył się stan depozytów i innych zobowiązań wobec przedsiębiorstw – o 7,6% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 6,4%.

W stosunku do poprzedniego miesiąca depozyty i inne zobowiązania zwiększyły się o 2,2%, w tym wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 8,4%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 5,3%, przedsiębiorstw – o 4,4% oraz gospodarstw domowych – o 1,9%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec instytucji samorządowych – o 7,8% oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 3,5%.

²⁴ Opracowano na podstawie danych NBP.

Pozostałe składniki M3 na koniec grudnia 2012 r. wyniosły 21481,6 mln zł. Wartość tej pozycji zwiększyła się w stosunku do końca 2011 r. o 21,0%, a w porównaniu ze stanem na koniec listopada 2012 r. – o 8,7%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu grudnia 2012 r. wyniosły 173941,9 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca poprzedniego roku wzrosła o 24,1%, zaś w porównaniu z listopadem 2012 r. zmniejszyła się o 0,4%. **Aktywa krajowe netto** na koniec grudnia 2012 r. wyniosły 747904,6 mln zł i były wyższe o 0,9% w skali roku, a w porównaniu ze stanem na koniec miesiąca poprzedniego zwiększyły się o 2,9%.

Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec grudnia 2012 r. ukształtowały się na poziomie 901259,5 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem 2011 r. o 2,3%. Zwiększyły się należności od niemonetarnych instytucji finansowych – o 26,7%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 16,0%, instytucji samorządowych – o 4,0%, przedsiębiorstw – o 3,5% oraz od gospodarstw domowych – o 0,2%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych zmniejszyły się – o 0,4%.

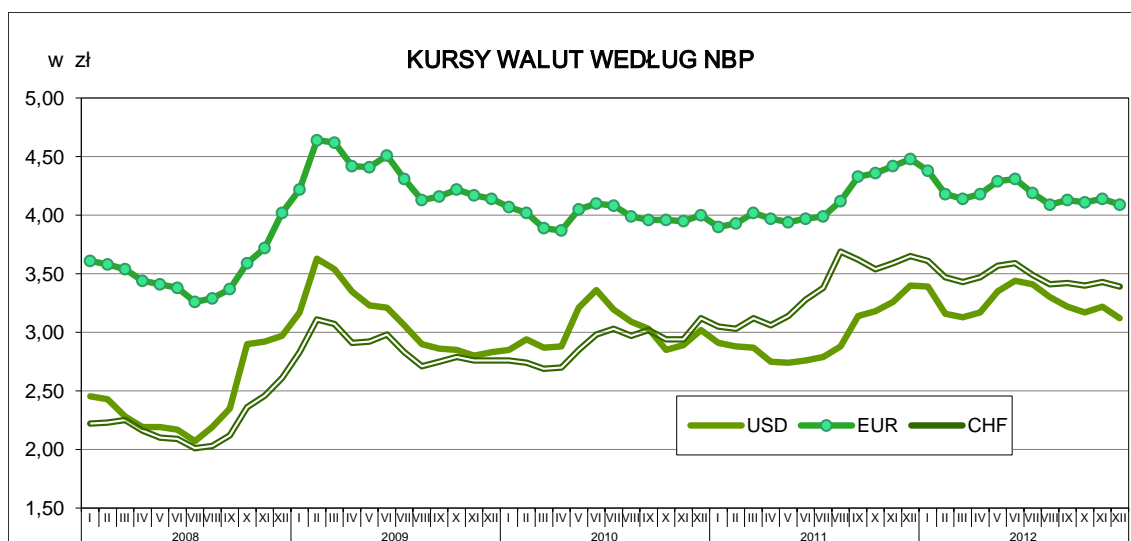
W stosunku do końca listopada 2012 r. należności obniżyły się o 0,1%, w tym od przedsiębiorstw – o 1,4% oraz gospodarstw domowych – o 0,3%. Wzrosły należności od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 26,5%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 8,7%, instytucji samorządowych – o 3,5% oraz od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 2,3%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec grudnia 2012 r. 108404,3 mln zł. Zadłużenie to zmniejszyło się o 10,9% w skali roku, natomiast wzrosło o 29,8% w stosunku do stanu na koniec listopada 2012 r.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 261759,2 mln zł, które pogorszyło się w skali roku o 682,8 mln zł, a w stosunku do poprzedniego miesiąca pogłębiło się o 3390,4 mln zł.

Z dniem 6 grudnia 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe o 0,25 p.proc. do poziomu: stopa lombardowa – 5,75%, stopa redyskonta weksli – 4,50%, stopa referencyjna – 4,25%, a stopa depozytowa – 2,75%.

Z dniem 10 stycznia br. weszła w życie kolejna decyzja Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych o 0,25 p.proc. W rezultacie stopa lombardowa została obniżona do 5,50%, stopa redyskonta weksli – do 4,25%, stopa referencyjna – do 4,00%, a stopa depozytowa – do 2,50%.

W grudniu 2012 r. średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł 312,30 zł/100 USD, tj. obniżył się w stosunku do notowanego w grudniu 2011 r. o 8,0%, a w porównaniu ze średnim kursem z listopada 2012 r. – o 3,1%. Średni miesięczny **kurs euro** ukształtował się na poziomie 409,38 zł/100 EUR i był niższy niż rok wcześniej – o 8,6% oraz niż przed miesiącem – o 1,0%. Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** wyniósł 338,71 zł/100 CHF i obniżył się w skali roku – o 7,1% oraz w skali miesiąca – o 1,3%.

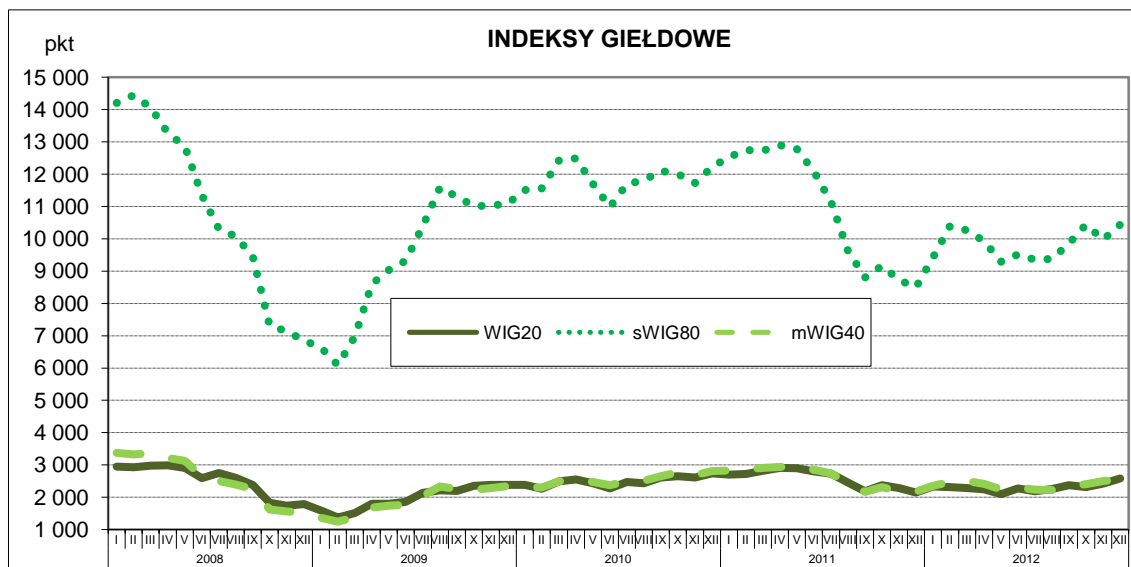
Giełdowy rynek papierów wartościowych

W 2012 r. na **Rynku Głównym** Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 19 spółek, wycofało się 7 i w rezultacie w końcu roku notowano 438 spółek. **Kapitalizacja** na ostatniej sesji w 2012 r. wyniosła 734,0 mld zł (wzrost o 91,2 mld zł, tj. o 14,2% w stosunku do ostatniej sesji w 2011 r.).

Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011					2012						2011= =100
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII		
	w mln zł											
Akcje												
Sesyjne	250313,4	63800,9	63655,8	67699,2	55157,5	54876,9	42134,4	45097,4	45339,3	187448,0	74,9	
Pozasesyjne.....	17503,5	3911,5	7302,0	3717,7	2572,3	4452,8	3782,7	9445,5	2845,0	20526,0	117,3	
Prawa do akcji												
Sesyjne	275,1	70,7	117,0	87,3	0,0	14,4	36,8	43,0	12,6	106,8	38,8	
Pozasesyjne.....	46,1	6,3	21,5	18,4	0,0	0,0	6,9	0,1	320,0	327,0	ok. 7- krotny wzrost	
Prawa poboru												
Sesyjne	85,3	22,2	52,4	8,1	2,7	36,2	14,7	7,0	19,6	77,5	90,8	
Pozasesyjne.....	107,9	2,0	39,1	61,6	5,1	0,6	0,0	0,0	40,1	40,7	37,7	
Certyfikaty Inwestycyjne												
Sesyjne	129,0	46,0	28,7	33,4	20,8	16,6	14,5	11,2	13,7	56,0	43,4	
Pozasesyjne.....	40,2	0,1	0,0	27,9	12,2	0,0	0,8	0,1	0,3	1,2	3,0	
Produkty strukturyzowane												
Sesyjne	350,2	72,8	64,7	124,4	88,3	41,8	39,5	35,2	47,8	164,3	46,9	
Pozasesyjne.....	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	34,5	
ETF												
Sesyjne	259,7	62,6	66,4	66,5	64,2	89,6	63,1	43,9	20,7	217,3	83,7	
Pozasesyjne.....	24,6	4,8	4,0	15,8	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	6,0	24,4	

W 2012 r. łączna wartość obrotów **akcjami** wyniosła 207974,0 mln zł (spadek o 22,3% w stosunku do 2011 r.). W systemie transakcji sesyjnych obroty spadły o 25,1%, natomiast w systemie transakcji pozasesyjnych wzrosły o 17,3%. Wartość obrotów **prawami do akcji** w 2012 r. wyniosła 433,8 mln zł. Obroty **prawami do akcji** w systemie transakcji sesyjnych wyniosły 106,8 mln zł (wobec 275,1 mln zł przed rokiem). Odnotowano ok. 7-krotny wzrost obrotów prawami do akcji w transakcjach pozasesyjnych (do 327,0 mln zł). Obroty **prawami poboru** w transakcjach sesyjnych wyniosły 77,5 mln zł i w porównaniu z 2011 r. spadły o 9,2%. Obroty **certyfikatami inwestycyjnymi** w systemie transakcji sesyjnych ukształtowały się na poziomie 56,0 mln zł (spadek o 56,6% w stosunku do wartości z 2011 r.). Zmniejszyły się obroty transakcji sesyjnych **produktami strukturyzowanymi** do 164,3 mln zł (tj. o 53,1%). Obroty **ETF-ami** w 2012 r. wyniosły w transakcjach sesyjnych i pozasesyjnych odpowiednio 217,3 mln zł i 6,0 mln zł (wobec 259,7 mln zł i 24,6 mln zł w 2011 r.).

Na zamknięciu ostatniej sesji w 2012 r. większość indeksów giełdowych zanotowała wzrost w relacji do stanu z ostatniej sesji w 2011 r., w tym WIG – o 26,2%, a WIG-Poland – o 28,2%. Największy wzrost odnotowano w sektorze surowcowym (o 78,9%), a znaczny również w chemicznym (o 57,9%) i paliwowym (o 39,1%). Spadek wystąpił w sektorze budowlanym (o 30,9%), telekomunikacyjnym (o 21,2%) oraz energetycznym (o 2,7%). Zwiększyły się indeksy w sektorze małych spółek sWIG80 (o 22,9%), średnich spółek mWIG40 (o 17,4%) oraz dużych spółek WIG-20 (o 20,4%). Niższa niż w 2011 r. była natomiast wartość indeksu WIG20short (o 11,6%).

Wartość indeksów giełdowych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2011				2012				
	stan na zamknięcie ostatniej sesji w miesiącu – w pkt								
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII	2011=100
WIG	48729,8	48414,4	38268,8	37595,4	41267,2	40810,9	43739,8	47460,6	126,2
WIG-POLAND	48061,7	47811,5	37885,6	37217,1	40908,0	40721,4	43697,7	47709,6	128,2
WIG-UKRAINE	936,0	931,6	763,5	705,1	798,8	649,8	712,1	644,9	91,5
WIG-BANKI	7091,8	6801,5	5455,8	5421,0	5894,3	6021,1	6279,7	6648,5	122,6
WIG-BUDOW	4861,4	4259,0	2393,1	2445,1	2371,6	1602,2	1661,8	1690,7	69,1
WIG-CHEMIA	6650,9	7588,8	5866,5	6117,0	7944,1	8491,3	9218,9	9658,4	157,9
WIG-DEWEL	2520,1	2322,2	1496,5	1319,9	1408,4	1236,7	1265,1	1446,1	109,6
WIG-ENERG	4244,6	4385,8	3646,2	3850,6	3666,1	3612,1	3832,0	3748,0	97,3
WIG-INFO	1318,4	1258,3	964,3	1079,3	1184,4	1137,4	1065,9	1118,9	103,7
WIG-MEDIA	3775,2	3385,5	2837,0	2461,9	2625,8	2424,6	2276,9	2654,1	107,8
WIG-PALIWA	3506,6	3554,7	2675,3	2567,6	2747,0	2744,1	3094,2	3571,1	139,1
WIG-SPOŻYW	4318,3	4373,1	3501,1	3481,5	3747,4	3284,7	3624,5	3666,4	105,3
WIG-SUROWC	5030,0	5289,9	3809,1	3388,8	4236,6	4266,2	5086,1	6063,7	178,9
WIG-TELEKOM	1351,0	1397,4	1396,6	1403,1	1460,8	1429,8	1499,7	1106,2	78,8
RESPECT	2450,2	2494,5	2054,6	2005,1	2204,8	2182,0	2391,8	2591,2	129,2
WIG-20	2817,0	2802,0	2188,7	2144,5	2286,5	2275,3	2371,4	2583,0	120,4
WIG20lev	1577,0	1540,2	898,0	837,0	936,1	906,6	965,3	1128,3	134,8
WIG20short	2472,1	2522,2	3194,3	3267,2	3112,1	3165,2	3084,8	2886,6	88,4
mWIG40	2912,5	2850,6	2169,5	2173,9	2503,6	2300,1	2353,2	2552,5	117,4
sWIG80	12727,3	12086,0	8806,2	8496,5	10262,5	9520,2	9850,8	10443,7	122,9
WIGdiv	1040,0	1045,7	896,4	903,1	981,0	979,5	1033,2	1103,3	122,2

W 2012 r. wartość transakcji sesyjnych **kontraktami terminowymi** wyniosła 207476,8 mln zł (tj. o 41,2% mniej niż w 2011 r.). Wartość transakcji pozasesyjnych tym instrumentem kształtowała się na poziomie 8959,1 mln zł (wzrost o 4,9%). Zmniejszyły się obroty w systemie transakcji sesyjnych **opcjami indeksowymi** (o 35,1%) oraz **jednostkami indeksowymi** (o 50,1%).

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011					2012					
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	2011= =100
	w mln zł										
Kontrakty terminowe											
Sesyjne.....	353124,1	96664,8	79237,3	100944,2	76277,8	55762,2	57665,3	47471,5	46577,8	207476,8	58,8
Pozasesyjne	8541,3	2213,6	3565,3	1287,2	1475,3	2432,9	1535,8	2242,0	2748,4	8959,1	104,9
Opcje indeksowe											
Sesyjne.....	276,7	51,8	53,3	121,6	50,1	27,8	39,7	47,7	64,3	179,5	64,9
Pozasesyjne	29,7	8,1	5,3	15,8	0,5	2,5	1,7	4,0	2,2	10,4	35,0
Jednostki indeksowe^a											
Sesyjne.....	13,0	1,6	5,9	3,8	1,7	1,2	2,5	1,6	1,2	6,5	49,9

^a W latach 2011-2012 nie odnotowano transakcji pozasesyjnych.

W 2012 r. na **rynku NewConnect** debiutowało 89 spółek, wycofało się 11, a liczba spółek notowanych na koniec okresu wyniosła 429. **Kapitalizacja** tego rynku na ostatniej sesji w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 11087,5 mln zł (wzrost o 30,6% w stosunku do ostatniej sesji w 2011 r.). Wartość obrotów **akcjami** w systemie transakcji sesyjnych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. (o 33,4%) spadła do 1095,3 mln zł, natomiast obroty w transakcjach pozasesyjnych zwiększyły się do 276,1 mln zł (wobec 96,0 mln zł w 2011 r.).

Odnotowano znaczący spadek (o 78,9%) obrotów **prawami do akcji**, które w 2012 r. wyniosły 45,5 mln zł. Zmniejszyły się również obroty **prawami poboru** – z 2,7 mln zł w 2011 r. do 0,5 mln zł. Zanotowano spadek indeksu dochodowego NCIndex do 33,3 pkt w końcu 2012 r. (wobec 41,6 przed rokiem).

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011					2012					2011=100
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	
	w mln zł										
Akcje											
Sesyjne.....	1643,5	474,8	584,5	336,1	248,1	407,3	237,7	203,9	246,4	1095,3	66,6
Pozasesyjne	96,0	36,6	15,1	22,0	22,4	47,8	162,0	24,3	42,0	276,1	287,6
Prawa do akcji											
Sesyjne.....	215,0	49,9	93,1	35,3	36,7	24,5	8,2	7,1	5,7	45,5	21,2
Pozasesyjne	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Prawa poboru											
Sesyjne.....	2,7	1,6	0,7	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,3	11,3
Pozasesyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2	x

Obroty **obligacjami Skarbu Państwa** na GPW w ramach rynku Catalyst w 2012 r. wyniosły 526,5 mln zł i były o 26,0% niższe niż w 2011 r. Obroty **obligacjami korporacyjnymi** wyniosły 1002,5 mln zł (ponad dwukrotny wzrost), a obroty **obligacjami komunalnymi** – 9,4 mln zł (spadek o 78,7%). Zmniejszyły się obroty **obligacjami spółdzielczymi** – o 27,8% (do 117,6 mln zł). Obroty **listami zastawnymi** wyniosły 248,4 mln zł (w 2011 r. ukształtowały się na poziomie 0,2 mln zł).

Obroty **obligacjami Skarbu Państwa** na BondSpot w ramach rynku Catalyst w 2012 r. wyniosły 21,2 mln zł. Obroty **obligacjami korporacyjnymi** zmniejszyły się z 1104,5 mln zł do 1095,0 mln zł. Obroty **obligacjami komunalnymi** wyniosły 1,6 mln zł. W 2012 r. nie zanotowano obrotów **obligacjami spółdzielczymi i listami zastawnymi** na BondSpot.

Obroty^a na Rynku Catalyst kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011					2012					
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	2011= =100
	w mln zł										
GPW											
Obligacje Skarbu Państwa.....	711,0	205,6	145,5	200,6	159,4	148,7	87,9	164,0	125,9	526,5	74,0
Obligacje Korporacyjne	485,4	57,4	70,7	223,4	133,9	423,3	114,3	224,0	240,9	1002,5	206,5
Obligacje Komunalne.....	44,0	9,3	22,1	10,8	1,8	2,5	1,3	2,9	2,7	9,4	21,3
Obligacje Spółdzielcze.....	162,8	23,5	46,2	41,9	51,2	35,5	31,3	25,5	25,3	117,6	72,2
Listy zastawne.....	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	248,0	248,4	x
BondSpot ^b											
Obligacje Skarbu Państwa.....	60,8	14,4	10,5	13,8	22,2	15,5	1,0	2,7	2,0	21,2	34,9
Obligacje Korporacyjne	1104,5	13,1	10,1	20,5	1060,9	12,7	1029,3	32,7	20,3	1095,0	99,1
Obligacje Komunalne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,7	0,3	0,0	1,6	x
Listy zastawne.....	23,3	7,0	16,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

^a Suma wartości obrotów dla rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotów. ^b W latach 2011–2012 nie odnotowano transakcji obligacjami spółdzielczymi.

Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen

Według danych Straży Granicznej, w 2012 r. dokonano 37,5 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen (o 4,2 mln więcej niż w 2011 r.). **Odprawy osobowego ruchu granicznego**²⁵ rejestrowano na 74 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

W 2012 r. **poza granicę strefy Schengen** różnymi drogami (lądową, powietrzną i morską) **wyjechało 6,4 mln Polaków**, tj. o 7,2% więcej niż rok wcześniej. Wyjeżdżając poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 3,5 mln osób i z przejść drogowych – 2,7 mln osób (w roku poprzednim odpowiednio – 3,3 mln osób i 2,5 mln osób). Przejściami kolejowymi do krajów spoza strefy Schengen udało się 50,9 tys. osób, a drogą morską – 54,5 tys. osób (przed rokiem odpowiednio – 61,0 tys. oraz 46,7 tys. wyjeżdżających Polaków). Najwięcej obywateli polskich w ub. roku wyjechało przez lądowe przejścia graniczne z Ukrainą – 1,3 mln (wobec 1,6 mln rok wcześniej), a przez przejścia z Rosją i Białorusią – odpowiednio 1,0 mln i 0,5 mln Polaków (w 2011 r. – po 0,5 mln osób).

W 2012 r. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano 12,4 mln **cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen**, tj. o 15,6% więcej niż w roku poprzednim. Straż Graniczna zarejestrowała 6,3 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 17,0% więcej niż rok wcześniej), 3,3 mln obywateli Białorusi (wzrost o 6,2%) oraz 1,5 mln obywateli Rosji (wzrost o 37,6%). Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 10,6 mln przyjazdów (wobec 9,0 mln w 2011 r.). Wzrosła również liczba korzystających z transportu lotniczego oraz kolejowego do odpowiednio 1,1 mln i 0,7 mln osób (wobec 1,0 mln i 0,6 mln w roku poprzednim).

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą) w 2012 r. dokonano 27,9 mln odpraw, tj. o 14,0% więcej niż w 2011 r. Ruch lądowy na granicy wschodniej stanowił 74,4% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (wobec 73,5% rok wcześniej). W porównaniu z 2011 r. liczba przyjeżdżających cudzoziemców na tej granicy zwiększyła się o 15,7%, a liczba wyjeżdżających Polaków wzrosła o 8,3%.

²⁵ Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski. Jedna osoba wjeżdżająca do, lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Najbardziej intensywny ruch graniczny odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 15,0 mln osób, przy czym odprawy Polaków stanowiły 17,3% (w 2011 r. – 23,6%). Granicę z Białorusią przekroczyło 8,8 mln osób, głównie cudzoziemców, przy czym ich udział w ogólnej liczbie odpraw na granicy wschodniej nie zmienił się i wyniósł 89,8%. W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 4,1 mln osób, z czego 50,4% stanowili Polacy (43,0% w roku poprzednim).

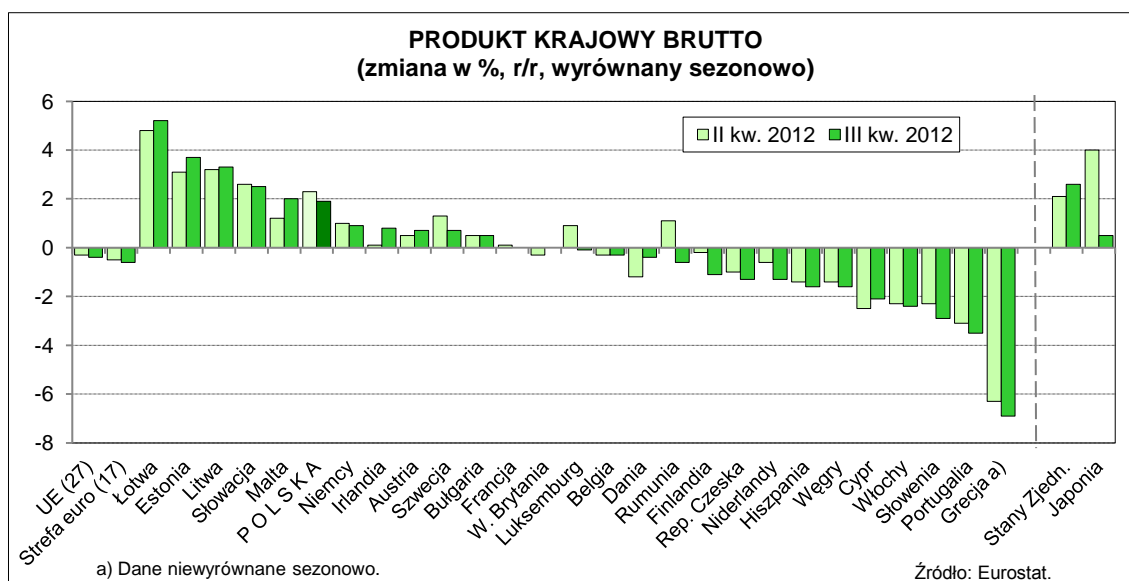
W 2012 r. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono 284,7 tys. osób (272,9 tys. osób w roku poprzednim), natomiast na **polskich lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen odprawiono 9,3 mln osób (wobec 8,5 mln rok wcześniej).

Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach

Według najnowszych prognoz Międzynarodowego Funduszu Walutowego²⁶, **produkt krajowy brutto na świecie w 2012 r.** zwiększył się w skali roku o 3,2% (wobec 3,9% w 2011 r.), natomiast na 2013 r. zakładany jest wzrost o 3,5%. Istotny wpływ na kształtowanie się dynamiki PKB na świecie będzie miało jej przyspieszenie w krajach rozwijających się, w szczególności w azjatyckich. W 2013 r. w krajach BRICS²⁷ prognozuje się poprawę dynamiki gospodarczej dla Chin (wzrost PKB o 8,2% wobec 7,8% w 2012 r.) oraz Indii (odpowiednio 5,9% wobec 4,5%). W Rosji, Brazylii i Rep. Pd. Afryki produkt krajowy brutto wzrośnie odpowiednio o 3,7%, 3,5% i 2,8%. Gospodarki Stanów Zjednoczonych oraz Japonii w 2012 r. rozwijały się szybciej niż przed rokiem, ale na 2013 r. spodziewane jest ponowne spowolnienie tempa wzrostu w tych krajach (odpowiednio z 2,3% do 2,0% oraz z 2,0% do 1,2%). Prognozy MFW dla Unii Europejskiej na 2013 r. zakładają niewielki wzrost produktu krajowego brutto (o 0,2% wobec spadku o 0,2% w 2012 r.), a w strefie euro spadek (o 0,2% wobec spadku o 0,4% w 2012 r.). Spośród dużych europejskich gospodarek, PKB wzrośnie w 2013 r. w Wielkiej Brytanii – o 1,0% (wobec spadku o 0,2% w 2012 r.), w Niemczech – o 0,6% (wobec wzrostu o 0,9%), Francji – o 0,3% (wobec wzrostu o 0,2%), natomiast we Włoszech oraz Hiszpanii produkt krajowy brutto zmniejszy się odpowiednio o 1,0% i 1,5% (wobec spadku odpowiednio o 2,1% i 1,4% przed rokiem).

Według prognoz Komisji Europejskiej²⁸ **produkt krajowy brutto Unii Europejskiej w 2012 r.** zmniejszył się w skali roku o 0,3% (wobec wzrostu o 1,8% w 2011 r.). Na 2013 r. zakładany jest niewielki wzrost (o 0,4%), przy czym w 21 państwach członkowskich produkt krajowy brutto będzie realnie większy niż przed rokiem.

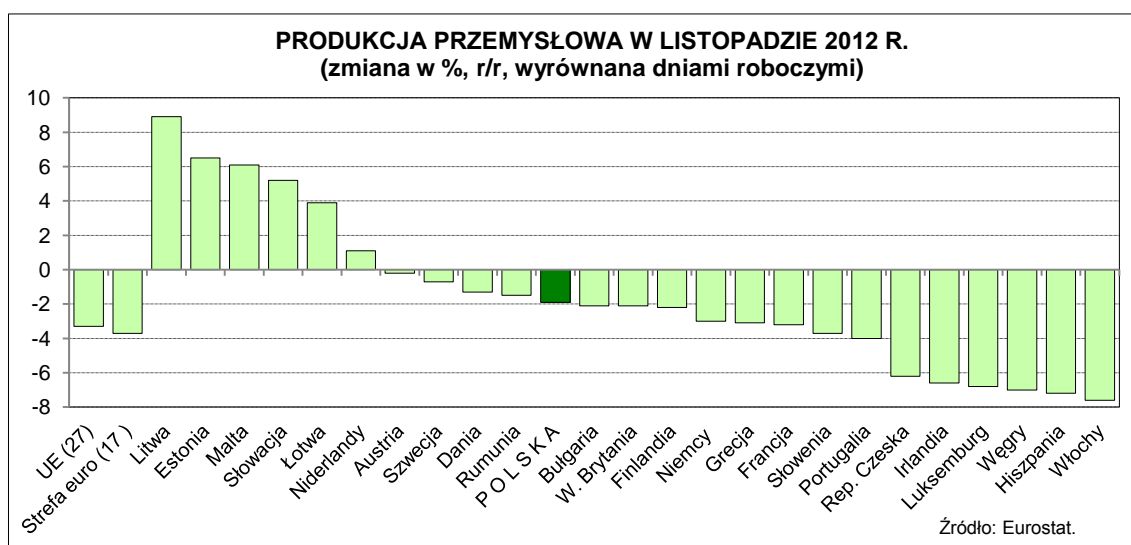
²⁶ World Economic Outlook, January 2013.

²⁷ Brazylia, Rosja, Indie, Chiny oraz RPA.

²⁸ European Economic Forecast, Autumn 2012.

W kolejnych kwartałach 2012 r. obniżało się tempo wzrostu **produktu krajowego brutto w Unii Europejskiej ogółem** w skali roku, a w okresie lipiec–wrzesień 2012 r. odnotowano spadek PKB (o 0,4%). W największym stopniu zmniejszył się on w III kwartale w Grecji²⁹ (o 6,9%), Portugalii (o 3,5%), Słowenii (o 2,9%), we Włoszech (2,4%), na Cyprze (o 2,1%) i w krajach tych, za wyjątkiem Cypru, obserwowano pogłębienie spadku z II kwartału. Do państw, w których notowano największy wzrost PKB w skali roku należały Łotwa (o 5,2%), Estonia (o 3,7%), Litwa (o 3,3%), Słowacja (o 2,5%). Relatywnie wysoką dynamiką produktu krajowego brutto charakteryzowały się Malta (wzrost o 2,0% wobec 1,2% w II kwartale) oraz Polska (o 1,9% wobec 2,3%). W Niemczech obserwowano stopniowe osłabienie tempa wzrostu PKB w kolejnych kwartałach 2012 r. (z 1,2% w I kwartale do 0,9% w III kwartale). We Francji produkt krajowy brutto w okresie styczeń–wrzesień 2012 r. kształtował się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem, a w Wielkiej Brytanii po spadku w skali roku w pierwszym półroczu, w III kwartale odnotowano wzrost o 0,9%. Trudna sytuacja, tj. spadek PKB w kolejnych kwartałach 2012 r. obserwowana jest w Grecji, Hiszpanii, Portugalii, Republice Czeskiej, Słowenii, na Węgrzech i we Włoszech.

W Stanach Zjednoczonych produkt krajowy brutto w III kwartale 2012 r. zwiększył się w skali roku o 2,6% (wobec 2,1% w poprzednim kwartale). Niewielkie osłabienie tempa wzrostu PKB notowano w Chinach (z 7,6% w II kwartale 2012 r. do 7,4% w III kwartale 2012 r.). W Japonii, po relatywnie wysokim wzroście w okresie kwiecień–czerwiec 2012 r., w kolejnym kwartale produkt krajowy brutto zwiększył się jedynie o 0,5%.

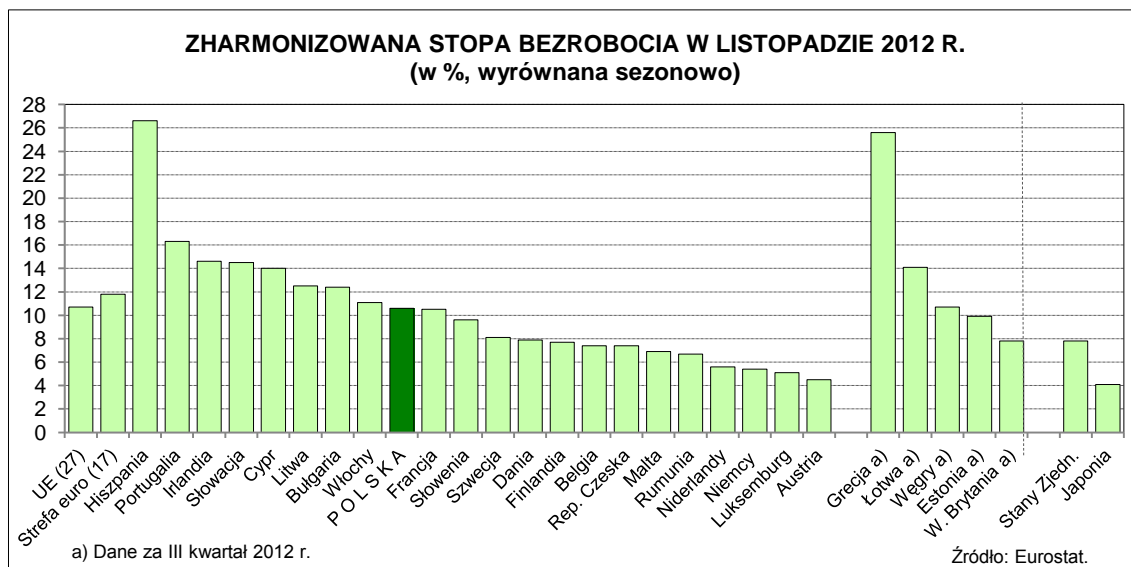
²⁹ Dane niewyrównane sezonowo.

W Unii Europejskiej ogółem w kolejnych miesiącach 2012 r. notowano spadki **produkcji przemysłowej**³⁰ w skali roku. W listopadzie 2012 r. produkcja była niższa niż przed rokiem o 3,3%. W większości krajów członkowskich UE utrzymywały się tendencje spadkowe obserwowane w poprzednich miesiącach. W listopadzie 2012 r. w największym stopniu produkcja przemysłowa zmniejszyła się we Włoszech (o 7,6%), w Hiszpanii (o 7,2%), na Węgrzech (o 7,0%), w Luksemburgu (o 6,8%), Irlandii (o 6,6%), Republice Czeskiej (o 6,2%) i Portugalii (o 4,0%). Spadek produkcji notowano również w Słowenii, we Francji, w Grecji, Niemczech oraz Wielkiej Brytanii (w granicach 3,7%-2,1%). Do państw, w których obserwowano zmniejszenie produkcji przemysłowej w tym okresie należała także Polska (spadek o 1,9% w skali roku wobec wzrostu o 1,1% przed miesiącem). Wzrost produkcji w listopadzie 2012 r. (podobnie jak w poprzednich miesiącach) obserwowano na Litwie, Malcie, w Estonii oraz na Łotwie.

W Unii Europejskiej ogółem od początku roku utrzymywała się wysoka **zharmonizowana stopa bezrobocia**³¹, która w listopadzie 2012 r. wynosiła 10,7% (wobec 10,0% przed rokiem). Podobnie jak w poprzednich miesiącach, najwyższy wskaźnik bezrobocia notowano w Hiszpanii (26,6% wobec 23,0% w listopadzie 2011 r.) i Portugalii (16,3% wobec 14,1%). Kraje te, wraz z Cyprzem i Włochami, charakteryzowały się również najwyższym wzrostem bezrobocia w skali roku (odpowiednio: Cypr – o 4,5 p.proc., Hiszpania – o 3,6 p.proc., Portugalia – o 2,2 p.proc. oraz Włochy – o 1,8 p.proc.). Stosunkowo wysoki wskaźnik bezrobocia w listopadzie 2012 r. obserwowano także w Irlandii (14,6% wobec 15,0% w listopadzie 2011 r.), na Słowacji (14,5% wobec 14,0%), Litwie (12,5% wobec 13,9%) oraz w Bułgarii (12,4% wobec 11,7%). Najniższą zharmonizowaną stopą bezrobocia charakteryzowała się Austria (4,5% wobec 4,3% przed rokiem), Luksemburg (5,1% wobec 4,7%), a także Niemcy, gdzie wskaźnik ten uległ obniżeniu w skali roku o 0,2 p.proc. do 5,4%. Do krajów, w których obserwowano poprawę w tym zakresie, należały również Litwa (o 1,4 p.proc.), Rumunia (o 0,9 p.proc.) oraz Irlandia (o 0,4 p.proc.). W Polsce od początku roku obserwowano stopniowy wzrost bezrobocia do poziomu 10,6% w listopadzie 2012 r. (wobec 10,0% w listopadzie 2011 r.). W Stanach Zjednoczonych stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 7,8% i zmniejszyła się w skali roku o 0,9 p.proc., natomiast w Japonii wyniosła 4,1%, tj. uległa obniżeniu o 0,4 p.proc.

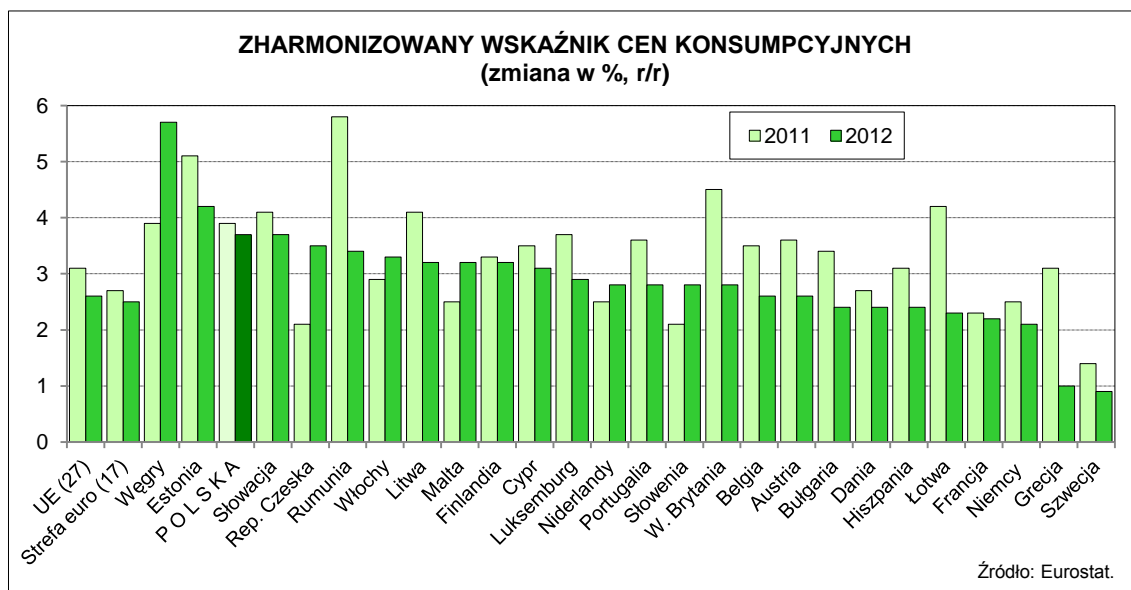
³⁰ Dane wyrównane dniami roboczymi; z uwzględnieniem szacunków dla Belgii i Cypru.

³¹ Dane wyrównane sezonowo; z uwzględnieniem szacunków dla Estonii, Grecji, Łotwy, Węgier oraz Wielkiej Brytanii.

W okresie styczeń–listopad 2012 r. wartość **wymiany handlowej** (w EUR) w skali roku wzrosła w większości krajów Unii Europejskiej. Zwiększenie importu odnotowano w 19 krajach, w tym największe na Łotwie (o 13,0%) i w Wielkiej Brytanii (o 10,5%). Wartość towarów sprowadzanych z zagranicy najbardziej spadła w skali roku na Cyprze (o 8,3%), we Włoszech i w Grecji (po 5,7%). Najwyższą dynamikę eksportu obserwowano na Łotwie, w Grecji oraz na Litwie (wzrost odpowiednio o 16,2%, 14,3%, 14,1%). Spadek wartości towarów eksportowanych wystąpił w Luksemburgu, na Malcie i w Rumunii (odpowiednio o 3,1%, 1,2% i 0,3%). Najwyższym dodatnim saldem wymiany handlowej w okresie styczeń–listopad 2012 r. charakteryzowały się nadal Niemcy (174,7 mld EUR wobec 145,0 mld EUR w analogicznym okresie poprzedniego roku), przy czym eksport tego kraju w skali roku zwiększył się o 4,3%, a import – o 1,5%. Podobnie jak przed rokiem, wysokie dodatnie saldo obrotów towarowych odnotowano także w Niderlandach (46,6 mld EUR) oraz Irlandii (39,9 mld EUR). Największy deficyt salda obrotów towarowych spośród krajów UE wystąpił w Wielkiej Brytanii, przy czym jego wartość wzrosła w skali roku z minus 113,4 mld EUR do minus 153,7 mld EUR. Relatywnie wysokie ujemne saldo charakteryzowało również Francję (minus 74,6 mld EUR w okresie styczeń–listopad 2012 r. wobec minus 83,2 mld EUR w analogicznym okresie 2011 r.) oraz Hiszpanię (odpowiednio minus 31,0 mld EUR wobec minus 45,3 mld EUR). W krajach tych notowano wzrost wartości towarów eksportowanych (na poziomie 1,9%-4,3%), a w przypadku towarów importowanych wzrost w skali roku obserwowano w Wielkiej Brytanii i we Francji (odpowiednio o 10,5% i 1,7%), a spadek – w Hiszpanii (o 3,1%). W Polsce w okresie styczeń–listopad 2012 r., przy większym wzroście eksportu (o 5,6%) niż importu (o 0,7%), notowano zmniejszenie deficytu w obrotach handlu zagranicznego w skali roku (z minus 14,2 mld EUR do minus 8,2 mld EUR).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych (HICP³²) w Unii Europejskiej wzrosły w 2012 r. o 2,6% w skali roku, przy czym wskaźnik ten obniżył się w stosunku do notowanego odpowiednio przed rokiem o 0,5 p.proc. Najniższą dynamikę cen w 2012 r. odnotowano w Szwecji (wzrost o 0,9%) oraz Grecji (o 1,0%). Ponadto, wolniej niż przeciętnie w UE rosły ceny w Niemczech (2,1%), we Francji (2,2%), na Łotwie (2,3%), a także w Bułgarii, Danii i Hiszpanii (po 2,4%). Najwyższą dynamikę cen notowano natomiast na Węgrzech, gdzie wystąpiło znaczące przyspieszenie tempa wzrostu cen konsumpcyjnych (5,7% w 2012 r. wobec 3,9% w 2011 r.). Wysoki wzrost cen miał miejsce również w Estonii (4,2% wobec 5,1%) oraz w Polsce i na Słowacji (po 3,7% wobec odpowiednio 3,9% i 4,1% w 2011 r.). Spośród krajów UE, w których w 2012 r. odnotowano przyspieszenie dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do obserwowanej przed rokiem (oprócz Węgier) należały: Malta, Słowenia (wzrost cen po 0,7 p.proc.), Republika Czeska, Włochy (po 0,4 p.proc.), a także Niderlandy, gdzie ceny zwiększyły się o 0,3 p.proc. W ostatnich miesiącach 2012 r. w Unii Europejskiej ogółem oraz w większości krajów UE obserwowano tendencje osłabienia tempa wzrostu cen konsumpcyjnych w skali roku, wyraźne m.in. w Polsce, Republice Czeskiej, Estonii, Luksemburgu oraz na Węgrzech.

Rok 2012 charakteryzował się niższym niż odpowiednio w 2011 r. tempem wzrostu **cen najważniejszych surowców** w skali roku. Za baryłkę **ropy naftowej** (APSP³³) płacono w 2012 r. średnio 105,0 USD, tj. o 1,0% więcej niż przed rokiem. Cena **gazu ziemnego** wynosiła 431,3 USD za 1000m³ (tj. o 13,1% więcej niż przeciętnie rok wcześniej), natomiast cena **węgla kamiennego**³⁴ wzrosła nieznacznie (o 0,1% w skali roku) – do poziomu 103,2 USD za tonę. Według danych Banku Światowego w 2012 r.

³² Brak danych dla Irlandii.

³³ *Average Petroleum Spot Price* – przeciętna cena ważona liczona dla agregatu składającego się z następujących typów ropy naftowej: Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

³⁴ Australia – rynki eksportowe.

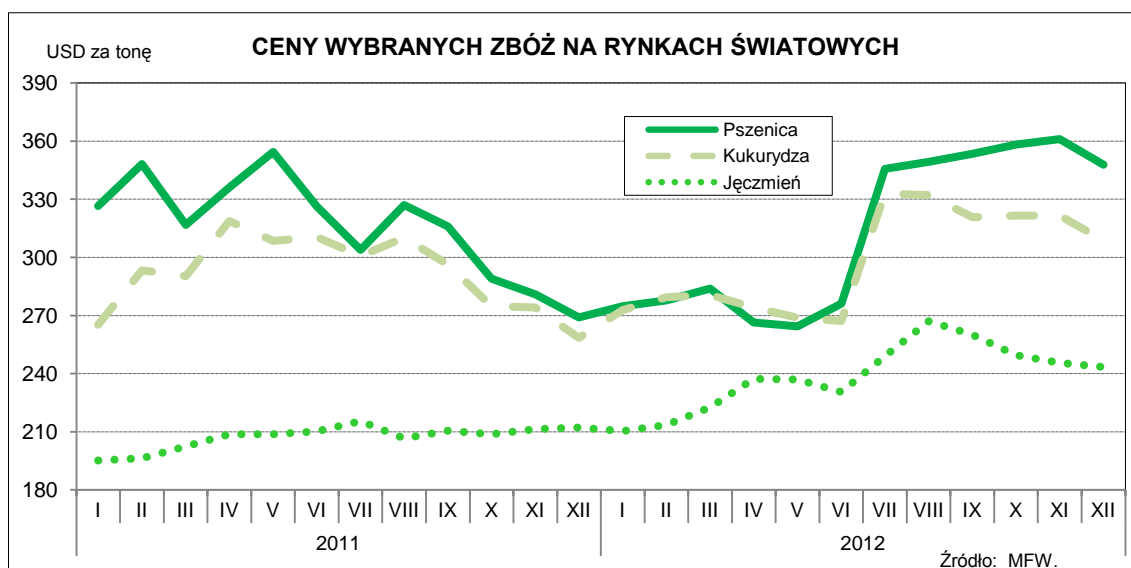
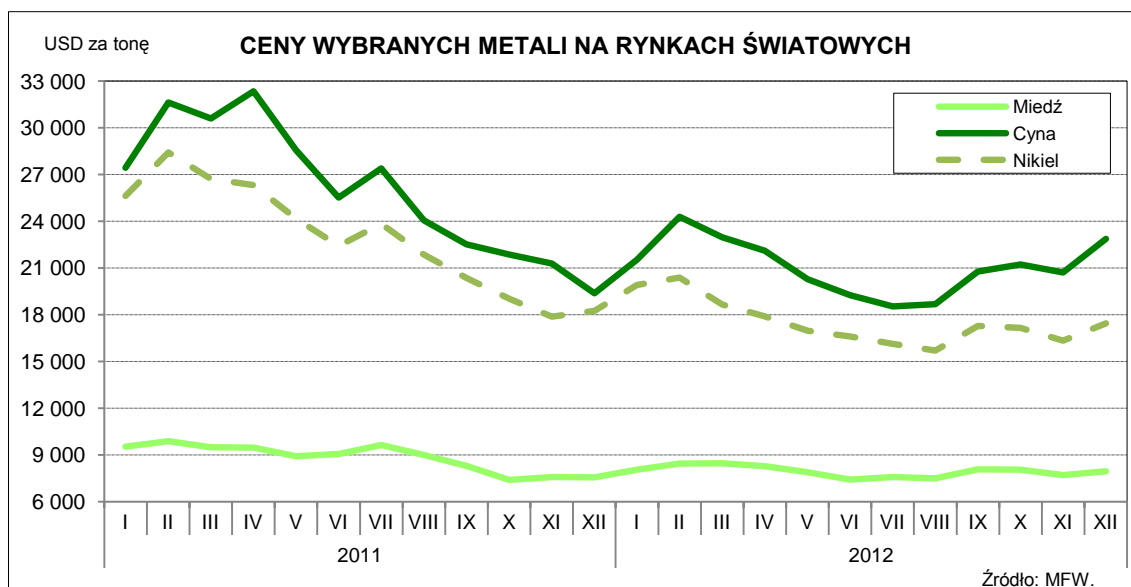
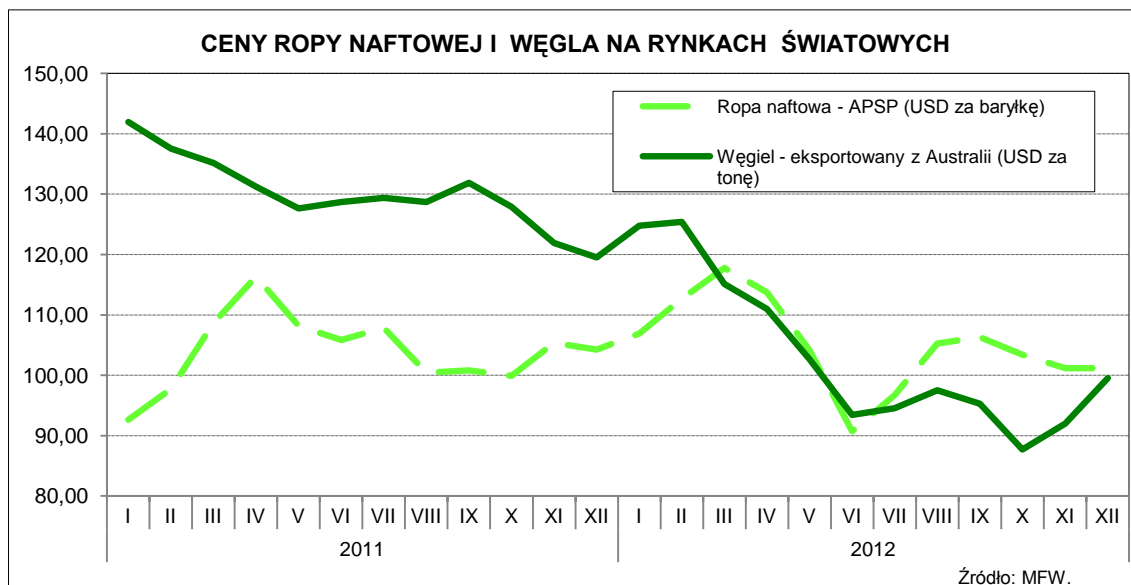
złoto podrożało do 1670,0 USD za uncję, tj. o 6,4% więcej niż przeciętnie rok wcześniej, natomiast cena **srebra** uległa obniżeniu – za uncję tego kruszcu trzeba było zapłacić 31,14 USD, tj. o 11,6% mniej niż przed rokiem. W 2012 r. ceny wszystkich podstawowych metali³⁵ spadły w skali roku, w tym w największym stopniu cena **niklu** (o 23,8%) oraz **rudy żelaza** (o 23,4%) – za tonę tych metali płacono odpowiednio 17541,7 USD i 128,5 USD. Tańsza niż przed rokiem była również **cyna** – o 19,0%, której cena ukształtowała się na poziomie 21109,4 USD za tonę. W skali roku ceny **miedzi, cynku, uranu, ołowiu i aluminium** obniżyły się w granicach od 15,7% do 9,8%. W 2012 r. na rynku zbóż obserwowano wzrost cen w porównaniu z przeciętnymi w 2011 r., z wyjątkiem pszenicy, której cena obniżyła się nieznacznie (o 0,9%). W największym stopniu wzrosła cena **jęczmienia**, za którego tonę trzeba było zapłacić 238,8 USD, tj. o 15,3% więcej niż przed rokiem. Ceny **ryżu i kukurydzy** zwiększyły się o odpowiednio 5,2% i 2,3%. W 2012 r. zanotowano znaczący spadek cen **bawełny**. Za funt tego surowca trzeba było zapłacić 89,2 centa USD, tj. o 42,3% mniej niż przeciętnie w 2011 r.

Ceny wybranych surowców na rynkach światowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011	2012		grudzień 2011	2012		
					listopad	grudzień	
	w dolarach USA		2011=100	w dolarach USA		grudzień 2011=100	
Międzynarodowy Fundusz Walutowy – Primary Commodity Indices							
Ropa naftowa – APSP (za baryłkę)	104,0	105,0	101,0	104,3	101,2	101,2	97,0
Gaz ziemny (za 1000 m ³)	381,5	431,3	113,1	436,0	419,0	419,0	96,1
Węgiel eksportowany z Australii (za tonę)	103,1	103,2	100,1	119,5	92,0	99,5	83,3
Bawełna ^a (za funt)	154,6	89,2	57,7	95,5	80,9	83,4	87,3
Miedź (za tonę)	8823,5	7958,9	90,2	7558,9	7711,2	7966,5	105,4
Aluminium (za tonę)	2400,6	2022,8	84,3	2024,4	1948,8	2086,8	103,1
Rudy żelaza (za tonę)	167,8	128,5	76,6	136,5	120,4	128,9	94,4
Cyna (za tonę)	26051,4	21109,4	81,0	19386,9	20713,1	22880,9	118,0
Nikiel (za tonę)	22909,1	17541,7	76,6	18246,0	16335,4	17448,5	95,6
Cynk (za tonę)	2195,5	1950,0	88,8	1911,2	1912,4	2040,4	106,8
Ołów (za tonę)	2400,7	2063,6	86,0	2024,6	2182,0	2279,8	112,6
Uran (za funt)	56,2	48,9	87,0	52,2	41,5	43,7	83,7
Pszenica (za tonę)	316,2	313,3	99,1	269,0	361,0	347,9	129,3
Kukurydza (za tonę)	291,8	298,4	102,3	258,4	321,5	308,7	119,5
Ryż (za tonę)	551,7	580,2	105,2	590,7	565,5	580,2	97,4
Jęczmień (za tonę)	207,2	238,8	115,3	212,2	245,5	243,4	114,7
Bank Światowy – Commodity Price Data							
Złoto (za uncję)	1569,0	1670,0	106,4	1640,0	1721,6	1684,8	102,7
Srebro (za uncję)	35,22	31,14	88,4	30,30	32,77	31,88	105,2

^a W centach.

³⁵ Miedź, aluminium, rudy żelaza, cyna, nikiel, cynk, ołów, uran.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a - 2011 b - 2012		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	5501	5513	5509	5514	5514	5527	5528	5520	5515	5512	5515	5503
	b	5551	5543	5539	5531	5530	5531	5529	5522	5514	5510	5497	5474
	a	2105	2150	2134	2044	1963	1883	1863	1855	1862	1868	1915	1983
	b	2122	2168	2142	2073	2014	1964	1953	1965	1979	1995	2058	2137
Stopa bezrobocia (w %; stan w końcu okresu)	a	13,1	13,4	13,3	12,8	12,4	11,9	11,8	11,8	11,8	11,8	12,1	12,5
	b	13,2	13,4	13,3	12,9	12,6	12,3	12,3	12,4	12,4	12,5	12,9	13,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	3391,59	3422,14	3633,54	3597,84	3483,99	3600,47	3611,56	3591,23	3581,94	3617,16	3682,19	4015,37
	b	3666,41	3568,32	3770,66	3719,81	3617,98	3754,48	3700,01	3686,45	3640,84	3718,19	3780,64	4111,69
	a	88,1	100,9	106,2	99,0	96,8	103,3	100,3	99,4	99,7	101,0	101,8	109,0
	b	91,3	97,3	105,7	98,7	97,3	103,8	98,5	99,6	98,8	102,1	101,7	108,8
analogiczny miesięczny poprzedniego roku=100	a	105,0	104,1	104,0	105,9	104,1	105,8	105,2	105,4	105,2	105,1	104,4	104,4
	b	108,1	104,3	103,8	103,4	103,8	104,3	102,4	102,7	101,6	102,8	102,7	102,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹	a	101,5	100,7	99,9	101,5	99,3	101,6	101,3	101,2	101,3	100,9	99,8	99,9
	b	103,9	100,1	100,0	99,5	100,3	100,2	98,7	99,0	98,0	99,5	100,0	100,0
	a												
	b												
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych analogiczny miesięczny poprzedniego roku=100	a	102,2	102,3	100,1	100,0	99,3	100,2	100,4	100,1	100,6	100,2	99,6	99,8
	b	100,4	100,0	101,4	101,2	101,8	100,8	101,1	101,3	101,2	101,7	102,4	102,7
	a	100,5	100,4	98,1	98,2	97,4	98,3	98,7	98,4	98,8	98,5	97,9	97,9
	b	98,8	98,5	103,4	103,4	103,6	102,8	103,2	103,3	103,3	103,9	104,6	104,8
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych: poprzedni miesiąc=100	a	101,2	100,2	100,9	100,5	100,6	99,6	99,7	100,0	100,1	100,7	100,7	100,4
	b	100,7	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	99,5	99,7	100,1	100,4	100,1	100,1
	a	103,6	103,6	104,3	104,5	105,0	104,2	104,1	104,3	103,9	104,3	104,8	104,6
	b	104,1	104,3	103,9	104,0	103,6	104,3	104,0	103,8	103,8	103,4	102,8	102,4
grudzień poprzedniego roku=100	a	101,2	101,4	102,3	102,9	103,5	103,1	102,8	102,7	102,8	103,5	104,2	104,6
	b	100,7	101,1	101,7	102,2	102,4	102,6	102,1	101,8	101,9	102,3	102,3	102,4
	a												
	b												
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu: poprzedni miesiąc=100	a	100,4	101,2	101,6	100,7	99,7	100,3	100,4	100,6	101,7	100,1	100,9	100,4
	b	100,1	99,5	100,1	100,7	100,4	99,5	99,6	100,0	100,5	99,3	99,8	99,4
	a	106,2	107,5	109,5	108,8	106,3	105,6	105,9	106,8	108,4	108,5	109,1	108,2
	b	107,9	106,0	104,4	104,4	105,2	104,4	103,6	103,0	101,8	101,0	99,9	98,9
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej: poprzedni miesiąc=100	a	100,1	100,1	100,2	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	100,1	100,1	100,0	100,0
	b	99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	99,8
	a	100,3	100,4	100,6	100,6	100,7	100,8	101,1	101,4	101,6	101,6	101,7	101,8
	b	101,5	101,4	101,3	101,1	100,9	100,5	100,1	99,7	99,3	99,1	98,9	98,6

¹ Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		(dok.)											
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):													
poprzedni miesiąc=100	a	93,7	103,3	115,2	90,7	102,7	101,0	94,0	104,1	112,6	97,6	100,5	95,1
	b	95,0	99,2	110,7	92,4	104,2	98,0	97,9	99,3	106,1	107,8	95,2	85,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,3	110,5	106,8	106,7	107,8	102,0	101,8	107,9	107,4	106,4	108,5	107,7
	b	109,1	104,8	100,8	102,8	104,3	101,2	105,4	100,6	94,8	104,7	99,1	89,4
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):													
poprzedni miesiąc=100	a	30,7	111,5	142,4	109,7	125,9	117,6	96,6	101,5	118,3	95,7	92,5	140,6
	b	35,5	94,5	131,6	114,6	123,7	105,0	92,9	105,7	102,2	112,4	90,9	111,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	111,0	118,7	124,2	115,6	123,9	117,0	116,5	110,8	118,1	108,9	113,0	114,6
	b	132,2	112,0	103,5	108,1	106,2	94,8	91,3	95,0	82,1	96,4	94,7	75,2
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	10289	18329	27500	36973	45726	54568	65064	75965	86839	101027	114443	130954
	b	12468	23783	36292	47377	57409	67843	79716	92677	104805	119365	134698	152527
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):													
poprzedni miesiąc=100	a	70,8	101,8	117,4	101,7	98,3	101,9	101,3	101,5	101,3	102,8	93,5	120,3
	b	74,9	101,0	115,0	97,0	100,8	100,2	102,2	100,5	98,4	103,7	93,7	115,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,3	108,6	105,1	113,6	108,5	106,4	104,2	106,9	107,7	106,8	107,4	104,2
	b	109,9	108,9	106,9	101,8	104,3	102,6	103,4	102,3	99,6	100,5	100,7	96,4
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	-2762,0	-14409,2	-17499,7	-21585,5	-23728,3	-20222,2	-21083,6	-20680,8	-21888,6	-22470,4	-21573,4	-25124,4
	b	-5301,8	-16515,6	-22968,6	-24819,9	-26981,0	-21085,6	-24338,8	-22911,8	-21128,9	-34206,1	-30477,2	-
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	291,48	287,87	286,88	274,67	274,19	275,86	279,11	287,70	314,29	317,69	326,09	339,59
	b	338,84	316,08	313,20	317,27	334,72	343,99	340,61	330,21	321,54	316,72	322,37	312,30
100 euro	a	389,69	392,86	401,74	397,06	393,95	396,95	399,07	412,32	433,32	435,62	442,39	447,66
	b	437,75	418,40	413,70	417,56	428,84	430,72	418,96	409,12	413,14	410,91	413,54	409,38
100 franków szwajcarskich	a	305,03	303,12	311,88	305,92	314,00	327,99	338,24	368,94	361,93	354,41	359,34	364,68
	b	361,35	346,60	343,00	347,36	357,00	358,65	348,84	340,64	341,68	339,65	343,10	338,71
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	40153,3	42483,4	48187,9	44225,9	46415,3	45259,8	42486,9	45945,9	52812,9	52071,3	52126,2	46570,2
	b	48513,4	47847,4	51630,2	48198,1	50343,1	50055,9	49827,3	48104,9	50996,5	56762,9	51435,4	-
import	a	44300,5	47210,9	52935,3	50553,5	52021,9	51666,4	48956,6	51626,1	56269,0	56928,9	57444,7	53458,9
	b	53169,7	53206,4	55470,1	51839,1	55594,3	53316,3	52574,7	49620,5	52008,5	57204,0	53911,9	-
saldo	a	-4147,2	-4727,5	-4747,4	-6327,6	-5606,6	-6406,6	-6469,7	-5680,2	-3456,1	-4857,6	-5318,5	-6888,7
	b	-4656,3	-5359,0	-3839,0	-3641,0	-5251,2	-3260,4	-2747,4	-1515,6	-1012,0	-441,1	-2476,5	-

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2005 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ Od stycznia 2012 r. – dane wstępne.

Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych ^{a)}

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2012	
		w liczbach bezwzględnych	2011=100
Węgiel kamienny (z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych)	tys. t	79565	104,4
Węgiel brunatny (z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych).....	tys. t	64207	102,3
Gaz ziemny w stanie ciekłym lub gazowym	hm ³	5751	98,8
Produkty uboju ^{b)}			
bydła i cieląt.....	tys. t	178	95,0
trzody chlewnej	tys. t	778	94,8
Mięso drobiowe	tys. t	1630	113,3
Wędliny	tys. t	720	96,5
Konserwy mięsne wołowe i cielęce	tys. t	8078	126,9
Mleko płynne przetworzone (z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji)	tys. hl	26345	100,6
Masło (łącznie pozostałymi tłuszczami do smarowania).....	tys. t	173	103,1
Sery podpuszczkowe dojrzewające	tys. t	306	111,5
Sery świeże niedojrzewające i twaróg	tys. t	377	102,4
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały) ^{c)}	tys. t	1998	102,9
Wódka czysta w przeliczeniu na 100% (o objętościowej mocy alkoholu 45,4% i mniej)	tys. hl	1030	99,5
Piwo otrzymywane ze słodu (o objętościowej mocy alkoholu 0,5% i więcej)	tys. hl	39294	103,8
Papierosy z tytoniu lub mieszanek tytoniu z jego namiastkami.....	mld szt.	156	103,9
Obuwie (łącznie z gumowym)	mln par	29240	92,0
Tarcica iglasta	dam ³	2350	102,2
Tarcica liściasta	dam ³	242	86,8
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub pozostałych materiałów drewnopochodnych.....	dam ³	4869	99,4
Płyty pilśniowe z drewna lub innych materiałów drewnopochodnych	tys. m ²	501914	104,6
Papier gazetowy w zwojach lub arkuszach	tys. t	149	100,5
Tektura falista	tys. t	1568	110,6
Koks i półkoks z węgla kamiennego, lignitu lub torfu; węgiel retortowy	tys. t	8743	95,2
Benzyna silnikowa (łącznie z lotniczą)	tys. t	4028	102,6
Oleje napędowe ^{d)}	tys. t	10871	102,1
Oleje opałowe ^{e)}	tys. t	5779	113,4
Nawozy mineralne lub chemiczne ^{f)} (łącznie z wieloskładnikowymi)			
azotowe	tys. t	1876	106,5
fosforowe	tys. t	466	88,0
Pestycydy	tys. t	21,3	101,0
Mydło ^{g)}	tys. t	103,5	113,6
Włókna chemiczne.....	tys. t	43,2	101,7
Opony ^{h)}	tys. szt.	39698	92,7
Cegła wypalana z gliny	mln ceg.	99,5	87,2
Cement ⁱ⁾	tys. t	15827	83,9
Spoiva gipsowe ^{k)}	tys. t	1459	92,8
Stal surowa ^{l)}	tys. t	8366	95,4
Wyroby walcowane na gorąco gotowe (bez półwyrobów) ^{l)}	tys. t	7561	101,2
Rury stalowe ^{l)}	tys. t	369	92,5
Aluminium nieobrobione plastycznie, technicznie czyste – hutnicze	tys. t	7,4	121,3
Miedź rafinowana ^{m)}	tys. t	586	98,7
Komputery ⁿ⁾	tys. szt.	4520	101,8
Odbiorniki telewizyjne (w tym monitory ekranowe) ^{o)}	tys. szt.	20480	99,1
Akumulatory kwasowo-ołowiowe	tys. szt.	6199	105,5
Chłodziarki i zamrażarki (typu domowego, łącznie z chłodziarko-zamrażarkami)	tys. szt.	2220	127,2
Pralki automatyczne (typu domowego) ^{p)}	tys. szt.	4953	122,7
Odkurzacze (typu domowego)	tys. szt.	931	81,6
Kuchnie gazowe z piekarnikiem (typu domowego)	tys. szt.	623	95,6
Samochody osobowe ^{r)}	tys. szt.	540	72,9
Pojazdy do transportu publicznego ^{s)}	szt.	3880	76,6
Samochody ciężarowe i ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep.....	szt.	103923	112,9
Energia elektryczna ^{t)}	GWh	161166	98,5

a) Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b) Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej cieplej. c) Dane mogą zawierać cukier z surowca z importu. d) Do silników z zapłonem samoczynnym (Diesla), bez komponentów paliwowych. e) Obejmuje oleje opałowe lekkie i ciężkie. f) W przeliczeniu na czysty składnik. g) Włączając produkty organiczne powierzchniowo czynne i preparaty stosowane jako mydło. h) Bez opon rowerowych, motorowerowych, motocyklowych oraz bieżnikowanych. i) Cement portlandzki, cement glinowy, cement żużlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego. k) Włączając do stosowania w budownictwie, do klejenia tkanin lub wyrównywania powierzchni papieru, do stosowania w stomatologii. l) Dane ze specjalistycznych badań Ministerstwa Gospodarki, obejmujących podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. m) Nieobrobiona plastycznie, niestopowa, z wyłączeniem spiekanych wyrobów walcowanych, wytłaczanych, kutych; obejmuje głównie katody i części katod z miedzi rafinowanej. n) Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych z jednostkami wejścia i wyjścia (włączając komputery osobiste, laptopy, notebooki, palmtopy itp.). o) Z wyjątkiem monitorów stosowanych do komputerów. p) Włączając pralko-suszarki. r) Z wyłączeniem samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfa i podobnych. s) Wyposażone w silniki spalinowe tłokowe, do przewozu 10 osób i więcej. t) Dane dotyczą produkcji energii elektrycznej w elektrowniach zawodowych, niezależnych i przemysłowych; pochodzą ze specjalistycznych badań (obejmujących jednostki bez względu na liczbę pracujących) prowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki i Urząd Regulacji Energetyki.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a				Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych				Produkcja przemysłowa ^b				Produkcja w budownictwie ^b				
	2011	2012		eksport	import	saldo	XI 2011	2012		XII 2011	2012		XI 2011	2012		XI 2011	X	XI	2012	X	XI		
		II kw. ^a	III kw. ^a					X	XI		X	XI											
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro				w %				zmiana w % w ujęciu rocznym										
UE - 27	1,5	-0,3	-0,4	.	.	.	10,0	10,7	10,7	3,0	2,4	2,3	0,1	-3,0	-3,3	2,0	-3,7	-5,9					
Strefa euro - 17	1,4	-0,5	-0,6	.	.	.	10,6	11,7	11,8	2,7	2,2	2,2	-0,1	-3,3	-3,7	1,4	-3,3	-4,7					
Austria	2,7	0,5	0,7	2,6	1,6	-7,2	4,3	4,4	4,5	3,4	2,9	2,9	2,7	1,2	-0,2	4,0	3,8	-1,9					
Belgia	1,8	-0,3	-0,3	1,8	1,1	9,1	7,2	7,4	7,4	3,2	2,2	2,1	0,2	-1,6	.	12,2	2,4	.					
Bulgaria	1,7	0,5	0,5	2,3	10,8	-4,0	-2,3	11,7	12,4	2,0	2,7	2,8	1,7	-4,4	-2,1	-11,5	6,0	1,2					
Cypr	0,5	-2,5	-2,1	6,4	-7,6	-3,7	-4,1	9,5	13,8	14,0	4,2	1,4	1,5	-11,3	-10,3	-16,3 ^c	-24,7 ^d	-17,1 ^e					
Dania	1,1	-1,2	-0,4	3,5	6,2	8,6	9,9	7,9	7,7	7,9	2,4	2,2	1,9	0,1	0,7	4,9 ^c	-11,2 ^d	-11,2 ^e					
Estonia	8,3	3,1	3,7	4,8	8,9	-1,0	-0,6	12,1	9,5	.	4,1	3,8	3,6	2,1	0,4	6,5	25,4 ^c	14,6 ^e					
Finlandia	2,7	-0,2	-1,1	1,2	-1,0	-1,7	-2,8	7,6	7,7	7,7	2,6	3,2	3,5	-2,3	-0,2	-2,2	3,7	-2,0					
Francja	1,7	0,1	0,0	4,6	2,0	-69,1	-76,7	9,8	10,4	10,5	2,7	1,6	1,5	0,3	-2,8	-3,2	3,1	-2,5					
Grecja	-7,1	-6,3 ^f	-6,9 ^f	12,9	-8,5	-13,2	-18,8	20,8	26,8	.	2,2	0,4	0,3	-7,8	3,4	-3,1	3,0 ^c	-28,6 ^d	-35,3 ^e				
Hiszpania	0,4	-1,4	-1,6	3,6	-2,4	-29,3	-41,2	23,0	26,2	26,6	2,4	3,0	3,0	-7,0	-3,1	-7,2	-10,1	4,1	10,3				
Irlandia	1,4	0,1	0,8	1,8	3,2	35,6	35,6	15,0	14,7	14,6	1,4	1,6	.	-6,2	-16,2	-6,6	-16,6 ^c	-5,9 ^d	-13,3 ^e				
Litwa	5,9	3,2	3,3	12,9	9,0	-1,9	-2,3	13,9	12,4	12,5	3,5	2,8	2,9	1,1	10,4	8,9	18,7 ^c	3,2 ^d	-12,2 ^e				
Luksemburg	1,7	0,9	-0,1	-3,6	0,8	-5,2	-4,6	4,7	5,1	5,1	3,4	2,7	2,5	-8,2	-4,3	-6,8	-3,1	-0,4	.				
Łotwa	5,5	4,8	5,2	15,2	14,0	-2,0	-1,9	15,7 ^c	15,7 ^d	14,1 ^e	3,9	1,5	1,6	8,5	3,1	3,9	19,6 ^c	26,9 ^d	8,3 ^e				
Malta	1,6	1,2	2,0	1,2	11,3	-1,6	-1,2	6,5	6,8	6,9	1,5	3,6	2,8	-1,8	5,5	6,1	-2,3 ^c	-4,1 ^d	0,6 ^e				
Niderlandy	1,0	-0,6	-1,3	6,9	7,2	41,0	39,5	4,9	5,5	5,6	2,5	3,2	3,4	-4,4	-0,7	1,1	2,0	-11,2	-10,0				
Niemcy	3,0	1,0	0,9	4,8	1,8	157,7	129,0	5,6	5,4	5,4	2,3	1,9	2,0	4,3	-3,2	-3,0	9,6	0,1	-1,8				
Polska	4,3	2,3	1,9	5,6	0,7	-7,5	-13,0	10,0	10,5	10,6	4,5	2,7	2,2	9,5	1,1	-1,9	15,2	-4,0	-6,4				
Portugalia	-1,6	-3,1	-3,5	7,2	-5,1	-9,1	-14,2	14,1	16,3	16,3	3,5	1,9	2,1	-3,9	-3,2	-4,0	-13,3	-19,1	.				
Republika Czeska	1,9	-1,0	-1,3	5,1	1,0	10,8	6,8	6,5	7,3	7,4	2,8	2,8	2,4	4,0	-3,3	-6,2	-5,5	-8,0	-3,9				
Rumunia	2,2	1,1	-0,6	-0,5	0,9	-8,3	-7,7	7,6	6,9	6,7	3,2	4,4	4,6	3,6	0,4	-1,5	17,7	-6,8	.				
Słowacja	3,2	2,6	2,5	11,1	6,4	2,3	0,1	14,0	14,2	14,5	4,6	3,5	3,4	1,1	8,1	5,2	-1,5	-12,8	-13,1				
Słowenia	0,6	-2,3	-2,9	1,3	-1,3	0,2	-0,4	8,6	9,7	9,6	2,1	2,8	3,1	0,6	2,1	-3,7	-9,6	-21,4	-20,4				
Szwecja	3,7	1,3	0,7	1,2	0,5	7,5	6,8	7,4	7,7	8,1	0,4	0,8	1,1	-2,7	-1,8	-0,7	12,0	-2,1	1,5				
Węgry	1,6	-1,4	-1,6	1,4	1,7	6,0	6,1	10,8	10,9	.	4,1	5,3	5,1	3,5	-3,8	-7,0	5,3	1,3	-11,7				
Wielka Brytania	0,9	-0,3	0,0	2,1	11,5	-139,8	-100,5	8,3	7,8	.	4,2	2,7	2,7	-3,1	-3,5	-2,1	-0,1	-4,7	-9,8				
Włochy	0,4	-2,3	-2,4	4,3	-5,5	6,6	-25,3	9,3	11,1	11,1	3,7	2,6	2,6	-4,1	-6,1	-7,6	-2,3	-11,7	-17,9				

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c III kw. 2011 r. d II kw. 2012 r. e III kw. 2012 r. f Dane niewyrównane sezonowo.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a			Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)				Produkcja przemysłowa ^a				Produkcja w budownictwie ^a		
	2011	2012		eksport	import	saldo	XI 2011	2012		XII 2011	2012		XI 2011	2012		XI 2011	2012			
		II kw.	III kw.					I-X 2012	I-X 2011		X	XI		X	XI					
	zmiana w % w ujęciu rocznym																			
w mld USD						w %			zmiana w % w ujęciu rocznym											
OECD	1,8	1,6	1,2	.	.	.	7,9	8,0	8,0	2,9	1,9	.	2,1	-1,4	.	.	.	.		
w tym:																				
Australia	2,5	3,8	3,1	.	.	29,4	5,2	5,4	5,2	3,0 ^b	2,0 ^c	2,2 ^d	0,3 ^e	2,7 ^f	4,3 ^g	8,2 ^e	3,3 ^f	-0,5 ^g		
Chile	6,0	5,7	6,9	-5,2	6,3	-1,7	7,1	6,4	.	4,4	2,1	1,5	1,8	12,7	6,9	67,4	1,9	-15,4		
Islandia	2,6	2,2	1,4	.	.	0,5	6,5	5,4	5,3	5,2	4,5	4,2	5,6	15,6	6,3	-6,9 ^g	-2,1 ^h	5,3 ^f		
Izrael.....	4,6	3,1	3,0	-6,7	1,6	-16,5	.	6,9	6,7	2,2	1,4	1,6	5,8	0,0	.	12,2 ^e	.	.		
Japonia	-0,8	4,0	0,5	.	.	-20,3	4,5	4,2	4,1	-0,2	-0,2	.	-1,2	-6,8	-6,7	.	.	.		
Kanada	2,4	2,8	1,5	.	.	-1,2	7,5	7,4	7,2	2,3	0,8	.	3,3	0,0	.	2,9	3,2	.		
Meksyk	3,9	4,4	3,3	6,3	5,4	0,0	5,1	4,9	5,2	3,8	4,2	3,6	3,9	2,1	.	3,5	1,1	.		
Norwegia	1,2	4,5	1,5	0,6	-5,0	61,8	3,2 ^{ei}	3,0 ^{fi}	3,1 ^{ci}	0,2	1,1	1,4	-1,6	2,1	-3,6	.	.	.		
Nowa Zelandia	1,5	2,5	2,0	-1,6	3,2	-1,1	0,4	6,6 ^{ei}	7,3 ^{ci}	1,8 ^b	0,8 ^c	0,9 ^d	2,2 ^e	0,3 ^f	-2,0 ^c	-10,2 ^e	3,7 ^f	12,0 ^c		
Republika Korei.....	3,6	2,3	1,5	-1,1	-0,9	23,7	3,1	3,0	3,0	4,2	1,6	1,4	6,0	0,5	3,0	.	.	.		
Stany Zjednoczone	1,8	2,1	2,6	.	.	-609,7	8,7	7,9	7,8	3,0	1,8	1,7	4,1	1,6	2,5	2,1	21,4	19,3		
Szwajcaria.....	1,9	0,4	1,3	-4,8	-5,8	21,8	3,6 ^{gi}	4,3 ^{hi}	3,7 ^{fi}	-0,7	-0,4	-0,4	-1,7 ^e	.	.	0,4 ^e	-0,9 ^f	-0,4 ^c		
Turcja	8,5	3,3	2,1	13,0	-3,0	-69,4	8,6 ^{ei}	8,0 ^{fi}	8,1 ^{ci}	10,4	6,4	6,2	9,0	-7,3	9,5	.	.	.		
Brazylia	2,7	0,4	1,0	-4,5	-1,2	17,0	6,0 ^{ei}	5,6 ^{fi}	5,3 ^{ci}	6,5	5,5	5,8	-2,8	-0,4	-0,6	2,9	0,2	0,3		
Chiny	9,4	7,6	7,4	7,7	4,5	185,3	.	.	.	4,1	2,0	2,5	.	.	.	.	.	.		
Indie	7,0	3,9	3,2	.	.	-130,4	.	.	.	6,5	9,5	.	6,0	8,3	.	.	.	.		
Rep. Pd. Afryki	3,5	2,8	2,6	.	.	-1,9	25,4 ^{gi}	24,9 ^{hi}	24,7 ^{fi}	6,4	5,7	5,8	.	.	.	-4,7	-20,2	.		
Rosja.....	4,3	4,2	3,4	.	.	157,6	6,6 ^{ei}	5,7 ^{fi}	5,6 ^{ci}	6,1	6,5	.	4,1	1,0	1,8	10,8 ^e	6,1 ^f	9,6 ^c		

^a Dane wyrównane sezonowo. ^b IV kw. 2011 r. ^c III kw. 2012 r. ^d IV kw. 2012 r. ^e III kw. 2011 r. ^f II kw. 2012 r. ^g II kw. 2012 r. ^h I kw. 2012 r. i Osoby w wieku 15 lat i więcej.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 25.01.2013 r.